

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСТЬ

СХЕМА ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ

Том III

Охорона нерухомих об'єктів культурної спадщини

Пояснювальна записка

Замовник: Управління регіонального розвитку, містобудування та архітектури
Закарпатської облдержадміністрації
Договір: №66-01-2007, дод. угода №1-2011 від 14.01.2011 р.

В.о. директора інституту

О. Головань

Заступник директора інституту по науці,
д. г. н.

Ю. Палеха

Начальник архітектурно-планувального управління,
головний архітектор проекту

В. Токар

Начальник інженерно-планувального відділу

В. Муха

Головний економіст

О. Малишева

Начальник відділу НМЗМП

А. Економов

Схема планування території Закарпатської області розроблена авторським колективом АПМ-1 (начальник – В. Токар) спільно зі спеціалістами інженерно-планувального відділу (начальник – Муха В. Г.), у складі:

Архітектурно-планувальна частина

Головний архітектор проекту	В. Токар
Керівник групи	Т. Шидловська
Архітектор I кат.	Є. Єжов

Техніко-економічна частина

Головний економіст проекту, д. г. н.	Ю. Палеха
Ст. науковий співробітник, д. г. н.	Г. Підгрушний
Головний економіст	О. Малишева
Науковий співробітник, к. г. н.	І. Соломаха
К. г. н.	Ю. Качасв
Провідний інженер	О. Шитік
Провідний інженер	О. Патиченко
Інженер	О. Лопатюк

Природно-ресурсний потенціал, стан довкілля

Начальник відділу	В. Муха
Інженер I кат.	М. Зеркаль

Транспорт

Головний інженер проекту	Д. Жуков
Інженер II кат.	О. Чубенко

Інженерна підготовка території. Гідротехнічні заходи

Головний інженер	Л. Безкоровайна
Керівник групи	О. Геращенко
Інженер II кат.	Н. Душина

Інженерна інфраструктура

(водні ресурси, водопостачання, водовідведення, енергопостачання)

Керівник групи	В. Ліговська
Провідний інженер	Л. Прокопенко
Інженер I кат.	А. Малюк
Інженер III кат.	М. Лопатюк

Демографічний прогноз до 2031 року виконали спеціалісти Інституту демографії та соціальних досліджень ім. В.М. Птухи:

Зав. відділом міграційних досліджень, к. е. н.	О.В. Позняк
Провідний науковий співробітник, к. е. н.	П.Є. Шевчук

При розробці „Охорони нерухомих об'єктів культурної спадщини”:

– в роботі над розділом „Організація обліку та охорони об'єктів культурної спадщини» приймав участь спеціаліст з культурної спадщини Управління культури Закарпатської облдержадміністрації Т. Т. Сопко.

– розділ «Об'єкти культурної спадщини в розрізі районів Закарпатської області» розроблявся за участі співробітників Закарпатського краєзнавчого музею:

Зав. відділом археології	Й. В. Коваля
Зав. науково-методичним відділом	Н. І. Тарасенко.

Координаційно-адміністративну допомогу в роботі над Схемою планування території Закарпатської області надавали співробітники Управління регіонального розвитку, містобудування та архітектури Закарпатської ОДА:

Заст. начальника	Р.А. Микитин
Заст. начальника	О.І. Боршовський

а також архітектори Андялоші О.І. і Коблик В.Й.

СКЛАД ПРОЕКТУ

Найменування матеріалів		На чому виконано	Мірило	Інв. №
<i>I. Графічні матеріали</i>				
1.	Проектний план	Папір ламінований, папір	1:100 000	024764
2.	План сучасного використання території	Папір ламінований, папір	1:100 000	024765
3.	Схема транспорту	Папір ламінований, папір	1:100 000	024766
4.	Схема електропостачання	Папір	1:100 000	024767
5.	Схема магістральних трубопроводів, водопостачання та водовідведення	Папір	1:100 000	024768
6.	Розвиток промислового виробництва	Папір	1:350 000	024769
7.	Схема розташування нерухомих пам'яток культурної спадщини	Папір	1:100 000	024770
8.	Схема інженерної підготовки та захисту території	Папір	1:100 000	024771
9.	Схема комплексної оцінки території. Природно-ресурсний потенціал.	Папір	1:100 000	024772
10.	Схема комплексної оцінки території. Території потенційної природно-техногенної небезпеки.	Папір	1:100 000	024773
<i>II. Текстові матеріали</i>				
1.	Пояснювальна записка (Том I) (Структура та територіальна організація господарського комплексу, напрямки її трансформації, прогноз чисельності та статтєво-вікового складу населення, прогноз та визначення пріоритетних напрямків розвитку господарського комплексу адміністративних одиниць області, основні напрямки планувального розвитку області та її системи розселення, основні техніко-економічні показники, документи)		Книга	024774
2.	Пояснювальна записка (Том II) (Характеристика природних умов та ресурсів, стан та охорона навколишнього природного середовища, транспорт, інженерна підготовка та захист території, гідротехнічні заходи, інженерна інфраструктура)		Книга	024775
3.	Пояснювальна записка (Том III) (Охорона нерухомих об'єктів культурної спадщини)		Книга	024776
4.	Пояснювальна записка (Том IV) (Пропозиції по реалізації рішень схеми планування території)		Книга	024777

ЗМІСТ

I	ОБ'ЄКТИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ В РОЗРІЗІ РАЙОНІВ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ	5
1	Археологічна спадщина Закарпаття	5
2	Пам'ятники архітектури і містобудування, історії та монументального мистецтва в розрізі районів Закарпатської області	9
II	ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА ОХОРОНИ ОБ'ЄКТІВ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ	16
III	СПИСОК ІСТОРИЧНИХ НАСЕЛЕНИХ МІСЦЬ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ	19
IV	ПЕРЕЛІК ПАМ'ЯТОК КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗНАЧЕННЯ	20
1	Пам'ятки містобудування та архітектури національного значення	20
2	Пам'ятки археології національного значення	25
3	Пам'ятки монументального мистецтва національного значення	26
V	ПЕРЕЛІК ПАМ'ЯТОК КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ.	27
1	Пам'ятки містобудування та архітектури місцевого значення	27
2	Пам'ятки археології місцевого значення	31
3	Пам'ятки історії місцевого значення	44
4	Пам'ятки монументального мистецтва місцевого значення	67
VI	ПЕРЕЛІК ВТРАЧЕНИХ ПАМ'ЯТОК ІСТОРІЇ МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ, ЩО ЗАПРОПОНОВАНИ НА ВИЛУЧЕННЯ З ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРУ	93
VII	ПЕРЕЛІК ПАМ'ЯТОК, ЩО ЗАПРОПОНОВАНИ ДО ЗАНЕСЕННЯ ДО ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРУ НАЦІОНАЛЬНОГО КУЛЬТУРНОГО НАДБАННЯ	94
VIII	ПЕРЕЛІК ПАМ'ЯТОК ЗАМКОВОЇ АРХІТЕКТУРИ ОБЛАСТІ, ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ ПЕРШОЧЕРГОВОЇ РЕСТАВРАЦІЇ ТА КОНСЕРВАЦІЇ	96
IX	ПЕРЕЛІК ПАМ'ЯТОК ДЕРЕВ'ЯНОЇ САКРАЛЬНОЇ АРХІТЕКТУРИ ОБЛАСТІ, ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ РЕСТАВРАЦІЇ ТА РЕМОНТУ	97
X	ПЕРЕЛІК ЩОЙНО ВИЯВЛЕНИХ АРХЕОЛОГІЧНИХ ОБ'ЄКТІВ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ	101

I. ОБ'ЄКТИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ В РОЗРІЗІ РАЙОНІВ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

1. Археологічна спадщина Закарпаття

Закарпаття – єдиний з регіонів України, який розташований за межами Східної Європи, а саме в Карпатському басейні. Особливості географічного положення краю і визначили своєрідність його історичного розвитку уже з найдавніших часів, про що яскраво свідчать чисельні пам'ятки археології.

Територія сучасної Закарпатської області була заселена людиною вже в епоху давньої кам'яної доби або палеоліту. На сьогоднішній день тут відомо понад 100 палеолітичних місцезнаходжень, які датуються часом від близько 1 млн. до 10 тисяч років до н.е. (Королево, Рокосово, Малий Раковець). У більшості – це стоянки відкритого типу, але зустрічаються й печерні місцезнаходження (Велика Уголька). Найвідомішою стоянкою епохи палеоліту Закарпаття й України взагалі є Королівська (Виноградівський район), нижні шари якої мають вік близько 1 млн. років. Відомі тут також пам'ятки середнього кам'яного віку (мезоліту) (10-8 тис. до н.е.), які характеризуються появою мініатюрних кам'яних знарядь праці – мікролітів.

Завершальний період кам'яного віку – неоліт – є епохою виникнення відтворюючих форм господарювання – землеробства і скотарства. У верхів'ї річки Тиси він почався на початку VI тис. до н.е. і тривав до середини V тис. до н.е. Носіями досягнень «неолітичної революції» на Закарпаття були племена культури Старчево-Кріш, вихідці із Балкан. Саме з їх появою тут виникають перші поселення сільського типу (Заставне – Мала Гора, Рівне – Кішмезев), з'являється глиняний посуд і пластика, активізується міжплеменний обмін і торгівля кам'яною сировиною, перш за все, обсидіаном. У середині VI тис. до н.е. на Закарпатті виникає нова археологічна культура, а саме культура мальованої кераміки, коріння якої теж сягають балканського регіону. У пізньому неоліті (перша половина V тис. до н.е.) проходять значні зрушення в етнокультурній картині Карпатського басейну, наслідком чого стала поява культури Тиса, а на Закарпатті – близької до неї культури Полгар-Чесхолм.

У цей час виникають перші укріплені поселення (Заставне-Ководомб), що вказує на загострення міжплеменних відносин.

Мідний вік або енеоліт охоплює проміжок часу від близько 4 500 до 2 500 р. до н.е. й характеризується масовим виробництвом мідних виробів, появою предметів із золота й такими нововведеннями, як колісний транспорт і соха. Ранній енеоліт Закарпаття (4 500-4 000 рр. до н.е.) представлений високо розвинутою тисополгарською культурою, поширеною в західній, рівнинній території краю. В середньому енеоліті (4 000 – 3 500 рр. до н.е.) і поступово змінює культура Бодрокерестур, з якою пов'язується виробництво так званих «важких» мідних знарядь: чеканів, чекано-молотів, тесел. Період пізнього мідного віку (3 500-2 500 рр. до н.е.) характеризується різким спадом металургії міді й золота та активізацією міграційних процесів, що провело до формування величезної за територією баденської культури. Пам'ятки останньої добре відомі і на Закарпатті, причому не тільки на низовині, але і в передгірській зоні Карпат (Осій, Іршавський район). Носії культури Баден налагодили тісні контакти з пізньотрипільським населенням та давньоамними племенами, які мешкали на території сучасної України.

За часів доби бронзи (близько 2500-800 рр. до н.е.), коли в Карпатському басейні поширилася технологія виготовлення металевих виробів зі штучних сплавів (міді й олова, міді й миш'яку, міді й сурми), територія сучасного Закарпаття стає одним із найпотужніших бронзолivarних осередків Карпатського басейну і Східної Європи.

Доба бронза на Закарпатті поділяється на три періоди: ранній, середній і пізній. Протягом раннього періоду (2500-2000 рр. до н.е.) в межах Закарпатської області фіксуються пам'ятки двох археологічних культур: східнославацької курганної групи і культури Ніршег. У середньому бронзовому віці (2000-1500/1400 рр. до н.е.) тут проживали носії культури Отомань й частково Станово. Нарешті пізньобронзовий період (1500/1400 – 900/800 рр. до н.е.) характеризується станівською і гавською культурами. Культура Станово – найяскравіше явище доби бронзи Закарпаття. Її носії, спираючись на багаті мінеральні ресурси (поклади міді, золота й солі), заклали основи Верхньотиського металообробного осередку, який тільки на Закарпатті представлений у цей час близько сотнею скарбів. Його продукція – мечі, чеканомолоти, вістря списів, нараменники та інші – належить до кращих зразків бронзолivarного мистецтва Європи. Не менш гарною й оригінальною є кераміка станівців, орнаментована переважно спіральними лініями у поєднанні з карбованим візерунком та інкрустацією, окремі мотиви яких мають паралелі в мікенській культурі Греції. Все це, а також укріплені городища, вказує на існування у станівському суспільстві прошарку сильної військової еліти.

Носії культури Гава (1260-800 рр. до н.е.) успадкували від станівців місцеву металообробку й далі розвинули її під впливом східно-середземноморських і центральноєвропейських імпульсів. У цей час починається масове виробництво бронзових кельтів, серпів, предметів озброєння (вістря списів, мечі) тощо, значна частина яких через карпатські обмінно-торгівельні шляхи «експортувалася» у Східну Європу. Судячи з матеріальної культури (перш за все чорнолощена, канельована кераміка) і поховального обряду (тілопальні ґрунтові могильники), культура Гава склала місцеве підґрунтя для розвитку краю в епоху заліза.

Залізна доба на території Закарпаття розпочалася у VIII ст. до н.е. й тривала до рубежу нашої ери, тобто початку римського часу. Сировинну базу чорної металургії склали багаті поклади залізних руд Вигорлат-Гутинського вулканічного хребта. Перші сліди використання нового металу на досліджуваній території відносять ще до 10 ст. до н.е. (Підгорянський перший скарб), але широке використання заліза починається лише з 8 ст. до н.е. На початку раннього залізного віку на Закарпатті (VIII-VII ст. до н.е.) місцеве населення під впливом загрози з боку степових кочівників – киммерійців – будує укріплені городища в передгірській зоні Карпат (Арданово, Шелестово, Іршава). З VI по III ст. до н.е. тут сформувалася своєрідна куштановицька культура, характерною рисою якої були курганні тілопальні могильники з колективними похованнями. Носії куштановицької культури в етнічному плані належали до фракійців. Вони підтримували зв'язки з племенами верхів'їв Дністра, скіфами і навіть Грецією.

На початку III ст. до н.е. на територію сучасного Закарпаття проникають носії латенської культури – кельти. Ця подія і зміни, що були нею викликані, засвідчили початок пізнього залізного віку. З приходом кельтів тут починається масове виробництво залізних речей (сокир, кіс, серпів, мечів, списів, ножів, пасів, фібул тощо), гончарної кераміки, ручних жорен; поширюються срібні монети македонських зразків; виникає один з найбільших у Карпатському басейні торгово-економічних, політичних і культових центрів кельтських племен – опідум Галліш-Ловачка біля м. Мукачеве. Протягом III-I ст.ст. до н.е. кельти проживали

у західній низинній частині краю, тоді як у східній (Марамороська котловина) мешкали даки. Центром дакійського панування спочатку було городище «Читаття» в с-мт Солотвино, а після того, як даки перемогли кельтів, з ним стало укріплене поселення біля с. Мала Копаня Виноградівського району. Неповдалік городища, яке вчені схильні ототожнювати зі Сетідавою римського географа Птолемея, знаходився ґрунтовий тілопальний могильник з дуже багатим поховальним інвентарем, зокрема золотим торквесом місцевого вождя. Не виключено, що територія сучасного Закарпаття входила в той час до складу держави гето-даків, очолюваної Буребістою.

I-IV ст.ст. н.е. в історії Закарпаття називається римським часом і пов'язується з різносторонніми впливами, які досягли наш край з боку Римської імперії.

У ранньоримський період (I-II ст.ст.) на цих землях спостерігається даліше домінування дакійського етносу. Життя на Малокопанському і Солотвинському городищах продовжується до початку II ст. Матеріальна культура даків цього часу багата і різноманітна, причому більшість виробів виготовляється в ремісничих майстернях згаданих вище городищ. Але серед археологічних знахідок з'являються і римські імпорти: срібні та золоті монети, бронзові фібули й посуд, скляні предмети. На рубежі I і II ст.ст., саме в часи дако-римських війн імператора Траяна, з півночі вторгаються перші групи германців. У другій половині II ст. сюди вже масово переселяються вандали, які залишили після себе багаті військові тілопальні поховання (Братово, Арданово, Свалява). Пізньоримський період (III-IV ст.ст.) характеризується поділом території сучасного Закарпаття на дві етно-культурні зони: західну (Закарпатська низовина), де домінує германський етнічний елемент, і східну (Марамороська котловина), де продовжують домінувати даки. У західній частині у III ст. в околицях сучасного Берегова виникає й функціонує потужний гончарний осередок, в якому виготовлялася сіроглиняна зі штампованим візерунком кераміка. Тут також зафіксований своєрідний, так званий пошаровий тілопальний могильник з багатим інвентарем, в тому числі чудовими ювелірними виробами із золота (Солонці, Ужгородський район). Східна частина краю, де були поширені курганні поховання типу Іза, археологічно менш репрезентативна, хоч саме тут зафіксовані найбільші скарби римських динарійв (Нанково, Тячів), що, очевидно, пов'язано з торгівлею солі.

Після того, як у 375 році гуни переправилися через Волгу і вторглися у Європу, в історії останньої розпочинається так звана епоха переселення народів або гунський період. На Закарпатті ця епоха охоплює V ст. Вандали, які до того займали західну частину краю, тікають на захід, а їх місце займає інше германське плем'я – гепіди. Археологічних пам'яток гепідів на Закарпатті не так вже багато, але вони дуже репрезентативні. Мова йде, перш за все, про тілопокладальний могильник біля с. Бакти та поховання гепідського «вождя» з околиць м. Берегова.

У VI ст., коли писемні й археологічні джерела фіксують масові переселення у Карпатський басейн тюркомовних аварів та слов'ян, на Закарпатті теж з'являються перші ранньослов'янські пам'ятки. Вони представлені невеличкими поселеннями з квадратними житлами та ліпною керамікою (горщики, сковорідки) (Берегово – Моріц Лаз, Дідово) та тілопальними урновими похованнями (Ужгород – Галагов). Матеріальний комплекс ранньослов'янських пам'яток краю (VI-VII ст.ст.) характерний для празької культури, яку ототожнюють з племінним об'єднанням, відомим під назвою склавинів.

У VIII-IX ст.ст. кількість слов'янських пам'яток на Закарпатті зросла, з'явилася гончарна кераміка і поховання під курганным насипом (Червеньово). Проте, як і раніше, вони поширені лише у західній, і лише низовинній, частині краю. Їх племінна належність залишається невідомою.

Наприкінці IX ст. на територію нинішнього Закарпаття через Карпатські перевали проникли древньоугорські племена. Вони підкорили, а частково й винищили, місцевих слов'ян, на що вказує різке скорочення чисельності слов'янських поселень краю. Археологічні пам'ятки древніх угрів представлені переважно інгумаційними могильниками (Чома, Берегово, Свалява), випадковими знахідками (Нижні Ворота), скарбами арабських дирхемів (околиці Хуста) та поселеннями. Датуються вони кінцем IX – X ст.ст. н.е. Окремі з них (Берегово, Свалява), судячи за багатством поховального інвентарю, належали до найближчого оточення древньоугорського вождя Арпада.

Близько 1000 р. угорці під керівництвом короля Іштвана засновують свою державу й приймають християнство західного обряду. Закарпаття стає складовою частиною новоутвореного Угорського королівства і його давня історія на цьому завершується, хоч археологічні джерела продовжують висвітлювати історію краю наступних століть.

2. Пам'ятники архітектури і містобудування, історії та монументального мистецтва в розрізі районів Закарпатської області

На території Закарпаття знаходяться 12 старовинних замків, які є пам'ятками середньовічної архітектури.

На території Закарпаття нині діє понад 30 монастирів. Місцеві феодали всіляко підтримували розвиток монастирів, оскільки саме з ними був пов'язаний розвиток освіти і культури у цій важкодоступній місцевості.

Гордістю для Закарпаття є унікальні у своєму роді дерев'яні церкви, збудовані народними майстрами без жодного цвяха, у специфічних архітектурних стилях, притаманних лише певній місцевості. В архітектурі церков Закарпаття розрізняють п'ять стилів: лемківський, бойківський, гуцульський, бароковий та готичний. Терміни «бароковий», «готичний» є умовними, оскільки не йдеться про класичні європейські стилі, а лише про органічне засвоєння українською архітектурою певних елементів цих стилів.

Берегівський район

Площа району 0,72 тис. кв. км. Кількість населених пунктів – 43. Загальне населення району складає близько 52,6 тис. чол. Район межує з Мукачівським, Іршавським, Виноградівським та Ужгородським районами і з Угорською республікою. Територією району протікають річки Боржава, Тиса, канали Верке та Чорний Мочар. У с. Квасово є термальне джерело, де створена лікувально – оздоровча база.

На території району збереглися руїни чотирьох замків: Мале Мукачево (перша згадка відноситься до 1317 р.) – на території села Гут (Гараздівка), Озерний замок розташований на заході села Деда (Дідово), Боржавський – на півдні села Вари (200 м. від угорського кордону, поблизу злиття річки Боржава з Тисою) та замок Мінта – на східній околиці села Квасово (перші згадки про нього датуються 1390 р.). Квасівський замок знаходився на торговельному шляху з Марамороша в Задунав'є. Замок Мінта (руїни) є типовим зразком оборонної архітектури середньовіччя. Він був зруйнований у 1564 році, коли цісарські війська на чолі з Швенді Лазаревим взяли його штурмом.

Великобerezнянський район

Великобerezнянський район займає площу 810 кв. км. вздовж берегів ріки Уж. Межує з Перечинським і Воловецьким районами Закарпатської області, Турківським районом Львівської області та Словаччиною і Польщею. Найвища точка району 1463 м. над рівнем моря знаходиться на полонині Рівна. Поблизу села Ужок розпочинає свій біг ріка Уж. У районі є 32 населені пункти, де проживає 27,4 тис. чоловік.

Перші письмові згадки про Великобerezнянщину датують 1409 р. Давніми поселеннями є села Люта, Малий Березний, Волосянка, Ставне, Стужиця, Черногорова. Згідно з урбарієм 1691 р. територія району належала графові Берченні. Через район у 1894 р. була прокладена залізниця, що з'єднала населені пункти району з обласним центром Ужгородом та м. Львовом.

Цінною є дерев'яна церковна архітектура, а саме: храми – Миколаївський у с. Гусний (1655 р.), у с. Вишка (1700 р.), Покровський у с. Кострина (1761 р.), Предтечевський у с. Сухий (1769 р.), Василівський у с. Сіль (1777 р.), Миколаївський у с. Черногорова (1794 р.) та Ганичі у с. Буківцеве (1791 р.). Цікаву історію має чоловічий монастир о. василіян в с. Малий Березний (1656 р.), де збудовано Хресну Дорогу. Відомим археологічним пам'ятником району є місце

падіння Княгинянського метеориту, який упав на околиця с. Княгиня у 1866 р.

Воловецький район

Воловецький район займає площу 543,9 кв. км. У районі є 26 населених пунктів, де проживає 24,9 тис. осіб. Район межує через Верецький перевал з Львівською областю. В архівних документах с. Воловець згадується 1433 р., коли воно і територія району належали феодалам Перені та Білкеям. У 1646 р. район потрапляє до рук Дьордя II Ракоці. Після визвольної війни (1703 – 1711 рр.) у 1728 р. землі були конфісковані і передані графу Карлу Шенборну. У 1849 р. було відмінено кріпосне право. У ці роки відкрито лісопильний та цегляний завод. У 1872 р. італійські спеціалісти розпочали будівництво залізниці (закінчилося 1882 р.), яка з'єднала м. Мукачеве з м. Львовом. В окремих місцях залізниці проходить крізь чотири тунелі.

На території району є цікаві історичні пам'ятники. Поблизу села Нижні Ворота за словом Верб'яж стоять пам'ятники радянським воїнам Другої світової війни та героям, які пожертвували своїм життям за свободу і незалежність України. Недалеко від них на старому перевалі височить пам'ятник, складений із 7-ми брил, які символізують 7-ох угорських вождів, під проводом яких угорські племена у 862 – 898 рр. перейшли Карпати і поселилися у Панонії на Придунайській низовині.

Виноградівський район

У районі 50 населених пунктів. Площа – 0,7 тис. кв. км., проживає 117,6 тис. населення. Місто Виноградів є районним центром. До 1946 р. місто називалося Севлюш. Розкинулося біля підніжжя Чорної гори (570 м. над рівнем моря). За архівними даними Виноградів одержав статус міста раніше, ніж Берегово, Мукачеве, Ужгород. У 1262 р. місто згадується як королівське.

У 1307 р. місто було подаровано феодалові Беке Бошо, який збудував замок “Канків”, з масивною підквадратною вежею – донжоном. На Чорній горі, де був збудований Виноградівський замок (Севлюшський), як свідчать джерела, знаходилося слов'янське городище. Унаслідок суперечок між королями – чеським Вацлавом Другим та угорським Карлом Робертом – замок був зруйнований. Зберігся кам'яний палац барокального стилю баронів Перені – найбагатший місцевих дворян і правителів.

Будівництво Королівського замку „Нялаб” (XII-XVII століття), як встановили дослідники, здійснювалось у два етапи, була споруджена донжон-вежа, що виконувала оборонні функції. Унікальність замку полягає в архітектурно-конструктивній цінності.

Іршавський район

Район розташований в серцевині області і займає площу 944 кв. км. У районі є 47 населених пунктів. Районний центр – місто Іршава. Перша письмова згадка про нього датується 1341 роком. Іршавою володіли феодали Ілошваї, в 1460 р. вони одержали на ці землі грамоти від короля. Навколо Іршави було споруджено оборонні фортеці: з півночі – на горбу Стремтура, з півдня – в урочищі Бадалів. Залишки валів збереглися і по нині. У 1458 р. Іршаву було повністю пограбовано і спалено. Через те, що Іршавщина була рекреаційною зоною, то її майже не торкнулася капіталізація. Лиш у 1886 р. територія розпочала будівництво млинів, лісопилки і в кінці XIX ст. отримала право на ринкову торгівлю. У районі є два неповторні природні об'єкти загальнодержавного значення: урочище Смерековий камінь (с. Ільниця), де розміщений найоригінальніший скелястий масив та унікальне для Європи рідкісне верхове сфагнове болото Чорне багно. Збережена і діє вузькоколійна

залізниця Берегово – Кушниця, перша ділянка цієї дороги була збудована в 1911 р. між с. Іршава і с. Кам'янка протяжністю 12 км. У селі Лисичево діє водяна кузня “Гамора”. Проведені археологічні розкопки виявили скарби грецьких монет IV ст. до н. е. в с. Арданове, два скарби бронзових виробів у с. Негрово, Хмельник та Кам'янське. Виявлено кургани епохи раннього заліза у с. Брід, Дібровка, Горбок та ін. Пам'ятка дерев'яної архітектури XVII ст. – Михайлівська церква і дзвіниця в с. Дешковиця.

Міжгірський район

Район розміщений у центрі Українських Карпат і займає площу 1,2 тис. кв. км., межує з Львівською та Івано-Франківською областями (через Торунський перевал) і п'ятьма районами нашої області. У районі протікають великі річки Ріка і Теремля. Гордістю району є Синевірське озеро (на висоті 989 м. над рівнем моря), є близько 50 мінеральних джерел. На Чорній Ріці діє єдиний у Європі музей лісу і сплаву. Вперше поселення згадується в історичних джерелах 1415 р. як володіння угорських феодалів Урмезев. До 1945 р. воно називалося Волове. З приходом радянської влади поселення визначається районним центром, а в 1953 р. його перейменовують у смт Міжгір'я.

На території району нараховується 14 старовинних церков - пам'яток дерев'яної архітектури, які збудовані у XVIII – XIX століттях. Найстаріша з них – Миколаївська церква та дзвіниця в с. Подобовець побудована в 1751 р. У Введенській церкві (1759 р.) в с. Розтока збереглися фрагменти іконостаса XVII ст., а ікона Благовіщення датується 1709 роком. В історичному сенсі цінними є церква Різдва (1780 р.) в с. Пилипець, Миколаївська церква і дзвіниця в с. Присліп, Святодухівська церква та дзвіниця в с. Колочава. У селі Торунь збереглася дерев'яна Введенська церква і дзвіниця 1809 р., а в с. Синевірська Поляна – Покровська церква і дзвіниця XVIII - XIX століть. Збереглися частини оборонної споруди Другої світової війни – лінія Арпада.

Мукачівський район

Район займає площу 1000 кв. км. Тут проживають представники близько 30 національностей, серед яких – українці, росіяни, угорці, німці, словаки, болгари, євреї, роми та інші. У районі є 82 населених пункти. Рельєф району гористо-низовинний. До його складу входить пасмо гір з найвищими вершинами г. Дунавка (1018 м.), с. Маковиця г. Бус, г. Обавський камінь, г. Деманів камінь.

Район має багато цікавих історико-краєзнавчих об'єктів, а саме: мисливський замок графа Шенборна (сан. “Карпати”), Чинадіївський замок, Мукачівський православний жіночий монастир, Кельтський металургійний центр (г. Ловачка, околиця м. Мукачєва), городище - пам'ятка древніх поселень слов'ян (смт Кольчино), дерев'яна церква в с. Вільховиця.

Мисливський замок Шенборнів розташований на південному схилі лісистих гір, в центрі так званого англійського парку, в якому росте понад 40 видів рідкісних рослин. Замок збудований у 1690 році в стилі неоренесанс. Будівля замку уособлює собою календар: кількість веж відповідає кількості місяців у році, кількість димарів – кількості тижнів, кількість вікон та дверей – кількості днів.

Мукачівський замок Паланок – одна з найцінніших історичних та військово-архітектурних пам'яток. Замок розташований у південно-західній околиці міста, на горі вулканічного походження на висоті 68 метрів над рівнем моря. Будували його зверху вниз протягом століть. Складається він із чотирьох терас, на яких збудовано 3 замки. Нині у замку розміщено історичний музей.

Чинадіївський замок (XIV-XV ст.) належав володарям Мукачєве-Чинадіївської домінії. У XIV-XVII ст. ним володіли окремі феодали, що наклало

відбиток на його оборонні функції. Замок зберіг свій первісний вигляд, має велику історико-архітектурну цінність і характеризує тип резиденції феодала.

Свалявський район

Площа району – 680 кв. км. У районі 29 населених пунктів. Населення складає 50 тис. чол. Поселення Свалява згадується у документах XII ст. Однак археологічні розкопки стверджують, що територія міста була заселена людьми ще в епоху неоліту й бронзи. Перша письмова згадка латинською мовою про село Свалява (Золоа) зафіксована в 1236 р.

На Свалявщині встановлено пам'ятник воїнам Другої світової війни.

У 1703-1711 рр. स्वाлявці брали участь у повстанні курупців – антифеодальному національно-визвольному русі Угорщині проти Габсбурзького панування. У 1728 р. разом з прилеглими селами та територіями королем Австро – Угорщини місто було передано до рук графа Шемборна-Бухгейма. У зв'язку з тим, що в цьому регіоні є значна кількість мінеральних джерел, у 70 –х роках XIX ст. організовується склотарне виробництво. У 1910 – 1911 рр. акціонерним товариством “Сольва” будується лісохімічний завод, продукцію якого вивозили до Угорщини, Австрії та Німеччини. У 1804 р. утверджується герб і печатка міста. У місці є пам'ятка природи – дуб у центрі Сваляви, вік якого сягає 500 років.

Перечинський район

Район розміщений в улоговині між Полонинським і Вігорлато- Гутинським хребтами на берегах річок Уж та Тур'я. Територія району складає 631 кв. км. У районі є 25 населених пунктів.

Районним центром є місто Перечин, розміщене за 24 км на північ від Ужгорода. Перші письмові згадки про місто зустрічаються в грамотах 1266 р. Місто розміщене на злитті рік Уж і Тур'я. У XIII ст. територія належала до Унзького комітету, яким володів Петенко. У 1323 – 1691 рр. Пречинщина входила у Невицьку домінію. У м. Перечин збереглися руїни колишньої синагоги. У 1906 р. збудовано римо-католицький костел св. Августина.

У 1942 р. на території району в с. Тур'я-Ремети був концентраційний табір, у якому перебував О. Борканюк. Жертвам цього табору встановлено пам'ятник. Також на місцевій церкві встановлена (1838) барельєфна дошка, присвячена Ф. Фекете, листоноші, за багаторічну бездоганну службу (на ній написано: “Тверезості, Чесності й Послужності Посла Федора Фекета”), а пам'ятник йому встановлений в центрі міста Перечин.

Рахівський район

Район розташований у найбільш високогірній частині Українських Карпат. На півночі – Привододільні Горгани, на заході – Свидовець, на сході – Черногора, на півдні – Рахівські гори. У Черногірському масиві знаходяться найвища гора України – Говерла (2061 м) та шість вершин – двотисячників: Бребенскул, Петрос, Піп-Іван Черногірський (Чорна гора), Ребра, Гутин-Темнатик та Менчул.

На Рахівщині розпочинають свій біг річки Біла і Чорна Тиса, які зливаються в одну ріку Тису в передмісті Рахова. Площа району складає 1892 кв. км.

Районним центром є місто Рахів. Перші письмові згадки про нього датуються 1447 роком.

Рахівщина багата історичними подіями та пам'ятниками. У м. Рахові встановлено пам'ятник О. Борканюку, в смт Великий Бичків – І. Локоті, в с. Богдан – Т. Шевченку. У с. Середнє Водяне стоїть пам'ятник архітектури -

дерев'яна церква, побудована в 1428 р. Поблизу с. Ділове розміщений географічний центр Європи. Під час розкопок поблизу с. Біла Церква знайдено стоянку раннього палеоліту (100-40 тис. років до н. е.).

Тячівський район

Площа району – 1,8 тис. кв. км. Населення – 171,9 тис. осіб (на 01.01.2005 р.). Кількість населених пунктів – 62. Районним центром є місто Тячів. В перше в літописах Тячів згадується у 1329 р. в грамоті угорського короля Карла I, у якій місто віднесено до королівських. Перший запис про герб датовано 28 червня 1701 р. З історичних пам'яток у місті збереглися три церкви: реформатська, римо-католицька, та греко - католицька. Реформатська заснована у XII ст. королем Лодіславом Великим як римо-католицька. Після поділу католицьких церков у 1556 р. вона стала реформатською. До 1944 р. в храмі знаходилася найбільша бібліотека Мараморощини. На стінах церкви є дві стели, де записані імена вірників, які загинули в роки Першої і Другої світових воєн. Римо – католицька церква збудована у 1780 р. Греко – католицька церква збудована у 1852 р. на честь успення Діви Марії. У 1948 р. вона була передана православної громаді і повернута греко – католикам у 1995 р.

У місті встановлені пам'ятники Тарасу Шевченку, погруддя Лайошу Кошуту, танкісту С. Вайді та погруддя художнику Шімону Голлоші. На території району виявлено городище Капуна (VI – V ст. до н. е.).

Пам'ятками архітектури є дерев'яні церкви: Миколаївська XVI ст. – в с. Колодному, Миколаївська церква – в с. Нова Апша та Михайлівська – в с. Нересниця (XVIII ст.). Тячівщина багата на мінеральні джерела з різним хімічним складом (Теребля, Велика і Мала Угольки, Красна, Усть – Чорна, Округла та ін.).

У смт Солотвино працюють в соляних шахтах на глибині 206 м. обласна і республіканська алергологічні лікарні.

Ужгородський район

Площа району 867 кв. км. Кількість населених пунктів – 65, де проживають 76 різних національностей, серед яких – українці, угорці, словаки, росіяни, роми, євреї та ін.

В історії Ужгородщини є багато цікавих фактів: саме тут вперше на Закарпатті в 1631 р. було заборонено вирубати ліси (біля сіл Горяни, Невицьке, Кам'яниця, Коритняни). У 1872 р. почала працювати перша залізниця Ужгород – Чоп. На території району знаходяться древні храми в селах Горяни, Деренковиця, Струмківка, Паладь – Комарівці та аристократичні палаци родини Другетів (Горяни) і Плотені (Великі Лази).

Цінною пам'яткою середньовікової фортифікації є Ужгородський замок. Він розташований на горі природного походження. Як свідчать археологічні джерела, він споруджений на місці колишнього городища ранньозалізного віку (VIII-VII ст. до н.е.). Замок споруджений за принципами західноєвропейських фортець.

В кінці IX століття у замку, що звався тоді Унг розмістився правитель підкарпатських слов'ян князь Лаборець, що боронив заснований ним град від вторгнення угорських кочівників. У відповідності з розвитком воєнної техніки замок поступово перебудовувався і в кінці XVII середині XVII століття набув сучасного вигляду. Це триповерхова будівля у стилі ренесанс. З 1946 року в замку знаходиться Закарпатський краєзнавчий музей, а поряд – один з перших в Україні музеїв під відкритим небом (скансен). Тут зібрані старовинні селянські хати з різних куточків області, млин, кузня, пасіка, а також дерев'яний храм 1777 року.

На півдорозі від Ужгорода до Мукачева знаходиться Середнянський замок, руїни древньої споруди якого збереглися до наших днів. Перша черга консерваційних робіт була виконана у 1972 році. Це єдиний замок Закарпаття, побудований на рівнині у XII ст. орденом тамплієрів. Після розпуску ордену в 1312 році замком заволоділи монахи ордена Святого Павла.

Невицький замок (XII- XIII ст.) – це комплекс середньовічних оборонних споруд, вміло пристосованих до рельєфу місцевості. На території Невицького замку археологами виявлено городище ранньозалізного віку VIII-VII ст. до н.е.

Хустський район

Площа району складає 1 тис. кв. км. У районі є 61 населений пункт. До 1996 р. до складу району входило місто Хуст. Зараз місто має статус міста обласного підпорядкування. Хустський район розкинувся на берегах річок Тиси та Ріки. Район багатий на цілющі мінеральні води, природу, зокрема Долину нарцисів, курортну зону села Шаян, ферми страусів, оленів і буйволів, Теремле-Ріцьку гідроелектростанцію тощо.

Перша згадка про Хустський замок (XI-XII століття) на домінуючій над містом горі відноситься до 1090 року. За століття свого існування замок був каменем спотикань Батию, угорській короні, трансільванським князям, римській імперії і хану Гірею. У XVII ст. вибух порохового складу спричинив значні руйнування, а потім дві блискавки остаточно зруйнували замок і він поволі перетворюється в руїни.

В Хустському районі є чотири пам'ятки дерев'яної архітектури XV – XVIII ст., сім монастирів, самобутні народні промисли, меморіал “ Красне Поле ” біля с. Рокосово. Дерев'яна церковна архітектура представлена храмами, збудованими з дубових плах в готичному стилі без єдиного цвяха. На сьогодні збереглося чотири таких унікальних пам'ятки дерев'яної архітектури XVII – XVIII ст. в селах Данилово (церква св. Миколи Чудотворця, 1779 р.), Крайниково (Михайлівська церква і дзвіниця, 1666 – 1668 р.), Олександрівка (церква св. Параскевії, 1751 р.) та Сокирниця (церква св. Миколи Чудотворця, 1703 р.). У районі є монастирі: Липчанський, Нанківський, Боронянський, Городилівський, Драгівський, Копашнівський, Колесарівський. Хустщина – центр поширення православ'я на Закарпатті.

Село Іза славиться народним промислом лозоплетіння, а селяни Велятина вирощують буйволи, які збереглися лише в окремих селах Хустщини та Тячівщини.

Таблиця 1.1

Об'єкти культурної спадщини в розрізі районів Закарпатської області.

№ п/п.	Райони області і міста обласного значення	Пам'ятки археології		Пам'ятки історії		Пам'ятки монументального мистецтва		Пам'ятки архітектури і містобудування	
		місцевого значення	національного значення	місцевого значення	національного значення	місцевого значення	національного значення	місцевого значення	національного значення
1	Берегівський	52	4	2	-	11	-	15	5
2	Великобerezнянський	-	-	3	-	4	-	-	10
3	Виноградівський	77	2	19	-	22	-	5	15
4	Воловецький	-	-	4	-	8	-	1	10
5	Іршавський	15	3	13	-	21	-	2	9
6	Міжгірський	-	-	5	-	22	-	1	27
7	Мукачівський	34	-	14	-	27	1	1	3
8	Перечинський	1	-	8	-	8	-	-	2
9	Рахівський	1	-	9	-	20	-	1	8
10	Свалявський	2	-	9	-	13	-	3	1
11	Тячівський	6	1	9	-	30	-	-	6
12	Ужгородський	59	-	8	-	17	-	1	6
13	Хустський	6	-	14	-	21	-	1	9
14	м. Ужгород	13	-	93	-	14	2	14	8
15	м. Берегове	8	1	19	-	6	-	15	6
16	м. Мукачево	8	1	39	-	9	-	14	6
17	м. Хуст	-	-	9	-	5	-	1	2
	Усього	282	12	277	-	258	3	75	133
	Разом	294		277		261		208	
	Національного значення:	148							
	Місцевого значення:	922							
	Загалом по області:	1040							

II. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА ОХОРОНИ ОБ'ЄКТІВ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

До скарбниці культурної спадщини Закарпатської області входять пам'ятки археології, історії, архітектури і містобудування, та монументального мистецтва.

Крім наукового, пізнавального, культурна спадщина відіграє важливу роль в справі національно-патріотичного виховання молоді, наочно показує самобутність культури українського народу, спадкоємність сучасного з минулим.

Принципи дбайливого ставлення до охорони культурної спадщини відбиті у Конституції України, де юридично зафіксовано положення про те, що «Держава забезпечує збереження історичних пам'яток та інших об'єктів, що становлять культурну цінність...».

Найбільш важливим кроком у справі охорони культурної спадщини було прийняття у 2000 р. Закону України «Про охорону культурної спадщини», який регулює правові, організаційні, соціальні та економічні відносини у цій сфері.

Збереження об'єктів культурної спадщини передбачає їх виявлення, облік, наукове вивчення та охорону.

Державному обліку підлягають всі пам'ятники історії та культури, незалежно від того у чийй власності чи користуванні вони перебувають.

Державний перелік об'єктів культурної спадщини включає виявлення і обстеження пам'яток, визначення їх історичної, наукової, художньої або іншої культурної цінності, фіксацію та вивчення, складання облікової документації, ведення державного реєстру нерухомих пам'яток.

Державний облік усіх пам'яток здійснюється в порядку, який визначається Постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2001 р. №1780 «Про затвердження Порядку визначення категорії пам'яток для занесення об'єктів культурної спадщини до Державного реєстру нерухомих пам'яток України».

Завершальним етапом виявлення пам'ятки є її дослідження на місці. При цьому встановлюється місцезнаходження пам'ятки, технічний стан, встановлюються межі охоронної зони.

Робота по обліку завершується паспортизацією об'єктів культурної спадщини, реалізація якої затверджена Постановою Кабінету Міністрів України «Комплексна програма паспортизації об'єктів культурної спадщини на 2003-2010 роки» від 20 вересня 2002 р. № 1330.

Реєстр складається з чотирьох розділів: «Пам'ятки археології», «Пам'ятки містобудування та архітектури», «Пам'ятки історії», «Пам'ятки монументального мистецтва».

У розділі археології включаються рештки життєдіяльності людини - городища, стародавні поселення, кургани, могильники, місця давніх битв, ділянки історичного культурного шару - все, що є невідтворюваним джерелом інформації про зародження і розвиток цивілізації.

У розділі історії - місця, площі, будинки, зв'язані з найважливішими історичними подіями, з життям видатних політичних, державних, військових діячів, народних героїв, діячів науки, літератури, мистецтва, їхні могили, місця бойових дій а також пам'ятники односельчанам.

У розділі монументального мистецтва - твори монументальної скульптури, символічні пам'ятники або монументи, встановлені на честь історичних подій, але не зв'язані з певним місцем (будинком, могилою).

У розділі пам'ятники містобудування та архітектури - окремі архітектурні споруди, природно-архітектурні комплекси (ансамблі), історичні центри, вулиці, квартали, площі, залишки давнього розпланування та забудови.

Внесення об'єктів у переліки пам'яток культурної спадщини і виключення з них провадяться за поданням спеціально уповноважених державних органів охорони культурної спадщини. На території Закарпатської області ці функції виконує управління культури облдержадміністрації. На території Закарпатської області під охороною держави знаходяться 1493 об'єкта культурної спадщини, в число яких входять об'єкти трьох категорій - об'єкти національного, місцевого значення (1040 об'єкт) та об'єкти щойно виявлені, які до вирішення питання про занесення їх до Державного реєстру також підлягають охороні згідно чинного законодавства.

З метою забезпечення охорони пам'яток історії, археології, містобудування та архітектури, монументального мистецтва навколо них встановлюються системи охоронних зон - охоронної зони, зони регулювання забудови, зони охоронюваного ландшафту, зони охорони археологічного шару, охоронні археологічні території. Система охоронних зон пам'ятки (або із складу зон охорони тільки його охоронна зона) встановлюється у кожному окремому випадку індивідуально.

З метою забезпечення захисту нерухомих пам'яток містобудівні органи при розробці схем планування територій районів та генеральних планів міст та інших населених місць повинні виконувати зазначені роботи за погодженням з відповідним органом охорони об'єктів культурної спадщини.

Межі та режими використання зон охорони пам'яток визначаються при забудові сільських населених пунктів Закарпатської області на підставі рішень Закарпатської обласної ради.

Відповідно до Закону України (ст. 23) користування пам'ятками історії та культури здійснюється на підставі відповідних охоронних договорів, які введені в дію Постановою Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2001 р. №1768 «Про затвердження Порядку укладання охоронних договорів на пам'ятники культурної спадщини». Охоронна документація оформляється на всі пам'ятки, які взяті під державну охорону.

Велика увага приділяється охороні пам'ятникам археології. Охоронні зони виділяються з метою доступності для наукового дослідження. На ділянках, зайнятими пам'яткою та її охоронною зоною, без дозволу органів охорони культурної спадщини забороняється вести будівництво, вносити зміни в середовище, що оточує пам'ятку. Державні органи охорони об'єктів культурної спадщини мають право зупинити будівельні, меліоративні, шляхові та інші роботи у разі виникнення в процесі цих робіт небезпеки для археологічної спадщини. У 1998 році Україна підписала Європейську конвенцію про охорону археологічної спадщини. 18 березня 2004 року був прийнятий Закон України «Про охорону археологічної спадщини».

Регіональна політика в пам'яткоохоронній сфері спрямовується на забезпечення сприятливих умов щодо реалізації нормативно-правових актів України в галузі охорони культурної спадщини з урахуванням регіональних особливостей, збільшення та ефективного залучення ресурсного інтелектуального та економічного потенціалу регіону в цілому та окремих історичних населених місць.

Постановою Верховної Ради України від 27 листопада 2003 року №1351-IV „Про інформацію Кабінету Міністрів України про сучасний стан та перспективи охорони об'єктів культурної спадщини України, а також пам'яток історії та культури Українського народу, що знаходяться за її межами”, рекомендовано розробити і затвердити Програму збереження і використання замків України.

Праці багатьох авторів привели до того, що українська дерев'яна церковна архітектура стала зною у світі як самобутнє та унікальне явище. У переговорах з експертами Центру світової спадщини визріла ідея вписати невелику групу дерев'яних церков карпатського регіону Західної України до Списку пам'яток ЮНЕСКО. По Закарпатській області запропоновано до цього списку у формі попереднього подання ввійшли церкви Св. Параскеви в Олександрівці (початок XVIII ст.) і Св. Миколи в Сваляві (XVII ст.). Університетом в Бамберзі (Німеччина) було надано індивідуальний грант на обміри й дослідження храмів Західної України.

У 2008 році було проведено переговори з польським національним комітетом ІКОМОС та Державним центром з досліджень і документації пам'яток. У травні-червні 2009 року, після спільних об'їздів пам'яток-претендентів та численних дискусій домовлено про висунення кожною зі сторін по 8 пам'яток, серед яких дві – на території Закарпатської області: церкви Св. Михайла у селі Ужок і Вознесіння Господнього в Ясені.

Всі ці архітектурні споруди занесені до Державного реєстру пам'яток культури Закарпатської області і знаходяться під охороною держави.

З'явилися проблеми у справі збереження традиційної архітектурної спадщини. Енергійне відновлення храмів релігійними громадами проводиться в основному без погодження. Неконтрольовані роботи спричинили значні пошкодження як зовнішнього вигляду пам'яток, так і інтер'єрів: перемальовані іконостаси, знищено стінопис тощо. Приватизація масової житлової забудови, збільшення прошарку заможних громадян, які з міркувань бізнесу чи престижу приватизують найкращі ділянки землі та споруди, швидкими темпами веде до зміни історичного середовища, повальної заміни традиційної забудови та руйнування планувальної структури центральних історично цінних частин поселень.

Законом України від 23 вересня 2008 року N 574-VI затверджений перелік пам'яток культурної спадщини, що не підлягають приватизації.

Комплексна програма збереження і використання пам'яток культурної спадщини Закарпатської області на 2006-2015 роки затверджена рішенням обласної ради від 12 січня 2006 р. № 689. Одним із основних завдань Комплексної програми є проведення експертної оцінки, визначення вартості проектно-кошторисної документації на використання і виконання робіт консервації, реставрації, реабілітації та музеєфікації пам'яток дерев'яної архітектури за державними оцінками науково-дослідного інституту "Укрзахідпроектреставрація", який має ліцензію на проведення зазначених робіт.

III. СПИСОК ІСТОРИЧНИХ НАСЕЛЕНИХ МІСЦЬ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Постановою Кабінету Міністрів України від 26 липня 2001 №878 «Про затвердження Списку історичних населених місць України» до Списку історичних населених місць Закарпатської області занесено 19 населених пунктів

Таблиця 3.1

Список історичних населених місць Закарпатської області

№ п/п.	Населений пункт	Датування
1	м. Ужгород	VIII століття
2	м. Берегове	XI століття
3	смт Буштино	сер. XIV століття
4	смт Великий Березний	1427 рік
5	смт Вилок	XIII століття
6	м. Виноградів	IX століття
7	смт Воловець	XV століття
8	м. Іршава	XIV століття
9	смт Королево	1262 рік
10	смт Міжгір'я	XII століття
11	м. Мукачеве	X століття
12	смт Перечин	XIII століття
13	м. Рахів	1447 рік
14	м. Свалява	XII століття
15	смт Солотвино	XIV століття
16	смт Тересва	перша пол. XIV століття
17	м. Тячів	сер. XIII століття
18	м. Хуст	X – XI століття
19	смт Чинадієво	1214 рік

IV. ПЕРЕЛІК ПАМ'ЯТОК КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗНАЧЕННЯ

1. Пам'ятки містобудування та архітектури національного значення

№ з/п.	Найменування пам'ятки	Датування	Адреса	Охоронний №
м. Ужгород				
1	Замок-фортеця (мур.)	10-16 ст.	Вул. Капітульна, 33	163
2	Хрестовоздвиженський Кафедральний собор (мур.)	1646-1848 рр.	Вул. Капітульна, 11	164
3	Резиденція єпископа (мур.)	1646 р.	Вул. Капітульна, 11	165
4	Будинок управління Ужанського комітату (мур.)	1809 р.	Пл. Жупанатська, 3	166
5	Амбар та винний льох (мур.)	1781 р.	Вул. Ракоці, 2	1107
6	Садибний будинок у Радванці (мур.)	Кінець 16 ст.	Вул. Д'єндеші, 8.	167
7	Шелестівська Михайлівська церква (держ.)	1777 р.	Вул. Капітульна, 33а	172
8	Горянська ротонда Св. Миколи (мур.)	12-14 ст.	Пров. Музейний, 1	190
м. Мукачеве				
9	Замок "Паланок" (мур.)	14-18 ст.	Замкова гора	168
10	Палац князя Ракоці "Білий дім" (мур.)	1667-1748 р.	Вул. Миру, 26-28	169
11	Каплиця св. Мартина (мур.)	14 ст.	Вул. Миру, № 51.	170
12	Миколаївський монастир (мур.)	1360-1806 рр.	вул. Північна № 2.	171
13	Миколаївська церква (мур.)	1806 р.	- " -	171
14	Келії з дзвіницею (мур.)	1772 р.	- " -	171
Берегівський район, м. Берегове				
15	Ансамбль споруд "Графського двору" (мур.)	1629 р.	вул. Г. Бетлена, 1	1108
16	Палац князя Г. Бетлена (мур.)	1629-1857 рр.	-"-	1108
17	Каретна і зерносховище (мур.)	1629-1686 рр.	-"-	1108
18	Стайні (мур.)	1629-1686 рр.	-"-	1108
19	Костел (мур.)	13-15 ст.	вул. Ш. Петефі, 30	1109
20	Костел (мур.)	13-19 ст.	Вул. Тиноди	173
21	Костел (мур.)	Кін. 14 ст.	с. Добросілля	1110
22	Костел (мур.)	13-14 ст.	с. Зміївка	1111
23	Замок (руїни) (мур.)	12-13 ст.	с. Квасово	1113
24	Костел Іоана Хрестителя (руїни, мур.)	1117 р.-16 ст.	с. Мужієво	1112
25	Церква Реформатська з дзвіницею (мур.)	1753 р.	с. Четфалва	182

№ з/п.	Найменування пам'ятки	Датування	Адреса	Охоронний №
Великобerezнянський район				
26	Церква св. Ганни (дер.)	17 ст. - 1792 р.	с. Буківцеве	188
27	Церква св. Архангела Михаїла (дер.)	1700 р.	с. Вишка	189
28	Церква св. Миколая та дзвіниця (дер.)	1655 р.	с. Гусний	191
29	Дзвіниця церкви св. Миколая (дер.)	18 ст.	с. Гусний	191
30	Церква Покрова Пресвятої Богородиці (дер.)	1645, 1761 рр.	с. Кострина	192
31	Церква св. Василя (дер.)	1703, 1834 рр.	с. Сіль	1114
32	Церква Предтечі (дер.)	1700-1769 рр.	с. Сухий	196
33	Церква св. Архангела Михаїла та дзвіниця (дер.)	18 ст.	с. Ужок	198
34	Дзвіниця церкви св. Архангела Михаїла (дер.)	1745 р.	-"	198
35	Церква св. Миколая (дер.)	17 ст., 1794 р.	с. Черногорова	199
Виноградівський район, м. Виноградів				
36	Монастир Францисканців (мур.)	15-19 ст.	Вул. Миру,3	174
37	Костел (мур.)	15 ст. - 1889 р.	-"	174
38	Корпус келій (мур.)	15-19 ст.	-"	174
39	Костел Вознесіння Господнього (мур.)	13-15 ст.	Вул. Миру,12	175
40	Садиба барона Перені (мур.)	16-18 ст.	Вул. Копанська,10	176
41	Палац барона Перені (мур.)	16-17 ст.	-"	176
42	Флігелі службові (мур.)	17-18 ст.	-"	176
43	Брама (мур.)	17-18 ст.	-"	176
44.	Парк	18-19 ст.	-"	176
45	Угочанський замок (руїни) (мур.)	14-16 ст.	вул. Коцюбинського	177
46	Костел св. Олени (мур.)	1788 р.	смт Вилोक	1115
47	Замок Нялаб (мур.)	13 ст.	смт Королево	178
48	Церква Успіння Пресвятої Богородиці (дер.)	17 ст.	с. Новоселиця	181
49	Дзвіниця церкви Успіння Пресвятої Богородиці (дер.)	17 ст.	-"	181
50	Церква (мур.)	14-19 ст.	с. Шаланки	1117
Воловецький район				
51	Церква Святого Духа (дер.)	18 ст.	с. Гукливий	186
52	Дзвіниця церкви Святого Духа (дер.)	18 ст.	-"	186
53	Церква св. Миколая (дер.)	Поч. 20 ст.	с. Задільське	1118
54	Дзвіниця церкви св. Миколая (дер.)	Поч. 20 ст.	-"	1118
55	Церква св. Іллі пророка (дер.)	1898 р.	с. Тишів	1119
56	Дзвіниця церкви св. Іллі пророка (дер.)	1898 р.	-"	1119

№ з/п.	Найменування пам'ятки	Датування	Адреса	Охоронний №
57	Церква Святого Духа (дер.)	18 ст. - кін 19 ст.	с. Котельниця	1121
58	Дзвіниця церкви Святого Духа (дер.)	Кін. 19 ст.	"-	1121
59	Церква Вознесіння Господнього (дер.)	18 ст. - кін. 19 ст.	с. Ялове	1120
60	Дзвіниця церкви Вознесіння Господнього (дер.)	кінець 19 ст.	"-	1120
Іршавський район				
61	Палац-фортеця (мур.)	1798 рр.	смт Довге, Вул. Перемоги, 1	1122
62	Церква Покрова Пресвятої Богородиці (дер.)	18 ст. – 1839 р.	с. Дешковиця	1123
63	Дзвіниця церкви Покрова Пресвятої Богородиці (дер.) (дер.)	1839 р.	с. Дешковиця	1123
64	Церква св. Архангела Михаїла (дер.)	1658 р.	с. Івашковиця	179
65	Дзвіниця церкви св. Архангела Михаїла (дер.)	1839 р.	"-	179
66	Монастир (мур.)	18 ст.	с. Імстичево	1124
67	Церква св. Архангела Михаїла (дер.)	18 ст.	"-	1124
68	Корпус келій (мур.)	18 ст.	"-	1124
69	Церква Введення в храм Пр. Богородиці (дер.)	1734 р.	с. Локіть	180
Міжгірський район				
70	Церква Введення в храм Пр. Богородиці (дер.)	1808 р.	с. Буковець	212
71	Дзвіниця церкви Введення в храм Пр. Богородиці (дер.)	1808 р.	"-	212
72	Церква св. Миколая (дер.)	1804 р.	с. Верхній Студений	213
73	Дзвіниця церкви св. Миколая (дер.)	1804 р.	"-	213
74	Церква св. Миколая (дер.)	17 ст. – 1798 р.	с. Ізки	215
75	Дзвіниця церкви св. Миколая (дер.)	1798 р.	"-	215
76	Церква Святого Духа (дер.)	1795 р.	с. Колочава Горб	216
77	Дзвіниця церкви Святого Духа (дер.)	1795 р.	"-	216
78	Церква св. Архангела Михаїла (дер.)	18 ст. – 1818 р.	с. Негровець	219
79	Дзвіниця церкви св. Архангела Михаїла	1818 р.	"-	219
80	Церква Благовіщення Господнього (дер.)	1820 р.	с. Нижній Студений	226
81	Дзвіниця церкви Благовіщення Господнього (дер.)	1820 р.	"-	226
82	Церква Різдва Пресвятої Богородиці (дер.)	1780 р.	с. Пилипець	221

№ з/п.	Найменування пам'ятки	Датування	Адреса	Охоронний №
83	Дзвіниця церкви Різдва Пресвятої Богородиці (дер.)	1780 р.	-"	221
84	Церква св. Миколая (дер.)	1785 р.	с. Подобовець	1125
85	Дзвіниця церкви св. Миколая (дер.)	1785 р.	-"	1125
86	Церква св. Миколая (дер.)	1797 р.	с. Присліп	222
87	Дзвіниця церкви св. Миколая (дер.)	1797 р.	-"	222
88	Церква св. Дмитрія (дер.)	1780 р.	с. Репинне	223
89	Церква Введення в храм Пр. Богородиці (дер.)	1759 р.	с. Розтока	224
90	Дзвіниця церкви Введення в храм Пр. Богородиці (дер.)	1759 р.	-"	224
91	Церква св. Миколая (дер.)	17 ст. – 1751 р.	с. Рекіти	225
92	Дзвіниця церкви св. Миколая (дер.)	1751 р.	-"	225
93	Церква Покрова Пресвятої Богородиці (дер.)	1817 р.	с. Синевирська Поляна	1126
94	Дзвіниця церкви Покрова Пресвятої Богородиці (дер.)	1817 р.	-"	1126
95	Церква Введення в храм Ісуса Христа (дер.)	1809 р.	с. Торунь	1127
96	Дзвіниця Введенської церкви (дер.)	1809 р.	-"	1127
Мукачівський район				
97	Церква св. Дмитрія (дер.)	17 ст. 1758 р. – 1910 р.	с. Вільховиця	184
98	Палац графа Шенборна (мур.)	1890-1895 рр.	смт Чинадійово	1128
99	Замок (мур.)	17 ст.	-"	183
Перечинський район				
100	Церква св. Василя (дер.)	17 ст. – 1748 р.	с. Лікцари	193
101	Дзвіниця церкви св. Василя (дер.)	19-20 ст.	-"	193
Рахівський район				
102	Церква Вознесення Господнього (Струківська) (дер.)	1824 р.	смт Ясіня	201
103	Дзвіниця церкви Вознесення Господнього (Струківської) (дер.)	1813 р.	-"	201
104	Церква Успіння Пресвятої Богородиці (дер.)	1750 р.	с. Ділове	203
105	Церква святих апостолів Петра і Павла (дер.)	1780 р.	с. Лазещина	206
106	Дзвіниця церкви святих апостолів Петра і Павла (дер.)	1780 р.	-"	206

№ з/п.	Найменування пам'ятки	Датування	Адреса	Охоронний №
107	Церква св. Миколая (верхня) (дер.)	1428 р. 1600 р. 1760 р.	с. Середнє Водяне	208
108	Дзвіниця церкви св. Миколая (верхньої) (дер.)	18 ст.	-"	208
109	Церква св. Миколая (нижня) (дер.)	Серед. 17 ст.	-"	209
Свалявський район				
110	Церква св. Миколая (дер.)	1588 р. – 1759 р.	м. Свалява, присілок Бистрий	185
Тячівський район, м. Тячів				
111	Костел Реформатський (мур.)	13-18 ст.	м. Тячів	200
112	Церква св. Миколая (дер.)	1604 р. – п. пол. 18 ст.	с. Діброва	202
113	Дзвіниця церкви св. Миколая (дер.)	п. пол. 18 ст.	-"	202
114	Церква св. Миколая (дер.)	16 ст.	с. Колодне	205
115	Дзвіниця церкви св. Миколая (дер.)	перша пол. 18 ст.	-"	205
116	Церква св. Архангела Михаїла (дер.)	18 ст.	с. Нересниця	207
Ужгородський район				
117	Костел (мур.)	13-18 ст.	с. Комарівці	1130
118	Костел (мур.)	15 ст.	с. Тарнівці	1131
119	Костел (мур.)	15 ст.	с. Часлівці	1132
120	Замок-фортеця (мур.)	12-15 ст.	с. Невицьке	194
121	Замок-фортеця (мур.)	12-15 ст.	смт Середнє	195
122	Костел (мур.)	15 ст.	с. Струмківка	197
Хустський район, м. Хуст				
123	Руїни замку (мур.)	11-12 ст. 14-16 ст.	м. Хуст	210
124	Костел св. Єлизавети (мур.)	14-15 ст.	вул. Конституції	211
125	Церква св. Миколая (дер.)	1779 р.	с. Данилове	214
126	Дзвіниця церкви св. Миколая (дер.)	1779 р.	-"	214
127	Церква св. Архангела Михаїла (дер.)	1688 р.	с. Крайникове	217
128	Дзвіниця церкви св. Архангела Михаїла (дер.)	1688 р.	-"	217
129	Церква св. Параскеви (дер.)	15 ст. – 1753 р.	с. Олександрівка	220
130	Дзвіниця церкви св. Параскеви (дер.)	1753 р.	-"	220
131	Церква св. Миколая (дер.)	1770 р.	с. Сокирниця	227
132	Дзвіниця Миколаївської церкви (дер.)	1770 р.	-"	227
133	Дзвіниця церкви Різдва Пресвятої Богородиці (дер.)	1797 р.	с. Стеблівка	228

2. Пам'ятки археології національного значення

№ п/п.	Місцезнаходження пам'ятки	Найменування	Епоха, до якої відноситься	Охоронний №
Берегівський район				
1	с. Вари "Боржавський замок", південний схід від села, ур. "Городище"	городище	кін. IX - поч. XI ст.	17
2	с. Дідове, ур. "Товвар", південний захід від села	городище багатощарове	IV-III тис. до н.е., рубіж III тис., XI-VIII ст. до н.е., X-XII ст.	18
3	с. Заставне, ур. "Ково домб"	поселення багатощарове	кін V тис. поч. IV тис., кінець IV тис., I-IV ст., XII-XIII ст.	24
4	с. Лужанка-I, ур. "Ниреш"	поселення	III-IV ст. н.е.	812
5	м. Берегово, ур. "Кірайгід"	поселення багатощарове	III-IV, VIII-IX ст.	734
Виноградівський район				
6	с. Королево, ур. "Сархедь"	стоянка	1 млн.-30 тис. до н.е.	Б. н.
7	с. Мала Копаня, ур. "Городище"	городище	I ст. до н.е. – I ст. н.е.	49
Іршавський район				
8	смт Іршава, ур. "Стремутра"	городище	VIII-VII ст. до н.е.	59
9	смт Іршава, ур. "Будулов"	городище	XI-XIII ст.	602
10	с. Арданове, ур. "Богослов"	городище	VIII-VII ст. до н.е.	60
м. Мукачеве				
11	м. Мукачеве, ур. "Галіш і Ловачка"	поселення - виробничий центр	III-I ст. до н.е.	13
Тячівський район				
12	смт Солотвино, ур. «Читання»	городище	I ст. н. е.	92

3. Пам'ятки монументального мистецтва національного значення

№ п/п.	Назва пам'ятника	Рік створення	Архітектор, скульптор	Матеріал, з якого зроблено пам'ятник	Адреса пам'ятки	Охо-ронний №	№ і дата рішення про взяття пам'ятника під охорону
м. Ужгород							
1	Пам'ятник радянським воїнам «Україна – визволителям»	1970 р.	скульптор Зноба І.С., Зноба В.І. архітектори Сніцарєв О.О., Стукалов О.К.	андезит, бронза	вул. Соб-ранецька	121	Рішення ОВК №191 від 06.07.1976 р.
2	Пам'ятник закарпатським українським художникам Й. Бокшаю та А. Ерделі	1993 р.	скульптор Олейник М.	бронза	пл. Жупа-натська	355	Рішення ЗОДА №65 від 22.02.2000 р.
Мукачівський район							
3	Пам'ятник Двічі Герою Соціалістичної Праці Г. Ладані	1961 р.	скульптор Зноба І.С., архітектор Лінько І.С.	бронза, граніт	с. Великі Лучки	421	Постанова РМ УРСР №711 від 21.07.1965 р.

V. ПЕРЕЛІК ПАМ'ЯТОК КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ

1. Пам'ятки містобудування та архітектури місцевого значення

№ п/п.	Найменування пам'ятки	Датування	Адреса	Охоронний номер і номер у комплексі	
				новий	старий
м. Ужгород					
1	Особняк (мур.)	1920 р.	вул. Берчені, 45	090001	51-М
2	Будинок СШ № 4	1880 р.	вул. Жупанська, 10	090002	5-М
3	Комплекс Замкової гори	16-19 ст.	В межах вул. Корзо, вул. Підграцька, пл. Корятовича, Ботанічна набережна	090003	1-М
4	Готель "Київ" (мур.)	п. 20 ст.	пл. Корятовича, 1	090004	55-М
5	Адмінбудинок (мур.)	1932-1936 рр.	пл. Народна, 4	090006	57-М
6	Будинок СШ № 1	1912 р.	наб. Незалежності, 4	090007	3-М
7	Комплекс історичної забудови	16-19 ст.	Пл. Народна, наб. Незалежності, вул. Довженка, вул. Свердлова, вул. Менделєєва, вул. Ракоці, вул. Ломоносова	090008	2-М
8	Будинок СШ № 9	1885 р.	пл. Ш.Петефі, 15	090009	6-М
9	Руська церква (мур.)	1930 р.	Православна набережна, 23	090010	52-М
10	Окремий будинок СШ № 10 (мур.)	1928 р.	Православна набережна, 24	090011	7-М
11	Будинок банку (мур.)	1934-1936 рр.	пл. Пушкіна, 1	090012	54-М
12	Готель "Верховина" (мур.)	п. 20 ст.	пл. Театральна, 5	090013	56-М
13	Синагога (мур.)	1911 р.	пл. Театральна, 10	090014	50-М
14	Будинок хімічного факультету УжНУ (мур.)	1896 р.	вул. О. Фединця, 53	090015	53-М
Ужгородський р-н					
15	Петровські підвали, винний льох (скеля-моноліт)	16 ст.	с/мт Середнє	090056	9а-М
м. Мукачеве					
16	Театр (мур.)	1895 р.	вул. Грушевського, 2/1	090016	42-М
17	Дитячий садок (мур.)	1905-1906 рр.	вул. Духновича, 87	090017	14-М
18	Школа-інтернат (мур.)	1916 р.	вул. Королеви Єлизавети, 22	090018	16-М
19	Будинок кінотеатру "Перемога"		пл. Миру, 3-2		
20	Кінотеатр (мур.)	1929 р.	вул. Миру, 15	090019	15-М

№ п/п.	Найменування пам'ятки	Датування	Адреса	Охоронний номер і номер у комплексі	
				новий	старий
21	Старі корпуси з-ду "Мукачівприлад" (мур.)	1909 р.	вул. Миру, 151	090020	18-М
22	Банк (мур.)	1927-1934 рр.	вул. Ярослава Мудрого, 10	090021	10-М
23	Кооперативний технікум (мур.)	1923-1928 рр.	вул. Ярослава Мудрого, 40	090022	11-М
24	Комплекс забудови (мур.)	1927-1935 рр.	вул. Недецеї, Грушевського, від Спортивної до Садової, пл. Миру, від вул. Пушкіна до вул. Ярослава Мудрого	090023	9-М
25	Будинок штабу прикордонних військ (мур.)	1927 р.	вул. Недецеї, 45	090024	17-М
26	Лікарня (мур.)	1928-1934 рр.	вул. Пирогова, 8	090025	12-М
27	Солодовня пивзаводу (мур.)	1925 р.	Вул. Підгорянська, 101	090026	19-М
28	Ратуша (мур.)	1904-1910 рр.	вул. Пушкіна, 2	090027	8-М
29	Обласна дитяча лікарня (мур.)	1928 р.	вул. І.Франка, 43	090028	13-М
Мукачівський р-н					
30	Костел (мур.)	15 ст.	сmt Чинадієво	090054	49-М
м. Берегово					
31	Лікарня (мур.)	1930-1936 рр.	вул. Берталона, 2	090029	35-М
32	Житловий будинок (мур.)	п. 20 ст.	вул. Кошута, 2	090030	34-М
33	Будинок обласного архіву (мур.)	19 ст.	вул. Кошута, 4а	090031	37-М
34	Будинок рай-військкомату (мур.)	к. 19 ст.	вул. Кошута, 8	090032	33-М
35	Комплекс споруд винзаводу (мур.)	20 ст.	вул. Томаша Міхая, 22	090033	36-М
36	Адмінбудинок (мур.)	19 ст.	вул. Мукачівська, 3	090034	26-М
37	Будинок (мур.)	1820 р.	пл. Ракоці, 1	090035	30-М
38	Лазня (мур.)	1911-1912 рр.	вул. Сечені, 2	090036	32-М
39	Житл. будинок (мур.)	1820 р.	вул. Сечені, 32	090037	31-М
40	Житл. будинок (мур.)	19 ст.	вул. Сечені, 34	090038	27-М
41	Будинок СШ №1 (мур.)	1896-1903 рр.	вул. Стефаніка, 22	090039	25-М
42	Будинок СШ № 5 (мур.)	п. 20 ст.	вул. Томаша, 5	090040	28-М
43	Поліклініка (мур.)	к. 19 ст.	вул. Хмельницького, 1	090041	24-М
44	Будинок СШ № 4 (мур.)	к. 19 ст.	вул. Хмельницького, 18	090042	23-М
45	Житловий будинок (мур.)	п. 20 ст.	вул. Хмельницького, 27	090043	29-М

№ п/п.	Найменування пам'ятки	Датування	Адреса	Охоронний номер і номер у комплексі	
				новий	старий
Берегівський р-н					
46	Дзвіниця (дер.)	18 ст.	с. Четово	090044	38-М
47	Готичний храм	1405 р.	с. В.Береги		
48	Готичний костьол	14 ст.	с. Вари		
49	Готичний храм	14 ст.	с. Боржава		
50	Реформаторська церква	14-18 ст.	с. Бадалово		
51	Реформаторська церква	18 ст.	с. Шом		
52	Реформаторська церква	18 ст.	с. Запсонь		
53	Готичний костьол	15 ст.	с. Оросієво		
54	Готичний костьол	15 ст.	с. Дийда		
55	Дерев'яна дзвіниця	15-17 ст.	с. Мужієво		
56	Романо-готичний костьол		с. В.Бегань		
57	Реформаторська церква		с. Яноші		
58	Реформаторська церква		с. Касонь		
59	Реформаторська церква з дерев'яною дзвіницею		с. Гетень		
60	Реформаторська церква		с. Грабарово		
м. Виноградів					
61	Будинок держбанку (мур.)	1909 р.	вул. Миру, 16	090045	22-М
62	Адміністративний будинок (мур.)	1898 р.	вул. Миру, 54	090046	20-М
63	Дитячий будинок № 3 (мур.)	1897 р.	вул. Станційна, 64	090047	21-М
Виноградівський р-н					
64	Костел (мур.)	14 ст.	с. Бобове	090048	45-М
65	Михайлівська церква (мур.)	1620 р.	с. Великі Ком'яти	090049	46-М
Воловецький р-н					
66	Стрітенська церква (дер.)	1888 р.	с. Верб'яже	090050	41-М
Іршавський р-н					
67	Довжанський замок (руїни) (мур.)	14-15 ст.	смт Довге	090051	47-М
68	Ковальський цех (Гамора) (мур.)	19 ст.	с. Лисичево	090052	58-М

№ п/п.	Найменування пам'ятки	Датування	Адреса	Охоронний номер і номер у комплексі	
				новий	старий
Міжгірський р-н					
69	Лісосплавні споруди	19-20 ст.	с. Синевир, смт Міжгір'я, с. Синевир, ур." Озерянка" на Чорній річці	090053	57-М
Рахівський р-н					
70	Михайлівська церква та дзвіниця (дер.)	1856 р.	с. Стебний – музей народного побуту	090055	48-М
Свалявський р-н					
71	Церква Святого арханг. Михайла (дер.)	1931 р.	с. Плав'є		
72	Церква Вознесіння Господнього (дер.)	1946 р.	с. Родникова Гута		
73	Церква Св.х. ап-в. Петра і Павла (дер.)	18-19 ст.	с. Уклин		
м. Хуст					
74	Комплекс 2-поверхової забудови	1930 р.	вул. Пушкіна, Карпатської України, Лермонтова, Шевченка	090057	39-М
Хустський р-н					
75	Костел (мур.)	13-14 ст.	смт Вишково	090058	44-М

2. Пам'ятки археології місцевого значення

№ п/п.	Місцезнаходження пам'ятки	Найменування	Епоха, до якої відноситься	Площа пам'ятника	Межі охоронної зони
Берегівський район					
1	м. Берегово, ур. "Мала гора"	стоянка	40-13 тис. до н.е.	250x190 м	25 м навколо стоянки
2	м. Берегово, напроти АЗС	стоянка	30-20 тис. до н.е.	180x240 м	н.в.
3	м. Берегово, у підніжжя Ардановської гори	поселення	перша чверть IV тис. до н.е.	4,5 га	25 м навколо поселення
4	м. Берегово, ур. "Верке Мориц Лаз"	поселення	II-IV ст., V-VI ст., IX-X ст.	250x10 м	н.в.
5	м. Берегово, ур. "Мала гора"	поселення	VI-III ст. до н.е.	110x70 м	н.в.
6	с. Береги, ур. "Лігет"	курганна група	VI-III ст. до н.е.	площа не визначена	5 м від ровиків
		(4 кургани)			крайніх курганів
7	с. Береги, ур. "Рибник"	курганна група (2 кургани)	датування не відоме	40 м	н.в.
8	с. Батрадь, ур. "Горкодомб", східна околиця села,	курганний могильник	кін .III - поч. II тис. до н.е.	20-40 м	н.в.
	1,5 км від тваринницької ферми	(3 кургани)			
9	с. В.Бакта, ур. "Боднокат"	поселення	X-VIII ст. до н.е.	площа не визначена	н.в.
10	с. В.Бакта, ур. "Сейпосунь домб"	поселення	II-I ст. до н.е.	1,5 га	н.в.
11	с. Батрадь, північна околиця села	поселення	I-II ст.	200x200 м	н.в.
12	с. Бодолов, ур. "Торно"	поселення	рубіж н.е.	1,5 га	н.в.
13	с. Боржава, ур. "Корог"	поселення	VII-XX ст.	1 га	н.в.
14	с. Бодалов, ур. "Осок"	багатошарове поселення	XVIII-XIV ст. до н.е., III-IV ст.	0,5 га	25 м навколо поселення
15	с. В.Бегань, ур. "Беганьська гора"	Стоянка	30-20 тис. до н.е.	320x240 м	25 м навколо стоянки
16	с. В.Бегань, ур. "Беганьська гора", на захід від села	поселення	III чверть V тис. до н.е.	1 га	25 м навколо поселення
17	с. Верхні Ремети, ур. "Чорний мочар"	поселення	III-I ст. до н.е.	1,5 га	н.в.
18	с. Дідове, ур. "Кар'єр"	стоянка	30-15 тис. до н.е.	130x70 м	робочий кар'єр
19	с. Дідове, південний схід околиці села	поселення	VI-III ст. до н.е.	70x200 м	25 м навколо поселення

№ п/п.	Місцезнаходження пам'ятки	Найменування	Епоха, до якої відноситься	Площа пам'ятника	Межі охоронної зони
20	с. Дідове, ур. "Миц"	поселення	I ст. до н.е.-I ст. н.е., III-VI ст.	1 га	н.в.
21	с. Добросілля, ур. "Великий Келемен"	стоянка	20-15 тис. до н.е.	270x150 м	н.в.
22	с. Деренковець, ур. "Брумер"	поселення	IV-III ст. до н.е., IX-XII ст.	2,5 га	25 м навколо поселення
23	с. Деренковець, ур. "Під садом"	поселення	XVII-XV ст. до н.е.	0,34 га	25 м навколо поселення
24	с. Деренковець, північно-східна околиця села	поселення	давньоруський час	2 га	н.в.
25	с. Заставне, південно-західна околиця села, ур. "Мала Гора"	поселення	VI-V тис. до н.е.	площа не визначена	50 м навколо поселення
26	с. Іванівка, ур. "Біля лісу"	поселення	X-VIII ст. до н.е.	0,3 га	25 м навколо поселення
27	с. Іванівка, ур. "Оссу"	поселення	X-XI ст.	250x40 м	н.в.
28	с. Іванівка, ур. "Одташов"	поселення багат шарове	V-IV ст. до н.е., рубіж н.е., VI-VIII ст.	1 га	н.в.
29	с. Іванівка, на трасі трудоводу	поселення	IX-XI ст.	50x40 м	н.в.
30	с. Квасове, ур. "Великий Яр"	поселення	XVIII-XV ст. до н.е.	100x140 м	н.в.
31	с. Квасове, ур. "Кладовище"	поселення	III-IV ст.		н.в.
32	с. Квасове, ур. "Курья"	поселення	сер. III тис. до н.е.	0,6 га	н.в.
33	с. Квасове, ур. Подлопошгедь	поселення	III-IV ст.	площа не визначена	н.в.
34	с. Лужанка, ур. "Ниреш"	поселення	VIII-VII ст.	0,4 га	25 м навколо поселення
35	с. Мужієво, ур. "Кіш мезе"	поселення	VX-IX ст.	2 га	н.в.
36	с. Оросієве, ур. "Едерьеш"	поселення	II-III ст.	150-90 м	н.в.
37	с. Рафайлове, ур. "Беничке"	поселення	III-IV ст.	60x50 м	н.в.
38	с. Рафайлове, ур. "Кіш Хомок"	поселення	сер. V тис. до н.е.	1 - 1,5 га	50 м навколо поселення
39	с. Рафайлове, північна околиця села	поселення	I-II ст.	200x300 м	25 м навколо поселення
40	с. Вузлове-I	поселення	I-III ст.	1,3 га	н.в.
41	с. Вузлове-II	поселення	XIII-X ст. до н.е.	1,5 га	н.в.

№ п/п.	Місцезнаходження пам'ятки	Найменування	Епоха, до якої відноситься	Площа пам'ятника	Межі охоронної зони
42	с. Вузлове-III, північна околиця села	поселення	III ст.	2,5 га	н.в.
43	с. Чома, ур. "Фодортог"	поселення	X-XI ст.	2 га	н.в.
44	м. Берегово, ур. "Чернолате"	поселення	XII-X ст. до н.е.	площа не визначена	н.в.
45	м. Берегово, ур. "Самбокош" (Дідове)	поселення	X-XI ст.	0,5 га	25 м навколо поселення
46	с. Іванівка, ур. "Чак"	поселення	X-XI ст.	80x400 м	н.в.
47	с. В.Бегань, ур. "Сигеталє"	поселення	II-I ст. до н.е.	0,12 га	н.в.
48	с. В.Бегань, ур. "Роужик"	поселення	II-I ст. до н.е.	площа не визначена	н.в.
49	с. В.Гараздівка	могильник	IV-VI ст. до н.е.		н.в.
50	с. Дідове, ур. "Кіштелек"	поселення	III тис. до н.е.		н.в.
51	с. Дідове, ур. "Кіштелек"	поселення	VI ст.		н.в.
52	с. Заставне-I	стоянка	верхній палеоліт		н.в.
53	с. Заставне-II				н.в.
54	с. Квасове, кар'єр кахельного цеху	стоянка	верхній-нижній палеоліт		н.в.
55	с. Квасове, ур. "Госсу Гедь"	поселення	неоліт		н.в.
56	с. Каштанове, північна околиця села	курган	кін. III тис. до н.е.	20 м	5 м навколо кургану
57	с. Мужієво	Стоянка	верхній палеоліт		н.в.
58	с. Заставне, ур. "Ководомб"	багаточарове поселення	кін.V тис., поч.IV тис., кін. IV тис., I-IV ст. н.е., XII-XIII ст.	1,5 га	25 м навколо поселення
59	с. Мужієво, ур. "Горб"	поселення	V-IV ст. до н.е.	0,45 га	25 м навколо поселення
60	с. Чома	могильник	X-XI ст.		н.в.
Виноградівський район					
61	м. Виноградів, ур. "Чорна Гора"	стоянка	30-20 тис. до н.е.	площа не визначена	н.в.
62	м. Виноградів, ур. "Котубейка-I"	поселення	XIII-XI ст. до н.е.	2 га	25 м навколо поселення
63	м. Виноградів, ур. "Чорна Гора"	поселення	X-VII ст. до н.е.	50x30 м	н.в.
64	м. Виноградів, ур. "Чорна Тоня"	поселення	X-XII ст.	0,5 га	н.в.
65	м. Виноградів, ур. "Котубейка-II"	поселення	II-I ст. до н.е.	1,3 га	н.в.
66	м. Виноградів, ур. "Ігрицьке поле"	поселення	IX-X ст.	0,6 га	н.в.
67	с. Бобове ур. "Годай оня", "Дюна"	поселення	кін. IV тис. до н.е., XIV-XII ст. до н.е.	2 га	н.в.

№ п/п.	Місцезнаходження пам'ятки	Найменування	Епоха, до якої відноситься	Площа пам'ятника	Межі охоронної зони
68	с. Бобове, ур. "Сад"	поселення	II-IV ст., VIII-IX ст.	біля 3 га	н.в.
69	с. Бобове, ур."Корелодомб"	поселення	XI-IX ст. до н.е.	70x50 м	н.в.
70	с. Боржавське, ліва і права сторони дороги Боржавське-Широке	курганний могильник (7 курганів)	датування невідоме	8,5 - 15 м	5 м від ровиків крайніх курганів
71	с. Братове, ур. "Алерде"	поселення	III-I ст. до н.е. IV тис. до н.е.	0,8 га	н.в.
72	с. Братове, ур. "Порто"	поселення	II-III, VIII-IX ст.	5,3 га	н.в.
73	с. Братове, ур. "Донат Алерде"	поселення	V-IV тис. до н.е.	біля 0,5 га	50 м навколо поселення
74	с. Братове, ур. "Кошани Лаз"	поселення	V тис. до н.е., I-IV ст.	1,5 га	25 м навколо поселення
75	с. Братове, ур. "Гододитог"	поселення	III-IV ст.	350x250 м	н.в.
76	с. Братове, ур. "Весетфолу"	поселення	XII-XIV ст.	2,5 га	н.в.
77	с. В.Ком'яти	стоянка	верхній палеоліт	площа не визначена	н.в.
78	с. В.Паладь,	поселення	V тис. до н.е.,	біля 10 га	50 м навколо
79	ур. "Хомокбаня"	багатощарове	XIV-XII ст. до н.е., VIII-IX ст.		поселення
80	с. В.Паладь, ур."Чипнеш"	поселення	V-IV ст. до н.е.	0,5 га	25 м навколо поселення
81	с. В.Паладь, ур. "Поучо"	поселення	XIII-XI ст. до н.е.	3 га	н.в.
82	сmt Вілок, ур. "Хутор Сілаші"	поселення	III-II ст. до н.е.	0,7 га	н.в.
83	с. Вовчанське, ур. "Браунтог" (Бобове)	поселення багатощарове	др. чверть III-II тис. до н.е., XI-X ст. до н.е., I-II ст.	біля 2 га	н.в.
84	с. Вербовець, ур. "Лап"	поселення	IV тис. до н.е.	площа не визначена	н.в.
85	с. Вербовець, ур. "Черсальня"	поселення	V-IV тис. до н.е.	площа не визначена	н.в.
86	с. Вербовець, ур. "Біля лісу"	поселення	X-XI ст.	100x80 м	25 м навколо поселення
87	с. Вербовець, ур. "Вердеш Патак"	багатощарове поселення	XIV-XI ст. до н.е., III-II ст. до н.е.	1,5 га	25 м навколо поселення
88	с. Гетеня, ур. "Поптог"	поселення	III-IV ст.	біля 5,2 га	50 м навколо поселення

№ п/п.	Місцезнаходження пам'ятки	Найменування	Епоха, до якої відноситься	Площа пам'ятника	Межі охоронної зони
89	с. Горбки, ур. "Мочар"	багаточислове поселення	кін. I тис. до н.е.	площа не визначена	н.в.
90	с. Затисівка, ур. "Біля груші"	багаточислове поселення	V тис. до н.е., X-VIII ст. до н.е., IX-X ст.	біля 3 га	25 м навколо поселення
91	с. Дівичне, ур. "Ордонод"	поселення	II-IV ст., XI-XII ст.	2 га	н.в.
92	с. Дякове, ур. "Мондичтог-Кіш"	багаточислове поселення	кін. V тис. до н.е., XIV-XII ст. до н.е., II-I ст. до н.е.	біля 1 га	н.в.
93	с. Дякове, ур. "Кіш Мезе"	поселення багаточислове	поч. II пол. IV тис. до н.е., рубіж н.е.	1,5 га	н.в.
94	с. Дякове, ур. "Нодь Ерег"	багаточислове поселення	кін. V тис. до н.е., кін. I тис. до н.е.	10 га	н.в.
95	с. Дякове, ур. "Текереш"	залізничний центр	I-II ст.	0,5 га	н.в.
96	с. Дякове, ур. "Виравар"	багаточислове поселення			н.в.
97	с. Дякове, ур. "Голомбдомб"	поселення - виробничий центр	II-I ст. до н.е.	250x70 м	н.в.
98	с. Заболоття, ур. "Петеркетог"	багаточислове поселення	XIV-XII ст. до н.е., III-IV ст., VII-VIII ст.	10 га	25 м навколо поселення
99	с. Заболоття, ур. "Шомодитог"	поселення	VII-VIII ст.	60x70 м	н.в.
100	с. Матвієве, ур. "Матіївське поле"	поселення	XIII-XII ст. до н.е.	1,5 га	25 м навколо поселення
101	с. Матвієве, ур. "Лази" (Семердек)	поселення	II-III ст. н.е.	0,5 га	н.в.
102	с. Матвієве, ур. "Лази"	поселення	VIII-IX ст.	150x50 м	н.в.
103	с. Нове Клінове, ур. "Голомбдомб"	залізничний центр	II-I ст. до н.е.	25 кв.м.	н.в.
104	с. Нове Село, ур. "Мочкаш"	поселення	XIII-XI ст. до н.е.	300x170 м	н.в.
105	с. Нове Село, ур. "Легеле"	поселення	XIII-XI ст. до н.е.	площа не визначена	н.в.
106	с. Олешник, ур. "Штефкове поле"	багаточислове поселення	X-IX ст. до н.е., I-II ст. до н.е., II-IV ст.	4 га	н.в.
107	с. Олешник, ур. "Кругле поле"	поселення	XII-XI ст. до н.е.	2 га	н.в.
108	с. Перехрестя, ур. "Фолументе"	поселення	VIII-IX ст.	1,5 га	н.в.
109	с. Перехрестя, ур. "Керестуське поле"	поселення	X-XII ст. до н.е.	0,5 га	25 м навколо поселення

№ п/п.	Місцезнаходження пам'ятки	Найменування	Епоха, до якої відноситься	Площа пам'ятника	Межі охоронної зони
110	с. Перехрестя, ур. "Блоутог"	багатозарове поселення	II-III ст., VII-VIII ст.	4 га	н.в.
111	с. Перехрестя	поселення	VIII-IX ст.	0,5 га	н.в.
112	с. Перехрестя, ур. "Шампагоня"	поселення	VIII-IX ст.	0,7 га	н.в.
113	с. Петрове, ур. "Поптог"	багатозарове поселення	X-VIII ст. до н.е., I-II ст.	0,5 га	н.в.
114	с. Петрове, ур. "Чатов"	багатозарове поселення	V-IV тис. до н.е., XIV-XII ст. до н.е., X-XI ст.	біля 0,5 га	н.в.
115	с. Петрове, ур. "Ферма"	багатозарове поселення	XIII-XI ст. до н.е., III-I ст. до н.е.	2 га	н.в.
116	с. Петрове, ур. "Лаз"	поселення	I-IV ст.	16 га	н.в.
117	с. Підвиноградів, ур. "Біланів двір"	поселення	V-IV тис. до н.е.	1 га	н.в.
118	с. Підвиноградів, ур. "Гутманка"	поселення	I тис. до н.е. - I ст. н.е.	0,5 га	н.в.
119	с. Підвиноградів, ур. "Фаркашеве поле"	поселення	XIV-XII ст. до н.е.	5 га	н.в.
120	с. Сасове, ур. "Нярош"	поселення	III-IV ст.	250x50 м	н.в.
121	с. Сасове, ур. "Сухий Ботар"	поселення	VI-IV ст. до н.е.	4,5 га	н.в.
122	с. Старе-Клинове, ур. "Нодь Ярош"	поселення	VIII-IX ст.	160x70 м	25 м навколо поселення
123	с. Текове, ур. "Фоглаш"	поселення	XI-XIII ст.	50x30 м	н.в.
124	с. Текове, ур. "Мочар"	поселення	XV-XII ст. до н.е.	10 га	н.в.
125	с. Тросник, ур. "Керест Табло"	поселення	VIII-IX ст.	1 га	н.в.
126	с. Петрове, ур. "Хосаш"	поселення	XX-IX ст.	1 га	н.в.
127	с. Петрове, ур. "Чикоштов"	поселення	VIII-IX ст.	2,5 га	н.в.
128	с. Чапа, ур. "Фодоришотог"	поселення	V-IV тис. до н.е.	7 га	н.в.
129	с. Чапа, ур. "Весет фолу"	поселення	II-I ст. до н.е.	100x40 м	н.в.
130	с. Чапа, ур. "Планкатоня"	поселення	VII-VIII ст.	0,5 га	н.в.
131	с. Чонкош (Нове Село), ур. "Мачкаш"	багатозарове поселення	III-IV ст., VII-VIII ст.	180x75 м	н.в.
132	с. Черная, ур. "Чертеж"	багатозарове поселення	XV-VIII ст. до н.е. II-I ст. до н.е.	0,2 га	н.в.
133	с. Черная, ур. "Плешка"	стоянка	200-100 тис. до н.е., 30-20 тис. до н.е.	площа не визначена	50 м навколо стоянки
134	с. Чорний Потік, ур. "Кіш Мезе"	поселення	V-IV тис. до н.е.	0,5 га	25 м навк. поселення
135	с. Шаланки	стоянка	Верхніц палеоліт	площа не визначена	н.в.
136	с. Шаланки, ур. "Великий ліс"	поселення	XI-IX ст. до н.е.	0,5 га	25 м навк поселення
137	с. Шаланки, ур. "Фізеш"	поселення	X-XII ст.	100x50 га	н.в.

№ п/п.	Місцезнаходження пам'ятки	Найменування	Епоха, до якої відноситься	Площа пам'ятника	Межі охоронної зони
Іршавський район					
138	смт Іршава, південно-західна околиця	поселення	IX-VIII ст.	біля 1 га	25 м навк. Поселення
139	с. Білки, ур. "Городище"	городище	XI-XIII ст.	500x300 м	50 м навк. країв городища
140	с. Богаревиця,	стоянка	верхній палеоліт	площа не визначена	н.в.
141	с. Білки, ур. "Під городищем"	курганний могильник (4 кургани)		0,5 га, діаметр 18 - 20 м	н.в.
142	с. Брід, ур. "Ферма", з правої сторони шляху на с. Чорний Потік	курган		40 м	5 м навколо кургану
143	с. Дунковиця, східна околиця села, 1 км від ферми	курганний могильник		10 - 18 м	5 м від ровиків крайніх курганів
144	с. Горбок, ур. "Мочар"	поселення	IV-III ст. до н.е.	1,5 га	25 м навк. поселення
145	с. Кушниця, ур. "Ковачеве поле"	поселення	XIII-XII ст. до н.е.	площа не визначена	н.в.
146	с. Кам'янське	стоянка	верхній палеоліт	площа не визначена	н.в.
147	с. Мідяниця, ур. "Попів тог"	курганний могильник (2 кургани)	IV-VI ст. до н.е.	Кург. №1-20 м кург. №2-12 м	5 м від ровиків країв курганів
148	с. Мідяниця, ур. "Долина"	виробничий центр	III-I ст. до н.е.	0,3 га	25 м навк. поселення
149	с. Сільце, ур. "Під Горою"	поселення	XII-VIII ст. до н.е.	розміри не визначені	н.в.
150	с. Сільце	стоянка	палеоліт		н.в.
151	с. Осій, ур. "Чищаник"	поселення	IV-III ст. до н.е.	2,5 га	25 м навк. поселення
152	с. Хмільник, ур. "Лази"	поселення-виробн. центр	I ст. до н.е.- I ст. н.е.	0,3 га	н.в.
Мукачівський район					
153	с. Баркасове, ур. "Нілеш"	поселення	X-XI ст.	70x50 м	н.в.
154	с. Баркасове, ур. "Гержень"	багатшарове поселення	II-IV, VIII-IX, XI-XIII ст.	3 га	н.в.
155	с. Баркасове, ур. "Надь Мезе"	багатшарове поселення	VI-IV ст. до н.е., I ст. н.е.	площа не визначена	н.в.
156	с. Дрисіна, ур. "Нодь Горонд"	поселення	поч. II тис. до н.е., I-II ст.	120x60 м	25 м навк. поселення

№ п/п.	Місцезнаходження пам'ятки	Найменування	Епоха, до якої відноситься	Площа пам'ятника	Межі охоронної зони
157	с. Дрисіна, ур. "Мала Гора"	поселення багатшарове	III чв. V тис. до н.е., поч. I кін. IV тис. до н.е. II-I ст. до н.е.	12 га	н.в.
158	с. Завидове	поселення багатшарове	30-12 тис. до н.е., IX-VIII ст. до н.е.	200x250 м	25 м навк. поселення
159	с. Завидове, права сторона дороги Завидове-Залужжя	курган	датування невідоме	12 м	5 м навколо кургану
160	с. Залужжя	курганна група (5 курганів)		Діаметр 24 - 30 м, висота 0,4 - 0,8 м	5 м від ровиків крайніх курганів
161	с. Зняцеве, ліва сторона потічка Мертвецький	курганний могильник (91 курган)		6 - 13 м	н.в.
162	с. Іванівці, західна околиця села	поселення	I-III ст.	200x300 м	н.в.
163	с. Ключарки, ур. "Під лісом"	поселення	IX-VIII ст. до н.е.	40x20 м	н.в.
164	с. Ключарки, ур. "Хрустів"	поселення	IX-VIII ст. до н.е.	150x50 м	н.в.
165	с. Клячанове, ур. "Обуч"	поселення	II-I ст. до н.е.	2 га	н.в.
166	с. Клячанове, ур. "Під Обучем"	двошарове поселення	X-VIII ст. до н.е., VIII-X ст. н.е.	2 га	н.в.
167	с. Кольчине (Нове Село), схил Малої гори	курганний могильник (12 курганів)	VI-IV ст. до н.е.	6 - 8 м	н.в.
168	с. Клячанове, ур. "Обуч"	курган	датування невідоме	20 м	5 м навколо кургану
169	с. Кучава, ур. "Берег"	курган		7 м	н.в.
170	с. Лавки	курган	VI-IV ст. до н.е.	площа не визначена	н.в.
171	с. Н.Коропець (над глиняним кар'єром)	курганна група (5 курганів)	датування невідоме	9 - 12 м	5 м від ровиків крайніх курганів
172	с. Лохове, ур. "Виноградник"	Багатшарове поселення	XIV-XII ст. до н.е., XI-IX ст. до н.е.	площа не визначена	н.в.
173	с. Медведівці, ур. "Бабинка"	поселення	IX-X ст. до н.е.	1500 кв.м	25 м навк. поселення
174	с. Медведівці, ур. "Чорні землі"	поселення	VIII-VII ст. до н.е.	площа не визначена	н.в.
175	с. Обава, західна околиця села	стоянка	30-15 тис. до н.е.	70x30 м	25 м навк. поселення
176	с. Ракошин	поселення	VIII-IX ст.	300x400 м	25 м навк. поселення
177	с. Ракошин, ур. "Єврейське кладовище"	поселення	VIII-IX ст.	площа не визначена	н.в.

№ п/п.	Місцезнаходження пам'ятки	Найменування	Епоха, до якої відноситься	Площа пам'ятника	Межі охоронної зони
178	с. Рівне, ур. "Бодоввийг"	багатшарове поселення	I-IV ст., IX-X ст.	2 га	25 м навк. поселення
179	с. Рівне, ур. "Кіш Гид"	поселення	I-IV ст.	0,5 га	25 м навк. поселення
180	с. Рівне, ур. "Кіш Мезе"	багатшарове поселення	др. чв. V тис. до н.е., сер. V тис. до н.е., XIV-XIII ст. до н.е., II-I ст. до н.е., IX-X ст.	1,5 га	150 м навколо поселення
181	с. Рівне, північно-західна околиця села	багатшарове поселення	II пол. V тис. до н.е., XIV-XIII ст. до н.е.	1 га	50 м навколо поселення
182	с. Рівне, ур. "Нодь Мезе"	поселення	II пол. V тис. до н.е.	0,5 га	н.в.
183	с. Рівне, ур. "Чиквейс"	багатшарове поселення	V тис. до н.е., XIV-XIII ст. до н.е.	1 га	25 м навк. поселення
184	с. Чомонін	курганний могильник (5 курганів)	епоха пізньої бронзи	площа не визначена	н.в.
185	с. Червене, ур. "Густяки"	поселення	VII-IX ст.	0,7 га	н.в.
Мукачівський - Березівський район					
186	с. Рівне, ур. "Кіш Мезе"	Багатшарове поселення	др.чв. V тис. до н.е., сер. V тис. до н.е., XIV-XIII ст. до н.е., II-I ст. до н.е., IX-X ст. н.е.	загальна площа 1,5 га, до зняття - 0,7 га	150 м навколо ділянки
Перечинський район					
187	с. Дубриничі	стоянка	верхній палеоліт	площа не визначена	н.в.
Рахівський район					
188	с. Біла Церква	стоянка	100-40 тис. до н.е.	схил гори, площа не визначена	н.в.
Свалявський район					
189	м. Свалява, ур. "Цоклановиця"	стоянка	30-12 тис. до н.е.	півн. схил гори, площа не визначена	н.в.
190	с. Ганьковиця, ур. "Дюколаз", „Грошовець"	стоянка	30-15 тис. до н.е.	площа не визначена	н.в.
Тячівський район					
191	с. Діброва, ур. "Сади"	стоянка	100-40 тис. до н.е.		н.в.
192	с. Біловарці	поселення	епоха бронзи	площа не визначена	н.в.
193	с. Вільхівці-Лазі, ур. "Городище"	городище	XI-XIII ст.	380x180 м	50 м від країв валу

№ п/п.	Місцезнаходження пам'ятки	Найменування	Епоха, до якої відноситься	Площа пам'ятника	Межі охоронної зони
194	с. Руське Поле, ур. "Капуна"	городище	I-II ст.	150x170 м	н.в.
195	с. Руське Поле	поселення	I ст. до н.е. - I ст. н.е.	0,8 га	25 м навколо поселення
196	Карпатський запов-к, 3 км від с. В. Уголька, південний схил гори, "Молочний камінь"	печерна стоянка	XIV тис. до н.е.	площа не визначена	10 м навколо входу в печеру
Ужгородський район					
197	с. Андріївка, ліва сторона автодороги Середнє–Андріївка	курганний могильник	датування невідоме	18x20 м	5 м від ровиків крайніх курганів
198	с. Баранинці, ур. "Руня"	багатошарове поселення	XI-X ст. до н.е., III-IV ст., IX-XI ст.	3 га	25 м навк. поселення
199	с. Барвінок, північний схід від села	стоянка	13-8 тис. до н.е.	площа не визначена	н.в.
200	с. Барвінок, північно-східний схил гори	стоянка	30-15 тис. до н.е.	площа не визначена	н.в.
201	с. В.Добронь, ур. "Золотий Горб"	двошарове поселення	III чв. V тис. до н.е., XII-XIII ст.	5 га	25 м навк. поселення
202	с. В.Добронь, ур. "Пацалаза"	поселення	I-IV ст.	1,5 га	н.в.
203	с. В.Добронь, ур. "Бироврегез"	поселення	VII-VIII ст.	90x50 м	н.в.
204	с. В.Добронь, ур. "Бироврегез"	поселення	VIII-IX ст.	0,7 га	н.в.
205	с. В.Геєвці, ур. "Лужик"	поселення	XII-XI ст. до н.е.	1,5 га	н.в.
206	с. В.Геєвці, ур. "Патак Гат"	поселення	VIII-IX ст.	280x150 м	н.в.
207	с. В.Лази, між соковим заводом і автошляхом	поселення могильник	кінець IV тис. до н.е., I чв. III тис. до н.е.	1,5 га	н.в.
208	с. В.Лази, південна околиця села	поселення	VII-VIII ст.	площа не визначена	н.в.
209	с. Вовкове, ур. "Виноградник"	курган	датування невідоме	18x16 м	5 м навк. кургану
210	с. Галоч, ур. "Біле Поле"	поселення	VI ст.	150x120 м	н.в.
211	с. Глибоке, південно-західна околиця	поселення	VIII-IX ст.	0,5 га	25 м навк. поселення
212	с. Кам'яниця, ур. "Високий берег"	стоянка	VIII-VII тис. до н.е.	80x200 м	25 м навк. стоянки
213	с. Кам'яниця, ур. "Скалка"	поселення	VII-XII ст.	1 га	25 м навк. поселення
214	с. Кінчеш, ур. "Пашков"	поселення	VI-IV ст. до н.е.	2,5 га	25 м навк. поселення
215	с. Коритняни, півн. околиця села	поселення	епоха бронзи	площа не встановлена	н.в.
216	с. Коритняни, ур. "Іртех"	поселення	VIII-IX ст.	2 га	25 м навк. поселення

№ п/п.	Місцезнаходження пам'ятки	Найменування	Епоха, до якої відноситься	Площа пам'ятника	Межі охоронної зони
217	с. Коритняни, ур. "Галагу"	поселення	I-II ст.	3 га	н.в.
218	с. Коритняни, ур. "Лонг"	поселення	III-IV ст.	1,5 га	н.в.
219	с. М. Геєвці, ур. "Егрус"	поселення	III-IV ст.	3 га	н.в.
220	с. М. Геєвці, ур. "Рудоштейт"	поселення	X-VIII ст. до н.е.	1,5 га	н.в.
221	с. М. Геєвці, ур. "Староречье"	поселення	VI-III ст. до н.е.	350x100 м	н.в.
222	с. М. Геєвці, ур. "Дейнеш Егри"	багаточарове поселення	кін. V тис. до н.е., кін. IV тис. до н.е., поч. III тис. до н.е., сер. III тис. до н.е.	1 - 1,5 га	50 м навколо поселення
223	с. М. Геєвці, ур. "Селешдомб"	поселення	I ст. до н.е. - I ст. н.е.	0,5 га	н.в.
224	с. М.Геєвці, ур. "Шаркань"	багаточарове поселення	XIV-XII ст. до н.е.	3,5 га	50 м навк. поселення
225	с. М.Геєвці, ур. "Ферма"	поселення	VI-IV ст. до н.е.	4 га	н.в.
226	с. М.Добронь, ур. "Ферма"	поселення	III тис. до н.е.	1 га	н.в.
227	с. Оноківці	стоянка	верхній палеоліт	площа не визначена	н.в.
228	с. Оноківці, ур. "Табла"	поселення	VIII-VI ст. до н.е.	площа не визначена	н.в.
229	с. Оріховиця, ур. "Валацинець"	багаточарове поселення	кін. V тис. до н.е., X-VIII ст. до н.е., VIII-IX ст. до н.е.	1,5 га	25 м навколо поселення
230	с. Пацканьове, північно-східна околиця села, права сторона р. Кучавка	курган	II-III ст. н.е.	15 м	5 м навколо кургану
231	с. Павлове, ур. "Лука Хаза"	поселення	VIII-IX ст.	площа не визначена	н.в.
232	с. Комарівці, ур. "Равасюк"	поселення	VI-IV ст. до н.е., IX-X ст.	500x250 м	25 м навколо поселення
233	с. Комарівці, ур. "Рускі"	поселення	III-IV ст.	2 га	н.в.
234	с. Пацканеве, ур. "Могилки"	багаточарове поселення	XIII-XII ст. до н.е., VI-IV ст. до н.е., I-III ст.	3,5 - 4 га	н.в.
235	с. Пацканеве, ур. "Кучава"	поселення виробничий центр	II-I ст. до н.е.	70x50 м	н.в.
236	с. Підгорб, ліва сторона дороги Барвінок-Підгорб, ур. "Береги"	поселення	1-10 ст.	0,5 га	н.в.
237	с. Ратівці, 1,5 км на північ від села	поселення	IV-III ст. до н.е.	площа не визначена	н.в.
238	с. Ратівці, ур. "Чонкош Мезев"	поселення	I ст. до н.е. - I ст. н.е.	1,5 га	25 м навк. поселення

№ п/п.	Місцезнаходження пам'ятки	Найменування	Епоха, до якої відноситься	Площа пам'ятника	Межі охоронної зони
239	с. Ратівці, північний схід від тваринницьких ферм	поселення	I-II ст. н.е., VIII-IX ст.	150x100 м	н.в.
240	с. Солонці, ур. "Ковач Сене"	поселення	III-IV ст.	3 га	н.в.
241	с. Солонці, ур. "Тог"	поселення	IX-X ст.	70x50 м	25 м навк. поселення
242	с. Солонці, ур. "Дийнеш"	поселення	IX-X ст.	600x50 м	н.в.
243	смт Середнє, південна околиця	багаточарове поселення	IV тис. до н.е., I-II ст. до н.е., X-XI ст.	3,5 га	н.в.
244	смт Середнє, ур. "Панські Лази"	поселення	II пол. V тис. до н.е., I-IV ст.	1 га	н.в.
245	с. Сторожниця, ур. "Тарнівське поле"	поселення	VIII-IX ст.	100x75 м	н.в.
246	с. Сторожниця, ур. "Чонкош"	поселення	VIII-VI ст. до н.е.	100x80 м	н.в.
247	с. Струмківка, ур. "Колгоспний сад"	поселення	VIII-IX ст.	200x750 м	н.в.
248	с. Струмківка, ур. "Лаз"	поселення	I-IV ст.	1 га	н.в.
249	с. Струмківка, ур. "Свиноферма"	поселення	II-III ст.	60x40 м	н.в.
250	с. Тарнівці, ур. "Дюна"	багаточарове поселення	V тис. до н.е., I-IV ст.	1 га	н.в.
251	с. Холмок, ур. "Дичкеш і Форкаш"	поселення	VII-IX ст.	3 га	н.в.
252	с. Холмок, ур. "Під обучем"	поселення багаточарове	н.в.		н.в.
253	с. Холмці, ур. "Каран"	поселення	ост. чв. V тис. до н.е.	3 га	25 м навк. поселення
254	с. Часлівці, ур. "Ніреш"	поселення	XIII-XI ст. до н.е., VII-IX ст.	2 га	н.в.
255	с. Часлівці, ур. "Теметешов"	поселення	датування не відоме, пізня бронза	2 га	н.в.
Хустський район					
256	м. Хуст, ур. "Дуброво"	поселення	VIII-V ст. до н.е.	1,4 га	25 м навк. поселення
257	м. Хуст, ур. "Червона горка"	стоянка	40-13 тис. до н.е.	120x90 м	25 м навк. стоянки
258	смт Вишково, ур. „Гора"	городище	XI-XIII ст.	308x250 м	25 м навк. ровів городища
259	с. Липча	стоянка	верхній палеоліт	площа не визначена	25 м від ровів стоянки
260	с. Рокосово	стоянка	верхній палеоліт		н.в.
261	с. Шаян	стоянка	верхній палеоліт		н.в.

№ п/п.	Місцезнаходження пам'ятки	Найменування	Епоха, до якої відноситься	Площа пам'ятника	Межі охоронної зони
м. Ужгород					
262	м. Ужгород, Замкова гора	стоянка	40-13 тис. до н.е.	0,5 га	25 м навк. стоянки
263	м. Ужгород - Горяни: ур. "Ротонда"	городище	XI-XIII ст.	2 га	25 м від ровів городища
264	м. Ужгород - Горяни: ур. "Ротонда"	групова могила	XI-XII ст.	10x8 м	50 м навк. могили
265	м. Ужгород - Горяни, ліва сторона дороги Горяни - Циганівці	стоянка	100-40 тис. до н.е.	100x60 м	25 м навколо стоянки
266	м. Ужгород - Горяни, ур. "Загумени"	поселення	VIII-VII ст. до н.е.	2,5 га	25 м навк. поселення
267	м. Ужгород - Горяни	поселення багатощарове	VI-IV ст. до н.е.	1,5 га	н.в.
268	м. Ужгород - Радванка-I	стоянка	верхній палеоліт	площа не визначена	н.в.
269	м. Ужгород - Радванка-II	стоянка	верхній палеоліт	площа не визначена	н.в.
270	м. Ужгоро - Доманинці, ур. "Млакі"	багатощарове поселення	VIII-VI ст. до н.е., II-I ст.	1,5 га	25 м навк. поселення
271	м. Ужгород-Доманинці, ур. "Млакі", північна околиця села	поселення	неоліт	1,5 га	н.в.
272	м. Ужгород - Дравці, ур. "Парцелли"	поселення	XIII-XI ст. до н.е.	0,5 га	н.в.
273	м. Ужгород - Дравці (р-н газонапірної станції)	багатощарове поселення	II пол. V тис. до н.е., X-XIII ст. до н.е.	1 га	н.в.
274	м. Ужгород - Дравці, ур. "Табла-Парцелли-Грунт"	поселення	кін. III - ост. чв. V тис. до н.е., XI-X ст. до н.е.	6 га	н.в.
м. Мукачеве					
275	м. Мукачеве, ур. "Сороча Гора"	городище	XI-XIII ст.	180x120 м	25 м навк. контурів валу
276	м. Мукачеве, ур. "Галіш і Ловачка"	стоянка	100-40 тис. до н.е.	120x80 м	25 м навк. стоянки
277	м. Мукачеве, ур. "Червона горка"	стоянка	30-20 тис. до н.е.	170x90 м	н.в.
278	м. Мукачеве, ур. "Чернечна Гора"	стоянка	30-15 тис. до н.е.	1800x400 м	н.в.
279	м. Мукачеве, ур. "Гора Кам'янка"	поселення	4-3 тис. до н.е.	2 га	25 м навк. поселення
280	м. Мукачеве, ур. "Підгоряни"	могилярник	епоха бронзи		н.в.
281	м. Мукачеве, Мала Гора	курган	I-II ст. н.е.	50 м	50 м навколо
282	м. Мукачеве, Павлова Гора	стоянка	верхній палеоліт	площа не визначена	н.в.

3. Пам'ятки історії місцевого значення

Будівлі

№ п/п.	Назва пам'ятки	Місце знаходження	Рік	Охоронний №
м. Ужгород				
1	Будинок, в якому жили і працювали А. Туряниця та І. Туряниця – діячі комуністичного патріотичного руху на Закарпатті	вул. Анатолівська, 12	1967 р.	126
2	Будинок, в якому жив і працював закарпатський український письменник Томчаний М.І.	вул. Берчені, 82	20-ті рр. XX ст.	623
3	Будинок, в якому розміщався штаб 18-ої Армії 4-го Українського фронту	вул. М. Берчені, 45	1986 р. мем. дошка - 1967 р.	130
4	Будинок, в якому жив і працював народний художник СРСР Й.Й. Бокшай	вул. Бокшая, 3	1926 р.	622
5	Будинок, в якому жив відомий керівник революційного руху на Закарпатті, секретар крайової організації КПЧ – О. Борканюк	вул. Борканюка, 15	1927 р. мем. дошка – 1967 р.	127
6	Будинок, в якому жив і працював закарпатський український поет Ю.В. Боршош - Кум'ятський	вул. Боршош-Кум'ятського, 18	1950 р.	624
7	Будинок, в якому жив і працював закарпатський український поет – Гойда К.А.	вул. Брацанків, 1	1959 р.	134
8	Будинок, в якому жив і працював народний художник України В.І. Свида	вул. Ватутія, 6	1990 р.	796
9	Будинок, в якому жив і працював Закарпатський російський письменник М.Г. Тевельов	вул. Висока, 7	1935 р.	694
10	Будинок, в якому жив і працював А. А. Коцка, народний художник УРСР	вул. Віннична, 20	1987 р.	751
11	Будинок, в якому жив і працював Закарпатський культурний і політичний діяч А.Волошин	вул. Волошина, 36	1936 р., мем. дошка 1990 р.	388
12	Будинок, в якому жив і працював письменник С.І. Панько	вул. Гойди, 26	30-ті рр.	533
13	Будинок, в якому було прийнято звернення про возз'єднання Закарпаття з Радянської України. "Просвіта" (Народний Дім)	пл. Гренджі-Донського, 53	1948 р.	131
14	Будинок, в якому жив і працював В. Гренджа-Донський, письменник і культурний діяч	вул. Гренджі-Донського, 51	1932 р. мем. дошка 1991 р.	292
15	Будинок, в якому народився І. Дендеші	вул. Дендеші, 8	1948 р.	797
16	Будинок, в якому жив і працював народний художник УРСР Ф.Ф. Манайло	вул. Другетів, 74	30-ті рр.	642

№ п/п.	Назва пам'ятки	Місце знаходження	Рік	Охоронний №
17	Будинок, в якому жив і працював М.І. Фінцицькій, Закарпатський фольклорист і перекладач	вул. Духновича, 25	1987 р.	748
18	Будівля першої електростанції міста	вул. Електрозаводська, 4	1930 р.	
19	Будинок, в якому жив і працював відомий Закарпатський художник А. Ерделі	провулок Ерделі, 3	1910 р. м. дошка 1993 р.	133
20	Будинок, в якому жив М.В. Климпотюк - учасник робітничого руху на Закарпатті	пл. Жупанптська, 12		549
21	Фрагмент млина	пл. Жупанатська, 21	1939 р.	113
22	Будівля чоловічої греко-католицької семінарії, в якій викладав А.Волошин та вчився І.Мондок	вул. Капітульна, 33	1884 р.	793
	Будівля чоловічої гр.-кат. семінарії	вул. Капітульна, 26	1993 р.	
23	Будинок, в якому жив Закарпатський культурний та політичний діяч А. Волошин та в якому викладали відомі Закарпатські митці, фундатори Закарпатської школи живопису Й. Бокшай та А. Ерделі	вул. Капітульна, 11	XIX ст.	750
24	Будинок, в якому жив і працював З. Шолтес – заслужений художник УРСР	вул. Кармелюка, 16	1975-1990 рр.	901
25	Будинок, в якому жили і працювали заслужені артисти УРСР Г.Г. Ігнатович та М. Л. Пільцер	Київська набережна, 17/4	1960 р.	625
26	Будинок, в якому жив і працював Закарпатський угорський художник Д.Іяс	пл. Корятовича, 19	1994 р.	266
27	Будинок, в якому жив і працював Ф.М. Потушняк – Закарпатський український письменник, етнограф, археолог і педагог	вул. П.Мирного, 4	30-ті рр., м. дошка 1972 р.	135
28	Будинок, в якому жив і працював видатний Закарпатський культурний діяч П.В. Лінтур	вул. Митна, 21	1936 р., м. дошка 1979 р.	643
29	Будинок, в якому розміщалась підпільна типографія Ужгородської організації КПЧ	вул. Мукачівська, 49		690
30	Будинок, в якому зупинявся відомий чеський письменник І. Ольбрахт	вул. Ольбрехта, 21	1931-1936 рр.	650
31	Будинок, в якому жив і працював І. Панькевич – Закарпатський культурний і громадський діяч	вул. Павловича, 13		
32	Місце перебування Ш.Петефі – відомого угорського поета, учасника буржуазної революції 1848-1849 рр.	пл. Петефі, 20	1947 р.	122
33	Будинок, в якому жив і працював засл. діяч мистецтв УРСР Г.М. Глюк	вул. Підгірна, 42	1994 р.	677
34	Будинок, в якому був відкритий перший Закарпатський університет	вул. Фединця, 53	Мем. д. 1955 р.	132
35	Будинок, в якому жив композитор П.Милославський	вул. Ракоці		

№ п/п.	Назва пам'ятки	Місце знаходження	Рік	Охоронний №
36	Будинок, в якому жив фахівець друкарської справи, учасник літературного процесу на Закарпатті в 20-40-ві рр. А. Бобульський	вул. Орлина, 1		
37	Будинок, в якому розміщався "Русский дом" -тов. ім. О. Духновича	Православна набережна, 20		
38	Будинок, в якому розміщався робітничий клуб-центр партійної, профспілкової, культурно-масової роботи комуністів	вул. Робітнича, 7	Мем. дошка 1981 р.	129
39	Будинок, в якому жив і працював учасник робітничого руху на Закарпатті П.І. Варга	вул. Сечені, 18		540
40	Будинок, в якому жив і працював І. Мондок – відомий діяч комуністичного руху на Закарпатті	вул. Собранецька, 37		125
41	Будинок, в якому жив і працював А. Дезе – діяч профспілкового руху на Закарпатті	вул. Сорбранецька, 45	Мем. дошка 1970 р.	128
42	Будинок, в якому жив і працював Закарпатський художник Е.Р. Грабовський	вул. Собранецька, 31	Мем. дошка 1980 р.	644
43	Будинок, в якому жив і працював народний художник УРСР А.М. Кашай	вул. Стефаника		42
44	Будинок першого театру на Закарпатті	пл. Театральна, 8	1990 р.	904
45	Будинок, в якому жив видатний закарпатський лікар-хірург О. Фединець	вул. Фединця, 9		1
46	Будинок, в якому жив композитор І. Мартон	вул. Сечені, 18		
47	Будинок, в якому працював М.К. Садовський	пл. Театральна, 8	1994 р.	352
Ужгородський район				
48	Будинок, в якому розміщався політичний відділ 18-ої армії 4-го Українського Фронту	с. Невицьке	1974 р.	350
м. Мукачеве				
49	Будинок, в якому розміщався фашистська катівня "Вілла Коннер"	вул. Берегівська, 64		145
50	Будинок, в якому жив Закарпатський український письменник Л.В. Дем'ян	вул. Гвардійська, 30	1934 р., мем. д. 1978 р.	545
51	Будівля Мукачівської Торгівельної Академії, директором якої був А. Штефан та в якій навчався О. Борканюк	вул. Горького, 19	1922 р., мем. д. 1966 р., мем. д. 1993 р.	143
52	Будинок, в якому працював А. Ерделі	вул. Духновича, 12	1994 р.	

№ п/п.	Назва пам'ятки	Місце знаходження	Рік	Охоронний №
53	Будинок, в якому розміщався робітничий клуб "Робітничий будинок"	вул. Комуністична, 18	1923 р., м. дошка 1949 р.	162
54	Будинок, в якому жив угорський музикант, педагог Х. Бато	Р. Валленберга, 31	1993 р.	422
55	Будівля, в якій відбувся І-й з'їзд Народних Комітетів Закарпатської України	вул. Миру, 15	1923 р.	146
56	Будинок, в якому народився угорський поет Л.Шафарі	пл. Миру, 46	1993 р.	389
57	Будинок, в якому жив закарп. археолог, історик, краєзнавець Т. Легоцький	пл. Миру, 28	1987 р.	756
58	Місце будинку, в якому народився видатний угорський художник-реаліст Міха Мункачі	пл. Миру	1969 р.	141
59	Будівля, в якій жила учасниця робітничого руху на Закарпатті М.Панько	пл. Миру, 151	1989 р.	804
60	Будинок, в якому жив художник-пейзажист Ю.Г. Вірах	вул. Павлова, 29	1927 р., мем. д. 1978 р.	546
61	Будинок, в якому розміщався підпільна друкарня	вул. Підзамкова	20-ті рр.	144
62	Будинок, в якому був розташований директоріум	вул. Ракоці ІІ	1904 р., мем. д. 1959 р.	142
63	Будинок, в якому жив і працював вчений-ботанік А. Маргіта	вул. Толстого, 40	1990 р.	547
64	Будинок, в якому жив і працював О. Митрак – український письменник, фольклорист та етнограф	вул. Червоно-армійська, 91	1989 р.	800
Мукачівський район				
65	Будинок, в якому розміщався штаб партизанського з'єднання	с. Бабичі	1985 р.	714
66	Будинок, в якому жив закарпатський коломийкар М. Улинець	смт Чинадієво, 19	1990 р.	402
67	Місце будинку, в якому народився С.І. Панько	с. Чопівці	1984 р.	717
м. Берегово				
68	Будівля готелю "Орослан", в якій зупинявся Шандор Петефі	пл. Героїв, 2	1987 р.	697
69	Будинок, в якому розміщався директоріум	вул. Мукачівська, 2	1880 р.	164
70	Будинок, в якому жив і працював угорський письменник Д. Д'єрі	вул. Мукачівська, 26		818
71	Будинок, в якому розміщався клуб робочих	вул. Рожашкерт, 130		166
72	Будівля Берегівської реальної гімназії, в якій навчався Ф. Потушняк та викладав В. Пачовський	вул. Стефаника	1989 р.	817

№ п/п.	Назва пам'ятки	Місце знаходження	Рік	Охоронний №
м. Виноградів				
73	Будинок, в якому жив Ж. Перені	вул. Копанська, 10	1989 р.	823
74	Будинок, в якому був розміщений директоріум	вул. Миру, 60	1898 р.	187
Іршавський район				
75	Будинок, в якому жив М.Машкін – самодіяльний композитор	смт Довге	1990 р.	404
76	Кузня Гамора	с. Лисичово		739
77	Водяний млин	с. Приборжавське	1986 р.	736
Міжгірський район				
78	Гребля	с. Синевір, ур. "Чорна ріка"	1986 р.	741
Перечинський район				
79	Будинок, в якому жила і працювала вчителька, українська дитяча поетеса Марійка Підгірянка	с. Порошково		
80	Будинок, в якому жила і працювала вчителька, українська дитяча поетеса Марійка Підгірянка	с. Зарічево	1988 р.	629
Рахівський район				
81	Будинок, в якому жив і працював М.Ф. Жупник - Черногорський – один із кер-в молодіжного руху на Закарпатті	смт В.Бичків	1976 р.	557
Свалявський район				
82	Будинок, в якому народився О. Митрак	с. Плоске	1991 р.	870
м. Тячів				
83	Будинок, в якому жив і працював угорський художник Холоші Шімон	вул. Шапошнікова		562
м. Хуст				
84	Будинок, в якому жив і працював письменник О.І. Маркуш	вул. Маркуша, 19	1978 р.	573
Хустський район				
85	Місце будинку, де народився угорський заслужений діяч стат. науки – І. Лашшу	смт Вишково	1896 р.	367
86	Будинок, в якому жив і працював закарп. народний казкар А.С. Калин	с. Горінчево		894
87	Водяна пилорама	с. Н.Бистрий, присілок Кривий	1986 р.	742
88	Водяний млин	с. Н.Бистрий, присілок Лісковець, 724	1986 р.	737
89	Водяний млин	с. Н.Бистрий, присілок Молодюк	1986 р.	740
90	Водяний млин	с. Широке	1986 р.	732

Могили, меморіальні дошки, місця поховань

№ п/п.	Назва пам'ятки	Місце знаходження	Рік	Автор	Матеріал, з якого виготовлено	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття на облік
м. Ужгород							
1	Меморіальний комплекс "Пагорб Слави"- військо кладовище (228) Тут продовжується поховання відомих людей області.	Вул. Героїв	1945 р.	Юсов С., Сикорський В.О.	Граніт, мармур, андезит, бетон	116	
2	Могила Героя Радянського Союзу Анкудінова І.А.	Вул. Героїв	1945 р.		Бетон, мармур	117	Ріш. ОБК №12 від 06.01. 70 р.
3	Могила діяча робітничого руху на Закарпатті Туряниці І.І.	Вул. Героїв	1957 р.		Бетон, мармур, андезит	118	Ріш. ОБК №12 від 06.01. 70 р.
4	Могила керівника робітничого руху на Закарпатті Ваша І.М.	Вул. Героїв	1967 р.		Бетон, мармур	119	Ріш. ОБК №12 від 06.01.70 р.
5	Могила Героя Радянського Союзу Власова М.М.	Вул. Героїв	1976 р.		Бетон, андезит	536	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
6	Могила Героя Радянського Союзу Микольчука М.Л.	Вул. Героїв	1976 р.		Бетон, андезит	628	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
7	Могила І.Долгоша – Закарпатського письменника і громадського діяча	Вул. Доманинська					
8	Місце страти шести підпільників Великоберезнянщини	Вул. Добрянського	1992 р.		Андезит	753	Ріш. ОБК №43 від 22.03.89 р.
9	Місце поховання К. Матезонського – композитора, музиканта	Вул. Капітульна, 33а (музей арх-ри та побуту)	1988 р.		Бетон	894	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
10	Могила О.Фединця – видатного Закарпатського лікаря-хірурга	Вул. Тиха	1993 р.		Граніт, мармур	229	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.93 р.

№ п/п.	Назва пам'ятки	Місце знаходження	Рік	Автор	Матеріал, з якого виготовлено	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття на облік
11	Могила П.Милославського – громадського культурного діяча, композитора та дерегента	Вул. Тиха	1993 р.		Бетон	294	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
12	Могила І.Контратовича – громадського та культурного діяча	Вул. Тиха	1993 р.		Бетон	340	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
13	Могила П.Цибульського – закарпатського українського письменника	Вул. Тиха	1993 р.		Бетон, мармурова крихта	296	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
14	Могила братів Ю. та А. Брацайків – засновників товариства “Просвіта”	Вул. Тиха	1993 р.		Бетон, андезит	408	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
15	Могила Е.Грабовського – закарпатського українського художника	Вул. Тиха			Земляний насип, бетон	26	Розпорядження ЗОДА №65 від 22.02.2000 р.
16	Могила Я.Петридеса – закарпатського скульптора	Вул. Тиха	1993 р.		Бетон, мармур	216	Розпорядження ЗОДА №65 від 22.02.2000 р.
17	Могила І.Лаудона – закарпатського угорського вченого-ботаніка, педагога	Вул. Тиха	1993 р.		Бетон, метал	235	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
18	Могила Д.Іяса – закарпатського угорського художника	Вул. Тиха	1993 р.		Бетон, мармур	400	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
19	Могила закарпатського російського письменника Тевельова М.Г.	Вул. Тиха	1970 р.		Бетон, андезит	138	Ріш. ОБК №192 від 06.07.76 р.
20	Могила Героя соціалістичної праці Гудак Ю.І.	Вул. Тиха	1970 р.		Бетон, андезит	139	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.

№ п/п.	Назва пам'ятки	Місце знаходження	Рік	Автор	Матеріал, з якого виготовлено	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття на облік
21	Могила учасника робітничого руху на Закарпатті Климпотюка М.В.	Вул. Тиха	1973 р.		Бетон	535	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
22	Могила учасника робітничого руху на Закарпатті Ротмана М.Е.	Вул. Тиха	1985 р.		Бетон, андезит	693	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
23	Могила закарпатського українського письменника Томчанія М.І.	Вул. Тиха	1978 р.		Мармур, мармурова плитка	542	Ріш. ОБК №43 від 22.03.89 р.
24	Могила М.І. Фінцицького – закарпатського фольклориста та перекладача	Вул. Тиха	1987 р.		Бетон	749	Ріш. ОБК №43 від 22.03.89 р.
25	Могила В.І. Свида – закарпатського скульптора, народного художника УРСР.	Вул. Тиха	1989 р.		Земляний насип	795	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
26	Могила П.П. Сови – закарпатського карезнавця та публіциста	Вул. Тиха	1986 р.		Мармур, мармурова крихта	745	Ріш. ОБК №43 від 22.03.89 р.
27	Могила народного художника СССР Бокшя І.І.	Вул. Тиха	1976 р.		Залізобетон	538	Ріш. ОБК №43 від 22.03.89 р.
28	Могила закарпатського культурного діяча П.В. Лінтура	Вул. Тиха	1990 р.		Мармур	675	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
29	Могила заслужених артистів УРСР Ігатовича Г.Г. та Пільцер М.Л.	Вул. Тиха	1981 р.		Андезит, бетон	626	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
30	Могила закарпатського українського письменника Панько С.І.	Вул. Тиха	1979 р.		Андезит, бетон, мармурова крихта	543	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
31	Могила закарпатського українського поета Гойди Ю.А.	Вул. Тиха	1959 р.	Грапко І.І.	Бетон, андезит	137	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
32	Могила закарпатського художника А.Ерделі	Вул. Тиха	1957 р.	Лозовий К.М., Попович М.О.	Граніт	537	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
33	Могила Забора Д.Б. – композитора, заслуженого діяча мистецтв	Вул. Тиха	1985 р.		Бетон, андезит, мармурова крихта	692	Ріш. ОБК №43 від 22.03.89 р.

№ п/п.	Назва пам'ятки	Місце знаходження	Рік	Автор	Матеріал, з якого виготовлено	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття на облік
34	Могила Потушняка Ф.М. – закарпатського українського письменника, етнографа та педагога	Вул. Тиха	1960 р.	Гарапко І.І.	Бетон	136	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
35	Могила народного художника УРСР Манайла Ф.Ф.	Вул. Тиха	1980 р.		Залізобетон	539	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
36	Могила заслуженого діяча мистецтв Глюка Г.М.	Вул. Тиха	1985 р.	Белень М.О.	Мармур, бронза	676	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
37	Могила Кашая А.М. – народного художника УРСР	Вул. Тиха			Земляний насип	41	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
38	Могила А.А. Коцьки – народного художника УРСР	Вул. Тиха	1987 р.	Михайлюк М.М.	Бронза, граніт	752	Ріш. ОБК №43 від 22.03.89 р.
39	Могила Шолтеса С.В. – заслуженого художника УРСР	Вул. Тиха	1991 р.		Земляний насип, бетон	902	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
40	Могила закарпатського українського Ю.В. Боршош-Кумсятського	Вул. Тиха	1979 р.		Андезит	627	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
41	Могила П.І. Варги – учасника робітничого руху на Закарпатті	Вул. Тиха	1982 р.		Андезит, мармур	541	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
42	Могила Лучкая М.М. – закарпатського мовознавця, історика, автора першої друкованої граматики на Закарпатті	Вул. Цегольнянська	1970 р.		Цегла, мармур	120	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
43	Могила І. Мартоня – закарпатського композитора, педагога	Вул. Тиха					Розпорядження ЗОДА №65 від 22.02.2000 р.
44	Могила Карпатських січовиків	Вул. Капушанська (кладовище)	1939 р.				

№ п/п.	Назва пам'ятки	Місце знаходження	Рік	Автор	Матеріал, з якого виготовлено	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття на облік
45	Мем.дошка на честь лікаря Е.Новака – засновника Ужгородської лікарні	Буд.обл.лікарні					Розпорядження ЗОДА №65 від 22.02.2000 р.
46	Пам'ятник жертвам I світової війни	вул. Стефаника, Радванське кладовище	1914-1918 рр.				Розпорядження ППУ від 11.10.1993 р. №452
Ужгородський район							
47	Місце проведення першої маївки	с. Кам'яниця	1969 р.		граніт, мармур	346	Ріш. ОБК № 191 від 06.07.76 р.
48	Місце висадки партизанського десанту	с. Пацканьово (північна околиця села, ліс)	1971 р.		андезит	724	Ріш. ОБК №43 від 22.03.89 р.
49	Могила Героя Соціалістичної Праці Г.А.Павлюк	с. Сторожниця	1982 р.		залізобетон	653	Ріш. ОБК № 139 від 21.05.85 р.
50	Група могил радянських воїнів (4)	с.Холмок	1945 р.		залізобетон	356	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
51	Група могил радянських воїнів (6)	м. Чоп	1945 р.	Ігнатов А.М.	туф, мармурова крихта	341	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
52	Місце боїв червоноармійців Угорської Радянської Республіки	м. Чоп	1976 р.		андезит	568	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
53	Могила Ю.О. Мишко – Героя Соціалістичної Праці	с. Яворово (сільське кладовище)	1970 р.		залізобетон	359	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
м. Мукачеве							
54	Ділянка могил Радянських воїнів, які загинули в боях за Мукачеве (114)	Вул. Дзержинського (міське кладовище)	1960 р.		Земляний насип, залізобетон	149	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
55	Могила Митрака О.О. – українського письменника, фольклориста та етнографа	Вул. Дзержинського (міське кладовище)	1979 р. реконст рукція		Чавун, андезит	159	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.

№ п/п.	Назва пам'ятки	Місце знаходження	Рік	Автор	Матеріал, з якого виготовлено	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття на облік
56	Могила П.Г. Пенчева – героя соціалістичної праці	Вул. Держинського (міське кладовище)	1965 р.		Земляний насип, залізобетон, мармурова крихта	156	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
57	Могила героя соціалістичної праці Роглева І.Х.	Вул. Держинського (міське кладовище)	1986 р.		Земляний насип	695	Ріш. ОБК №43 від 22.03.89 р.
58	Місце поховання воїнів І світової війни, які загинули в період військових дій на Закарпатті	Вул. Матросова	1970 р.		Залізобетон	147	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
59	Група могил Радянських воїнів та братська могила партизан, які загинули за Мукачеве	Пл. Миру	1945-1970 р.	Юсов С	Вапняк, залізобетон	153	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
60	Могила Т.Легоцького – закарпатського історика, археолога та краєзнавця	Пл. Миру (католицька церква)	1987 р.		Мем. дошка – мармур	757	Ріш. ОБК №43 від 22.03.89 р.
61	Могила Закарпатського поета та прозаїка Карабелеша А.І.	Міське кладовище (по дорозі Мукачеве-Іршава)	1989 р.		Бетон, андезит	802	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
62	Могила угорського музичного педагога Х.Бато	Вул. Матросова (міське кладовище)	1993 р.			415	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
63	Ділянка могил воїнів Радянської армії, які загинули за Мукачеве	Міське кладовище (по дорозі Мукачеве-Іршава)	1956 р.		Залізобетон	150	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
64	Могила Мурашкіна Я.А. – героя Радянського Союзу	Міське кладовище (по дорозі Мукачеве-Іршава)	1950 р.		Залізобетон, мармурова крихта	151	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
65	Могила Чистякова Е.М. – героя Радянського Союзу	Міське кладовище (по дорозі Мукачеве-Іршава)	1961 р.		Залізобетон, мармур	152	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.

№ п/п.	Назва пам'ятки	Місце знаходження	Рік	Автор	Матеріал, з якого виготовлено	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття на облік
66	Могила Фат'янова М.І. – героя Радянського Союзу	Міське кладовище (по дорозі Мукачеве-Іршава)	1986 р.		Бетон, мармурова крихта	747	Ріш. ОБК №43 від 22.03.89 р.
67	Могила Терека П. – одного з керівників закарпатської крайової організації Компартії Чехословаччини	Міське кладовище (по дорозі Мукачеве-Іршава)	1937 р.		Андезито-базальт	160	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
68	Могила Габелки І.І. – одного з керівників комуністичної організації Закарпаття	Міське кладовище (по дорозі Мукачеве-Іршава)	1970 р.		Земляний насип, бетон, мармурова крихта	161	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
69	Могила закарпатського українського письменника Дем'яна Д.В.	Міське кладовище (по дорозі Мукачеве-Іршава)	1968 р.		Залізобетон, мармурова крихта	158	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
70	Могила героя соціалістичної праці Ганчева Ф.М.	Міське кладовище (по дорозі Мукачеве-Іршава)	1984 р.		Полірований андезит	696	Ріш. ОБК №43 від 22.03.89 р.
71	Могила Ковача О.І. – героя соціалістичної праці	Міське кладовище (по дорозі Мукачеве-Іршава)	1960 р.		Залізобетон, земляний насип	157	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
72	Місце поховання Кралицького – закарпатського культурного діяча, етнографа, письменника	Вул. Північна, 2 (правосл. монастир Чернеча гора)	1939 р.			803	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
73	Місце поховання Базиловича І. О	Вул. Північна, 2 (правосл. монастир Чернеча гора)	1991 р.			515	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
74	Місце битви ополченців в м.Мукачеве з австрійськими військами	Лівий берег р.Латориці (Сороча гора)	1901 р.		Обеліск природний камінь	140	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.

№ п/п.	Назва пам'ятки	Місце знаходження	Рік	Автор	Матеріал, з якого виготовлено	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття на облік
75	Пам'ятний знак в честь О.Пушкіна	Вул. Пушкіна, 23	1937 р.		Мем. дошка - мармур	14	Ріш. ОВК №12 від 16.01.70 р.
76	Мем.дошка М.Мункачі – угорському художнику	Школа мистецтв м. Мукачеве					Розпорядження ДАЗО №65 від 22.02.2000 р.
Мукачівський район							
77	Меморіальна дошка П. Стерчо	с. Кузьміно, школа, в якій він учився					Розпорядження ДАЗО №65 від 22.02.2000 р.
78	Місце загибелі екіпажу радянського літака	с.Бобовище, ур. "Під лісом"	1984 р.		дюралюміній	715	Ріш. ОВК №43 від 22.03.89 р.
79	Місце загибелі активіста колективізації Петричко А.І.	с. Бобовище, ур. "Стара Гора"	1987 р.		мармур, залізобетон, метал	778	Ріш. ОВК №43 від 22.03.89 р.
80	Могила двічі Героя Соціалістичної Праці Ладані Г.М.	с. Великі Лучки	1988 р.			833	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
81	Місце розстрілу І.Габовди	с. Великі Лучки	1988 р.		лабрадорит, скло крихта	834	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
82	Могила скульптора А.Шоссела	с. Кольчино	1974 р.		земляний насип, чавун	655	Ріш. ОВК №139 від 21.05.85 р.
83	Могила воїна радянської армії Андрія, який загинув в боях за визволення краю	с. Лалово	1991 р.			395	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
84	Могила письменника І.Сільвая	с. Нове Давидково (біля церкви)	1980 р.		залізобетон	637	Ріш. ОВК №139 від 21.05.85 р.
85	Братська могила радянських воїнів, які загинули в боях за визволення села	с. Страбичево	1954 р.		залізобетон	271	Ріш. ОВК №12 від 16.01.70 р.

№ п/п.	Назва пам'ятки	Місце знаходження	Рік	Автор	Матеріал, з якого виготовлено	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття на облік
86	Група могил партизан Івана Сабова, Іллі Коневича і невідомого воїна	смт Чинадієво	1945 р.		залізобетон, земляний насип	274	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
87	Могила коломиїкаря М.Улинця	смт Чинадієво	1991 р.		залізобетон, мармурова крихта	836	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
м. Берегово							
88	Місце перебування Ф.Казінці – угорського письменника ХІХ ст.	м. Берегово, пл. Героїв	1990 р.	Гуряков В.В.	Камінь, цегла, черепиця	850	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
89	Братська могила Радянських воїнів, які загинули в боях за визволення м. Берегово	пл. Героїв	1945 р.	Гуряков В.В.	Залізобетон	167	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
90	Братська могила партизан	Міське кладовище (жидівське)	1969 р.		Залізобетон і мармурова крихта	168	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
91	Ділянка могил радянських воїнів, які загинули в боях за визволення м. Берегово та Берегівського району	Вул. Пушкіна (реформ. кладовище)	1945 р.		Залізобетон	641	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
92	Могила Д. Петраша – керівника робітничого руху	Вул. Пушкіна (міське кладовище)	1960 р.		Залізобетон і мармурова крихта	170	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
93	Могила М. Келемена – керівника робітничого руху	Вул. Пушкіна (міське кладовище)	1960 р.		Залізобетон і мармурова крихта	171	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
94	Могила І.Моргентала – керівника робітничого руху	Вул. Пушкіна (міське кладовище)	1960 р.		Залізобетон і мармурова крихта	172	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
95	Братська могила радянських воїнів	Вул. Пушкіна (міське кладовище)	1986 р.		Залізобетон і мармурова крихта	774	Ріш. ОБК №43 від 22.03.89 р.
96	Місце перебування європейського реформатора угорського письменника І.Сечені	Пл. Ф.Ракоці ІІ	1931 р.		Мармур, метал	396	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.93 р.

№ п/п.	Назва пам'ятки	Місце знаходження	Рік	Автор	Матеріал, з якого виготовлено	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття на облік
97	Місце перебування Т.Ессе	Пл. Ф.Ракоці II	1993 р.	Ж.Ортутай	Мармур, бронза	70	Розп ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
98	Місце розстрілу Е.Капости – учасниці страйку робочих цегельного заводу м. Берегово	Вул. Фабрична	1982 р.	Ж.Ортутай	Теракота	165	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
99	Місце мітингу солідарності з трудящими революційної Росії	Територія цегельного заводу	1969 р.			163	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
100	Мем. дошка історика, краєзнавця Т.Легоцькому	Вул. Мукачівська, 3					Розпорядження ДАЗО №65 від 22.02.2000 р.
101	Мем.дошка Ференцу II Ракоці – угорському політичному діячу	Вул. Бетлена (СПТУ 2)					Розп ДАЗО №65 від 22.02.2000 р.
Берегівський район							
102	Місце перебування Угорського поета-революціонера Ш.Петефі	с. Бадалово (Реф.церква)	1938 р.		мем.дошка мармур	173	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
103	Місце перебування Т.Ессе	с. Варієво	1989 р.		сірий мармур	820	Розп. ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
Великобerezнянський район							
104	Братська могила радянських воїнів, які загинули в боях за визволення смт В.Березний	смт В.Березний	1982 р.	скульптор-Яківський Р.Д., Текель В.Ф., олстоухов О.Ф.	залізобетон, граніт	182	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
105	Могила партизана Т.П. Нишкина	с. Смерекове	1987 р.		залізобетон	768	Ріш. ОБК №43 від 22.03.89 р.
106	Кладовище воїнів I-ї світової війни, які загинули в період військових дій на Закарпатті	с. Ужок	1914 р.		андезит	185	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.

№ п/п.	Назва пам'ятки	Місце знаходження	Рік	Автор	Матеріал, з якого виготовлено	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття на облік
м. Виноградів							
107	Братська могила підпільників-партизан, страчених фашистами 17 червня 1944 р.	пл. Миру	1948 р. рек. 1971 р.	ск. Мазур П.А., Ласюк В., Євдокимов І.М., Дяченко В.М.	андезит, мідь	189	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
108	Місце розстрілу підпільників-партизанів Виноградівщини	вул. Партизанська	1945 р. зам.ме м.д. 1986 р.	ск. Ульянов В.П., арх. Махінен-ко В.Г.	бронза	188	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
109	Могила відомого Угорського художника Імре Ревеса (Чербан)	вул. Партизанська, міське кладовище	1947 р. зам. 1986 р.	ск. Ігнатик М.М.	дюраль	190	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
110	Могила Ануфрія Ю.М. – керівника робітничого руху	вул. Партизанська, міське кладовище	1956 р.	ск. Ігнатик М.М.	залізобетон, земляний насип	191	Ріш. ОБК №191 від 07.03.76 р.
111	Могила Шаму Цабана – угорського педагога та журналіста	вул. Партизанська, міське кладовище	1989 р.		залізобетон	825	Розпорядження ДАЗО № 452 від 11.10.93 р.
112	Могила М.Гинцяка – робітника розстріляного жандармами в м.Хусті	вул. Партизанська, міське кладовище	1989 р.		залізобетон	824	Розпорядження ДАЗО № 452 від 11.10.93 р.
113	Місце єврейського гетто, звідки євреїв забирали в канцтабори під час II світової війни	вул. Пушкіна				21	Розпорядження ДАЗО № 452 від 11.10.93 р.
114	Меморіальна дошка Белі Бартоку	м. Виноградів					Розпорядження ЗОДА №65 від 22.02.2000 р.

№ п/п.	Назва пам'ятки	Місце знаходження	Рік	Автор	Матеріал, з якого виготовлено	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття на облік
Виноградівський район							
115	Місце перебування Томаша Ессе	смт Вілок	1989 р.	Коложварі В.Г.	андезит	828	Розп. ДАЗО № 452 від 11.10.93 р.
116	Братська могила радянських воїнів, які загинули за визволення селища	смт Вілок	1945 р.		залізобетон, андезит	195	Ріш. ОБК № 12 від 16.01.70 р.
117	Могила І.С. Соломіна	с. Олешник	1955 р. зам. 1984 р.		залізобетон	196	Ріш. ОБК № 191 від 06.07.76 р.
118	Могила героя соціалістичної праці О.І.Співака	с. Підвиноградів	1969 р.		залізобетон	198	Ріш. ОБК № 12 від 16.01.70 р.
119	Братська могила підпільників-партизан, що були розстріляні хортистами	с. Теково	1945 р.		андезит	201	Ріш. ОБК № 191 від 06.07.76 р.
120	Місце розстрілу партизанів-підпільників с. Чорнотисів	між селами Чепа і Чорнотисів	1976 р.	Семак І.К.	андезит, залізобетон	551	Ріш. ОБК № 139 від 21.05.85 р.
121	Братська могила партизанів-підпільників, розстріляних хортистами 17 червня 1944 року	с. Чорнотисів	1945 р.		андезит залізобетон	204	Ріш. ОБК № 12 від 16.01.70 р.
122	Місце перебування Ф.Ракоці II (церква)	с. Шаланки	1989 р.			830	Розп. ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
123	Пам'ятний знак на місці останньої зупинки Ф.Ракоці II	с. Шаланки					Розп. ППУ від 11.10.93 р. №452
смт Воловець							
124	Кладовище російських воїнів, які загинули на Закарпатті в роки I світової війни	смт Воловець	1924 р.		природний камінь	205	Ріш. ОБК № 12 від 16.01.70 р.
125	Кладовище радянських воїнів, які загинули в боях за визволення Воловецького району (20 могил)	смт Воловець	1945 р.		залізобетон, андезит	206	Ріш. ОБК № 12 від 16.01.70 р.

№ п/п.	Назва пам'ятки	Місце знаходження	Рік	Автор	Матеріал, з якого виготовлено	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття на облік
Воловецький район							
126	Братська могила зачинателів колгоспного руху, які загинули від рук ворогів колгоспного руху	с. Нижні Ворота	1968 р.		залізобетон	211	Ріш. ОБК № 12 від 16.01.70 р.
127	Кладовище жертв I світової війни	с. Підполоззя	1979 р.		андезит, мармур	645	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
м. Іршава, Іршавський район							
128	Могила січових стрільців Карпатської України	м. Іршава					Розп ППУ від 11.10.93 р. №452
129	Місце розправи над повсталими селянами	с.Арданово	1971 р.		залізобетон, мармурова крихта	213	Ріш. ОБК № 12 від 16.01.70 р.
130	Місце розстрілу селян австро-угорськими жандармами	смт Білки	1965 р.		залізобетон	220	Ріш. ОБК № 12 від 16.01.70 р.
131	Могила червоноармійця В.П. Петренко	смт Білки старе кладовище	1986 р.		залізобетон	620	Ріш. ОБК №43 від 22.03.89 р.
132	Група могил радянських воїнів, які загинули за визволення Іршавщини	смт Довге	1945 р.		залізобетон	219	Ріш. ОБК № 12 від 16.01.70 р.
133	Могила М.Машкіна, самодіяльного композитора	смт Довге, сільське кладовище	1990 р.		залізобетон, мармурова крихта	832	Розпор. ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
134	Місце висадки партизанського дисанту	с. Крайня Мартинка, ур. "Болото"	1974 р.			651	
135	Братська могила радянських льотчиків	с. Смологоловиця, ур. "Терник"	1986 р.		бетон, метал	111	Ріш. ОБК №43 від 22.03.85 р.
136	Братська могила партизанів, які загинули в боротьбі з карателями	с. Чорний Потік	1964 р.		андезит	223	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
137	Меморіальна дошка до 100-річчя І.Фірцака-Кротона	смт Білки					Розпор. ЗОДА №65 від 22.02.2000 р.

№ п/п.	Назва пам'ятки	Місце знаходження	Рік	Автор	Матеріал, з якого виготовлено	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття на облік
смт Міжгір'я							
138	Братська могила партизанів, радянських воїнів та чікістів	смт Міжгір'я	1945 р.		залізобетон, андезит, мармурова крихта	234	Ріш. ОВК №12 від 16.01.70 р.
139	Місце розстрілу (могила) січових стрільців	ур. "Тишне", смт Міжгір'я	1938 р.			427	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
Міжгірський район							
140	Місце загибелі партизанського загону ім. Суворова	с. Стригайня	1975 р.		залізобетон	710	Ріш. ОВК №43 від 22.03.85 р.
141	Кладовище воїнів I світової війни, які загинули під час військових дій на Закарпатті	с.Торунь	1975 р.		залізобетон, земляний насип	250	Ріш. ОВК №12 від 16.01.70 р.
смт Перечин, Перечинський район							
142	Братська могила радянських воїнів (14)	смт Перечин, вул. Червоноармійська	1945 р.	військовий інженер С.Юсов	залізобетон, мармурова крихта	275	Ріш. ОВК №12 від 16.01.70 р.
143	Місце розстрілу січових стрільців	с. Ворочево	1992 р.		хрест дерево	394	Розп. ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
144	Братська могила радянських воїнів	с. Порошково	1955 р.		андезит	280	Ріш. ОВК №12 від 16.01.70 р.
145	Місце висадки партизанських дисантів	с. Туриця (Полонина Рівна)			залізобетон	287	Ріш. ОВК №12 від 16.01.70 р.
146	Місце розстрілу селян учасників Голодного походу	с. Туря Пасіка	1956 р.		мармурова крихта	281	Ріш. ОВК №12 від 16.01.70 р.
147	Братська могила радянських воїнів	с. Туря Ремета	1955 р.		андезит	284	Ріш. ОВК №12 від 16.01.70 р.

№ п/п.	Назва пам'ятки	Місце знаходження	Рік	Автор	Матеріал, з якого виготовлено	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття на облік
м. Рахів							
148	Група могил радянських воїнів	м. Рахів, вул. Миру	1945 р.		залізобетон, гіпс	290	Ріш. ОВК №12 від 16.01.70 р.
149	Могила героя Радянського Союзу О.Борканюка	м. Рахів				291	
150	Могила поетеси М.Божук	м. Рахів	1990 р.		бетон, мармурова крихта	781	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
Рахівський район							
151	Могила М.Ф.Жупника-Чорногорського одного із керівників Молодіжного руху на Закарпатті	смт Великий Бичків	1970 р.		залізобетон	558	Ріш. ОВК №139 від 21.05.85 р.
152	Місце висадки десантної групи героя Радянського Союзу О.Борканюка	с. Лазецина, ур. "Сумарин"	1975 р.	Волощук І.	залізобетон	654	Ріш. ОВК №139 від 21.05.85 р.
153	Братська могила радянських воїнів	с. Чорна Тиса	1987 р.		земляний насип, лаброуарит	780	Ріш. ОВК №49 від 22.03.89 р.
154	Група могил радянських воїнів (5)	смт Ясіня, вул. Борканюка	1945 р.		залізобетон	305	Ріш. ОВК №12 від 16.01.70 р.
155	Місце подвигу Расула Ісетова	смт Ясіня (3 км. на північний схід від села)	1985 р.		граніт	719	Ріш. ОВК №49 від 22.03.89 р.
м. Свалява							
156	Кладовище жертв І світової війни на Закарпатті	вул. Верховинська	1970 р.		залізобетон	305	Ріш. ОВК №12 від 16.01.70 р.
157	Група могил радянських воїнів та партизан (10, 14)	м. Свалява	1945 р.	військовий інженер Князев І.	андезит	307	Ріш. ОВК №12 від 16.01.70 р.

№ п/п.	Назва пам'ятки	Місце знаходження	Рік	Автор	Матеріал, з якого виготовлено	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття на облік
158	Місце розстрілу мирної демонстрації трудящих проти підготовки війни імперіалістів на Радянський союз	м. Свалява, вул. Першотравнева	1969 р.		залізобетон	306	Ріш. ОВК №12 від 16.01.70 р.
159	Парк пам'яті жертв сталінізму	м. Свалява	1990 р.		андезит	874	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
Свалявський район							
160	Група могил радянських воїнів	с. Ганьковиця	1969 р.		залізобетон, мармурова крихта, мармур	309	Ріш. ОВК №12 від 16.01.70 р.
161	Могила льотчика Кузьміна І.В.	с. Голубине	1979 р.		залізобетон, мармурова крихта	560	Ріш. ОВК №139 від 21.05.85 р.
162	Пам'ятний знак парашутистам десантного загону ім. Ватутіна	с. Родниківка (біля дитсадика)	1978 р.	Лигздинь Ф.Ф.	залізобетон, андезит	721	Ріш. ОВК № 49 від 31.05.85 р.
163	Могила Ю.Жатковича	с. Стройне	1989 р.		вапняк	839	Розпорядження ДАЗО № 452 від 11.10.93 р.
м. Тячів							
164	Братська могила радянських воїнів	м. Тячів, вул. Гагаріна	1945 р.		залізобетон, мармур	317	Рішення ОВК №12 від 16.01.70 р.
165	Могила Черничка І.І. – першого голови колгоспу с. Діброва	вул. Чехова (міське кладовище)	1970 р.		андезит	320	Рішення ОВК №12 від 16.01.70 р.

№ п/п.	Назва пам'ятки	Місце знаходження	Рік	Автор	Матеріал, з якого виготовлено	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття на облік
Тячівський район							
166	Могила С.Калініна	с. Лопухів	1988 р.		залізобетон	841	Ріш. ОБК №43 від 22.03.89 р.
167	Могила міліціонера І.Синька	с. Лопухів	1987 р.		залізобетон	785	Ріш. ОБК №43 від 22.03.89 р.
168	Кладовище воїнів І світової війни	с. Лопухів					Розпор. ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
169	Могила воїнів радянської армії	смт Солотвино	1945 р.		бетон		Ріш. ОБК №43 від 22.03.89 р.
170	Могила активістів радянської влади сім'ї Паканичів	с. Чумалево	1967 р.		залізобетон	639	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
171	Кладовище воїнів І світової війни (64 м)	смт Тересва					Розпор. ЗОДА №65 від 22.02.2000 р.
м. Хуст							
172	Місце розстрілу партизан-підпільників Хустщини	м. Хуст, Замкова гора	1974 р.		андезит	361	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
173	Могила письменника О.І. Маркуша	Замкова гора, міське кладовище	1971 р.		бетон, андезит	572	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
174	Братська могила радянських воїнів та підпільників партизан, які загинули в боях за визволення Хустщини	вул. 24-го Жовтня	1971 р.	ск. Чувалов Г.І. арх. Шолтес С.З.	залізобетон, мармурова крихта	362	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
175	Могила січових стрільців	міське кладовище					Розпор. ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
176	Могила Іоанна Бокшяя	міське кладовище				424	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.93 р.

№ п/п.	Назва пам'ятки	Місце знаходження	Рік	Автор	Матеріал, з якого виготовлено	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття на облік
177	Місце розправи над бастуючими робітниками	вул. І.Франка	1978 р.		мармур	571	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
178	Меморіальна дошка на будинку, в якому збирався Сойм Карпатської України						Розпорядження ЗОДА №65 від 22.02.2000 р.
179	Могила М.Аркаса	Замкова гора					Розпорядження ЗОДА №65 від 22.02.2000 р.
Хустський район							
180	Місце зупинки Ференца Ракоці II	с. Вільшани	1988 р.		бутовий камінь, мармур	849	Ріш. ОБК №12 від 16.06.70 р.
181	Могила Закарпатського народного казкаря А.С. Калина	с. Горінчево	1979 р.		могила земляний насип	403	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
182	Місце висадки розвідувальної групи під керівництвом Ф.Патакі	с. Драгово, подолина Менчул	1974 р.		мармур, андезит	370	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
183	Могила Закарпатського літературного та громадського діяча І.І. Раковського	с. Іза, територія с/р	1985 р.		бетон, метал, земляний насип	743	Ріш. ОБК №43 від 22.03.89 р.
184	Місце поховання М.Андрели	с. Іза	1987 р.		могила знівельована	791	Ріш. ОБК №43 від 22.03.89 р.
185	Могила радянських воїнів, які загинули в боях за визволення Закарпаття	с. Стеблівка				896	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
186	Місце поховання жертв I світової війни	с. Стеблівка					
187	Могила Закарпатського винахідника-аматора А.Янковського	с. Стеблівка, територія церкви	1987 р.		земляний насип, бетон	792	Ріш. ОБК №43 від 22.03.89 р.

4. Пам'ятки монументального мистецтва місцевого значення

№ п/п.	Назва пам'ятника	Рік створення	Архітектор, скульптор	Матеріал, з якого зроблено пам'ятник	Адреса пам'ятки	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття пам'ятника під охорону
м. Ужгород							
1	Пам'ятник угорському поету Ш.Петефі	1990 р.	ск. Ференці Бені	бронза	пл. Петефі	900	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.90 р.
2	Погруддя російському поету О.С.Пушкіну	1979 р.	ск. Попович М.О. Лозовий К.М. Саніч М.М. арх. Лезу В.І.	залізо-бетон, мармур, андезитова плита	пл. Пушкіна	574	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
3	Пам'ятник Е.Фенцику – Закарпатському письменнику і просвіти	1926 р.	ск. Олена Мондич-Шіналі	мармур, вапняк	пл. Фединця	386	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
4	Пам'ятник угорському поету та педагогу Габору Дойко	1994 р.	Е. Самовольський	мармур, бетон	вул.Фединця	264	Ріш. ЗОДА №65 від 22.02.2000 р.
5	Пам'ятник воїнам-інтернаціоналістам	1995 р.	ск. В.Олашин	метал, андезит, мармурова крихта	Православна набережна	441	Розпорядження ЗОДА №65 від 22.02.2000 р.
6	Пам'ятник загиблим працівникам органів внутрішніх справ				Православна набережна		Розпорядження ЗОДА №65 від 22.02.2000 р.
7	Пам'ятник жертвам І світової війни	1991 р.		андезит	вул. Туряниці, 5	866	Розп. ДАЗО №458 від 11.10.93 р.
8	Пам'ятник Т.Г.Шевченку		ск. М.Михайлюк, арх. В.І. Лезу	андезит, бронза	пл. Народна		Розпорядження ЗОДА №65 від 22.02.2000 р.

№ п/п.	Назва пам'ятника	Рік створення	Архітектор, скульптор	Матеріал, з якого зроблено пам'ятник	Адреса пам'ятки	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття пам'ятника під охорону
9	Пам'ятник О.Духновичу	1999 р.	ск. М.Белень	бронза	Православна набережна		Розпорядження ЗОДА №65 від 22.02.2000 р.
10	Пам'ятник Т.Масарику	1992 р.					
11	Пам'ятник А.Волошину	2004 р.	ск. М. Михайлюк арх. Гастович П.М.				
12	Пам'ятник ліквідаторам аварії на Чорнобильській АЕС	2004 р.	ск. В. Олашин (мол.) арх. Ганзел В.И.				
13	Пам'ятник закарпатським воїнам-добровольцям учасникам II світової війни	2000 р.	арх. Б.Кузьма, ск. В. Бровді		пл. Кирила та Мефодія		
Ужгородський район							
15	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1969 р.	Бородін В.І.	бетон, мармурова крихта	с. Андріївка	342	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р
16	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1967 р. рек. 1961 р.		залізобетон	с. Великі Лази	344	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р
17	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1969 р.	Решетар В.І.	залізобетон	с. Дубрівка	345	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р
18	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1969 р.	Бородін В.І.	залізобетон	с. Ірлява	348	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
19	Пам'ятник односельчанам-добровольцям	1969 р.		залізобетон	с. Кібляри	347	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
20	Пам'ятник воїнам Радянської Армії	1977 р.	арх.Медвецький А.Т., Бондаренко І.Є.	залізобетон	с. Комарівці	566	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.

№ п/п.	Назва пам'ятника	Рік створення	Архітектор, скульптор	Матеріал, з якого зроблено пам'ятник	Адреса пам'ятки	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття пам'ятника під охорону
21	Пам'ятник радянським воїнам	1974 р.	арх. Медвецький А.Т., Бондаренко І.Є.	залізобетон, мармурова крихта	с. Концово	511	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
22	Пам'ятник радянським воїнам-визволителям	1975 р.	арх.Футимський В.Ю.	залізобетон, брезоліт	с. Мала Добронь	349	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
23	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1972 р.	ск. Чувалов Г.І., арх. Дядченко В.М., Євдокімов І.М.	бетон, мідь	с. Невицьке	565	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
24	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1967 р.		залізобетон	с. Пацканеве	351	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
25	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1967 р.		залізобетон	с. Руські Комарівці	355	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
26	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1967 р.	Ендрик Т.	залізобетон	с. Середнє	354	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
27	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1974 р.	арх. Бондаренко І.Н.		с. Соломоново	567	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
28	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1967 р.		залізобетон	с. Худлеве	357	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
29	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1968 р.		залізобетон	с. Чабанівка	358	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
30	Пам'ятник Калініну	1981 р.	Дяківський Г.Д., Тепел В.Ф.	залізобетон, андезит	с. Коритняни	663	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
31	Пам'ятник М.Горькому	1979 р.	ск. Попович М.Є., арх. Шолтес С.З.	залізобетон	с.Тарнівці	534	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.

№ п/п.	Назва пам'ятника	Рік створення	Архітектор, скульптор	Матеріал, з якого зроблено пам'ятник	Адреса пам'ятки	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття пам'ятника під охорону
Мукачівський район							
32	Пам'ятник радянським воїнам	1978 р.	ск. Попович М.С., Саніч М.М., Лозовий К.М.	залізобетон	с. Баркасово	553	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
33	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1967 р.		залізобетон	с. Бобовище	252	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
34	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1967 р.		залізобетон	с. Великі Лучки	253	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
35	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1975 р.	Маруцак І.І.	залізобетон, мармурова крихта	с. Верхня Визниця	660	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
36	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1967 р.		залізобетон	с. Горонда	254	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
37	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1967 р.		залізобетон	с. Жнятино	255	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
38	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1971 р.			с. Жуково	256	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
39	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1975 р.	ск. Літвінцев Д.М.	залізобетон, мармур	с. Завидово	555	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
40	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1967 р.		залізобетон, андезит	с. Залуж	257	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.

№ п/п.	Назва пам'ятника	Рік створення	Архітектор, скульптор	Матеріал, з якого зроблено пам'ятник	Адреса пам'ятки	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття пам'ятника під охорону
41	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1967 р.		залізобетон	с. Зняцево	258	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
42	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1971 р.	Маруцак І.П.	залізобетон	с. Зубовка	259	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
43	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1971 р.	Маруцак І.П.	залізобетон, мармурова плитка	с. Іванівці	554	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
44	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1967 р.		бутобетон, мармурова крихта	с. Кальник	260	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
45	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1967 р.		метал	с. Кольчино/Шелестово	261	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
46	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1967 р.		залізобетон	с. Копиновці	262	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
47	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1982 р.	ск. Горват Г.А., арх. Бондаренко І.Є., Медвецький А.Г.		с. Ключарки	668	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
48	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1967 р.		залізобетон	с. Лавки	263	Розпорядження №452 від 11.10.93 р.
49	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1976 р.	ск. Барнич І.М., арх. Футимський В.Ю.	залізобетон, мармурова плитка	с. Лецовиця	636	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.

№ п/п.	Назва пам'ятника	Рік створення	Архітектор, скульптор	Матеріал, з якого зроблено пам'ятник	Адреса пам'ятки	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття пам'ятника під охорону
50	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1967 р.		андезит	с. Лохово	265	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
51	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни та могила невідомого солдата, який загинув в боях за визволення Закарпаття	1978 р.	ск. Барнич І.М., арх.Футимський В.Ю.	залізобетон	с. Макарово	556	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
52	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1967 р.		залізобетон	с. Нижній Коропець	267	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
53	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1967 р.		залізобетон, мармурова крихта	с. Нове Давидково	268	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
54	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1967 р.		залізобетон	с. Ракошено, вул. Перемоги	269	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
55	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1967 р.		залізобетон	с. Страбічево	240	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
56	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1967 р.		залізобетон	с. Червеньово	272	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
57	Погруддя футболісту Ференцу Медвідю	1998 р.		бронза	с. Н.Давидково		
58	Пам'ятник С.М.Кірову	1978 р.	ск. Барнич І.М.	залізобетон	с. Рівне	580	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.

№ п/п.	Назва пам'ятника	Рік створення	Архітектор, скульптор	Матеріал, з якого зроблено пам'ятник	Адреса пам'ятки	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття пам'ятника під охорону
м. Мукачеве							
59	Пам'ятник М.Мункачі	1995 р.	М.Белень, А.Шебештен	бронза, метал	пл. Миру	428	Розпорядження ЗОДА №65 від 22.02.2000 р.
60	Пам'ятник Ф.Ракоці І.І.	1992 р.	ск. Лавота Геза	бетон, гіпс	пл. Миру, територія СШ №3	406	Розп. ДАЗО №452 від 11.10. 93 р.
61	Пам'ятник С.М.Кірову	1973 р.	ск. Лозово К.М., Попович М.В.	залізобетон, чугун	З-д ім. Кірова	387	Розп. ОВК №12 від 16.01.70 р.
62	Монумент слави радянським воїнам	1969 р.	ск. Гурський М., арх. Сяурусайтене Д.А.	залізобетон, мармурова крихта	Комсомольський парк	155	Розпорядження ОВК №191 від 06.07.76 р.
63	Пам'ятник бойової слави - танк Т-34	1975 р.	арх. Іванчов В.І.	Танк Т-34 №709, постамент цегла	вул. Пархоменка	154	Розпорядження ОВК №191 від 06.07.76 р.
64	Погруддя Т.Г. Шевченку	2000 р.	арх. В.Бровді, О.Анделоші	бронза, граніт	вул. Ужгородська, 26		
65	Пам'ятник Кирилу та Мефодію	2000 р.	арх. В.Бровді, О.Анделоші	бронза, граніт	пл. Миру		
66	Пам'ятник матері	1998 р.	арх. В.Бровді, О.Анделоші	граніт	вул. Пушкіна		
67	Пам'ятник В.Корятovichу		В. Олашин	бронза	Замок "Паланок"		
м. Берегово							
68	Пам'ятник угорському письменнику Д.Іешу	1983 р.	ск. Борбаш Тібор	бронза, залізобетон	пл. Кошута	816	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.93 р.

№ п/п.	Назва пам'ятника	Рік створення	Архітектор, скульптор	Матеріал, з якого зроблено пам'ятник	Адреса пам'ятки	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття пам'ятника під охорону
69	Пам'ятник угорському поету-революціонеру ХІХ ст. Шандору Петефі	1991 р.	скульптор – Керешені Томаш	камінь, бетон, бронза	пл. Ф.Ракоці ІІ	401	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
70	Пам'ятник угорському державному діячу Л.Кошуту	1991 р.	скульптор – Шемеді Арпад	мармур, бронза	вул. Б.Хмельницького	32	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
71	Пам'ятник полеглим у роки ІІ світової війни та жертвам сталінського терору	1999 р.	скульптор – Петер Вереш		пл. Пушкіна		
72	Погруддя Святого Іштвана						
73	Пам'ятник політичному діячу Г.Бетлену						Розпорядження ЗОДА №65 від 22.02.2000 р.
Берегівський район							
74	Пам'ятник радянським воїнам	1985 р.	ск. Баранич І.М., арх. Роговський В.С.	залізобетон	с. Батрадь	698	Ріш. №43 від 22.03.1985 р.
75	Пам'ятник прикордоннику Шнирикову	1971 р.		залізобетон, андезит, вапняк	с. Бодолів	174	Ріш. №191 від 06.07.76 р.
76	Пам'ятник радянським воїнам-визволителям	1974 р.		залізобетон, метал	с. Вари	175	Ріш. №191 від 06.07.76 р.
77	Пам'ятник радянським воїнам-визволителям	1974 р.	ск. Горват А.А., арх. Орбан І.А.	залізобетон, брезоліт	с. В.Бігань	548	Ріш. №191 від 06.07.76 р.
78	Пам'ятник радянським воїнам-визволителям	1979 р.	Закарпатські художньо-виробничі майстерні	дюралюміній	с. Гать	549	Ріш. №139 від 21.05.85 р.

№ п/п.	Назва пам'ятника	Рік створення	Архітектор, скульптор	Матеріал, з якого зроблено пам'ятник	Адреса пам'ятки	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття пам'ятника під охорону
79	Пам'ятник радянським воїнам-визволителям	1974 р.	ск. Маснюк І.Д., арх. Маснюк Т.Д.	залізобетон	с. Квасово	176	Ріш. №12 від 16.01.70 р.
80	Пам'ятник радянським воїнам-визволителям	1969 р.		залізобетон	с. Н.Ремети	179	Ріш. №191 від 06.07.76 р.
81	Пам'ятник радянським воїнам-визволителям	1967 р.		залізобетон	с. Оросієво	180	Ріш. №12 від 16.01.70 р.
82	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1972 р.	ск. Бровді І.В., арх. Бровді Л.А.	залізобетон	с. Іванівка	177	Ріш. №191 від 06.07.76 р.
83	Пам'ятний знак в честь партизанського з'єднання Усти-Прищепи	1975 р.	Сливка І.І.	андезит	с. Нове Село	662	Ріш. №139 від 21..05.85 р.
84	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1974 р.	Маснюк І.Д., Олашин В.С.	залізобетон	с. Свобода	181	Ріш. №191 від 06.07.76 р.
смт Великий Березний							
85	Пам'ятник Т.Г.Шевченку	1990 р.	ск. Ульянов В.Б., Горобець Б.І.	рожевий граніт, бетон	смт Великий Березний	851	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
Великобerezнянський район							
86	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської армії, які загинули на фронтах ВВВ	1971 р.	ск. Кучмаш Ю.Ю., арх. Попович К.Д.	залізобетон	с. Забродь	183	Ріш. № 191 від 06.07.76 р.
87	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської армії, які загинули на фронтах ВВВ	1965 р.		залізобетон	с. Люта	184	Ріш. № 12 від 12.01.70 р.
88	Пам'ятник радянським воїнам-визволителям, які загинули на фронтах ВВВ	1980 р.	ск. Лошак Ф.В. арх. Євдокімов І.М.	Залізобетон, мармурова плитка	с. Стужиця	656	Ріш. №139 від 21.05.85 р.

№ п/п.	Назва пам'ятника	Рік створення	Архітектор, скульптор	Матеріал, з якого зроблено пам'ятник	Адреса пам'ятки	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття пам'ятника під охорону
м. Виноградів							
89	Пам'ятник Ж.Перені	1991 р.		бронза, бетон, мармурова крихта	м. Виноградів, пл. Миру	296	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
90	Пам'ятник Архангелу Михаїлу	2003 р.					
Виноградівський район							
91	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1970 р.		залізобетон	с. Бобове	192	Ріш. №12 від 16.01.70 р.
92	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1971 р.		залізобетон	с. Братово	827	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
93	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1965 р.		залізобетон	с. Великі Ком'яти	193	№12 від 16.01.70 р.
94	Пам'ятник куруцям	1989 р.	арх. Лезу В.І., ск. Руснак І.	бетон, мідь, метал	смт Вілок	829	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.70 р.
95	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1967 р.	Ігнатик М.	залізобетон, мармурова крихта	с. Велика Копаня	194	№12 від 16.01.70 р.
96	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1979 р.	ск. Попович М.О., Лозовий К.М., Саніч М.М., арх. Гайович П.М.	залізобетон	смт Королево	630	Ріш. №139 від 21.05.85 р.
97	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1974 р.		залізобетон	с. Олешник	197	№12 від 16.01.70 р.

№ п/п.	Назва пам'ятника	Рік створення	Архітектор, скульптор	Матеріал, з якого зроблено пам'ятник	Адреса пам'ятки	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття пам'ятника під охорону
98	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1978 р.	ск. Бровді І.В.	залізобетон, мармурова плитка	с. Онок	631	Ріш. №139 від 21.05.85 р.
99	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1969 р.	ск. Рихва С.М.	залізобетон	с. Підвиноградів	380	№12 від 16.01.70 р.
100	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1987 р.		залізобетон, мармурова крихта	с. Пушкіно	771	Ріш. №43 від 22.03.1989 р.
101	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1971 р.		залізобетон	с. Сасово	200	Ріш. №191 від 06.07.76 р.
102	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1968 р.	Львівські скульптурні майстерні	залізобетон	с. Чепа	203	Ріш. №191 від 06.07.76 р.
103	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1965 р.		залізобетон	с. Фанчиково	202	№12 від 16.01.70 р.
104	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1977 р.	ск. Саніч Михайло, арх. Шолтес С.З.	залізобетон	с. Широке	552	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
105	Пам'ятник на місці останньої зупинки Ф.Ракоці II	1991 р.		граніт, метал	с. Шаланки	407	Розпорядження ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
106	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни				с. Боржавське		Розпорядження ЗОДА №65 від 22.02.2000 р.

№ п/п.	Назва пам'ятника	Рік створення	Архітектор, скульптор	Матеріал, з якого зроблено пам'ятник	Адреса пам'ятки	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття пам'ятника під охорону
107	Пам'ятник Л.Кошуту				с. В.Паладь		Розпорядження ЗОДА №65 від 22.02.2000 р.
108	Пам'ятник односельчанам, які загинули під час II світової війни		с. Холмовець				Розпорядження ППУ від 11.10.93 р. №452
109	Пам'ятник репресованим односельчанам		с. Дяково				Розпорядження ППУ від 11.10.93 р. №452
110	Пам'ятник Пушкіну О.С.	1978 р.	ск. Санич І.М., Попович І.І.	гіпс, залізобетон	с. Пушкіно	465	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
Воловецький район							
111	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1979 р.	ск. Дяківський Р.Д., арх. Бондаренко І.К., Медвецький А.Т.	залізобетон	с. Верхні Ворота	693	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
112	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1967 р.	Лигздинь Ф.Ф.	залізобетон	с. Жденево	207	№12 від 16.01.70 р.
113	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1966 р.		залізобетон	с. Завадка	209	№12 від 16.01.70 р.
114	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1976 р.	ск. Лозовой К.Л., Попович М.В., Шолтес С.І.	залізобетон	с. Лази	210	Ріш. №191 від 06.07.76 р.
115	Пам'ятник присвячений скасуванню панщини				с. Нижні Ворота		

№ п/п.	Назва пам'ятника	Рік створення	Архітектор, скульптор	Матеріал, з якого зроблено пам'ятник	Адреса пам'ятки	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття пам'ятника під охорону
116	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1975 р.	арх. Лигздинь Ф.Ф.	залізобетон	с. Нижні Ворота	66	Ріш. №191 від 06.07.76 р.
117	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1978 р.	ск. Дяківський Р.Д., Текель В.Ф., арх. Бондаренко І.К., Медвецький А.Т.	залізобетон	с. Скотарське	634	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
118	Пам'ятний знак радянським військовим з'єднанням, які оволоділи Верецьким перевалом	1975 р.	Руснак І.А., Саллер О.І.	андезит	Верецький перевал	208	Ріш. №191 від 06.07.76 р.
м. Іршава							
119	Пам'ятник партизанам і радянським воїнам-визволителям	1947 р.		залізобетон	м. Іршава	212	
120	Пам'ятний знак на честь Карпатської України	1992 р.		земляний насип, хрест	м. Іршава	1	
Іршавський р-н							
121	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської армії	1965 р.		бетон, камінь	смт Білки	214	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
122	Пам'ятник двічі Герою Соціалістичної Праці Ю.Ю. Пітрі	1984 р.	ск.Тукалевський І.М., арх.Фещенко М.М.	бронза, граніт	смт Білки	686	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
123	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської армії	1970 р.	Ісак.І.Ю.	залізобетон	с. Брід	215	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
124	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської армії	1968 р.	Ісак.І.Ю.	залізобетон	с. Великий Раковець	217	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.

№ п/п.	Назва пам'ятника	Рік створення	Архітектор, скульптор	Матеріал, з якого зроблено пам'ятник	Адреса пам'ятки	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття пам'ятника під охорону
125	Пам'ятник повсталим куруцам, які загинули в боротьбі з Габсбургами	1968 р.		мармур, андезит	смт Довге	218	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
126	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської армії				смт Довге		
127	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської армії	1967 р.		залізобетон	с. Доробратово	221	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
128	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської армії	1969 р.	Ісак І.Ю.	залізобетон, мармурова крихта	с. Загаття	222	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
129	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської армії	1969 р.	Ісак І.Ю.	залізобетон	с. Ільниця	223	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
130	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1967 р.	Тегза І.В.	залізобетон	с. Імстичево	224	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
131	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1974 р.	Тегза І.В.	залізобетон	с. Кам'янське	225	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
132	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1967 р.		залізобетон	с. Кушниця	226	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
133	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1967 р.	Ісак І.Ю.	залізобетон	с. Лисичево	228	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.

№ п/п.	Назва пам'ятника	Рік створення	Архітектор, скульптор	Матеріал, з якого зроблено пам'ятник	Адреса пам'ятки	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття пам'ятника під охорону
134	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської армії	1974 р.	ск. Дяківський Р.Д., Текель В.Д., арх. Медвецький А.Т., Бондаренко І.Є.	залізобетон	с. Лоза	227	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
135	Пам'ятний знак воїнам Радянської Армії	1982 р.	ск. Санич М.М.	метал, мармурова крихта, залізобетон	с. Малий Раковець	647	Ріш. ОБК №43 від 22.03.85 р.
136	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1967 р.		залізобетон	с. Приборжавське	230	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
137	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1974 р.	арх.Медвецький А.Т., Дяківський Р.Д.	залізобетон	с. Сільце	231	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
138	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської армії	1987 р.		залізобетон	с. Смологовиця	775	Ріш. ОБК №43 від 22.03.85 р.
139	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1967 р.		залізобетон, камінь	с. Суха	232	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
Міжгірський район							
140	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1970 р.		залізобетон	с. Верхній Бистрий	236	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
141	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1985 р.	Ісак І.Ю.	залізобетон	с. Вучкове	237	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.

№ п/п.	Назва пам'ятника	Рік створення	Архітектор, скульптор	Матеріал, з якого зроблено пам'ятник	Адреса пам'ятки	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття пам'ятника під охорону
142	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1987 р.		залізобетон	с. Голятин	776	Ріш. ОВК №43 від 22.03.85 р.
143	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1970 р.	арх. Шолтес С.З., Ягодницький В.В.	залізобетон	с. Келечин	239	Ріш. ОВК №191 від 06.07.76 р.
144	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1970 р.	Мейсарош Ю.Ю.	залізобетон, андезит, мармур	с. Колочава	240	Ріш. ОВК №191 від 06.07.76 р.
145	Пам'ятник І.Гурдзану	1980 р.	ск.Белень М.М.	залізобетон	с. Лісковець	658	Ріш. ОВК №139 від 21.05.85 р.
146	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1974 р.	Ісак І.Ю.	залізобетон	с. Лозянський	241	Ріш. ОВК №191 від 06.07.76 р.
147	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1979 р.	ск. Баранич І.М., арх.Медвецький А.Т., Бондаренко І.Є.	залізобетон, мармур, мідь	с. Майдан	661	Ріш. ОВК №139 від 21.05.85 р.
148	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1977 р.	Бідзіля П.М.	залізобетон, мідь	с. Негровець	635	Ріш. ОВК №139 від 21.05.85 р.
149	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1968 р.		залізобетон	с. Новоселиця	243	Ріш. ОВК №12 від 16.01.70 р.
150	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1968 р.		залізобетон	с. Нижній Студений	242	Ріш. ОВК №12 від 16.01.70 р.

№ п/п.	Назва пам'ятника	Рік створення	Архітектор, скульптор	Матеріал, з якого зроблено пам'ятник	Адреса пам'ятки	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття пам'ятника під охорону
151	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1967 р.		залізобетон	с. Пилипець	244	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
152	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1969 р.	Ісак І.Ю., Кінч М.І.	залізобетон	с. Присліп	245	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
153	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1974 р.	Ісак І.Ю.	залізобетон	с. Репинне	246	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
154	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1970 р.	Поп І.І.	залізобетон, мармур	с. Річка	247	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
155	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1972 р.	Ісак І.Ю.	залізобетон	с. Синевір	248	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
156	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1974 р.		залізобетон	с. Синевірська Поляна	249	Ріш. ОБК №43 від 22.03.85 р.
157	Пам'ятний знак радянським військовим з'єднанням, які оволоділи в жовтні 1944 року Торунським перевалом	1975 р.	Рушак І.Л., Саллер О.П.	андезит	с. Торунь	251	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
158	Пам'ятник М.Сирохману	1968 р.		залізобетон, мармурова крихта	с. Торунь	420	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
159	Пам'ятник О.Духновичу	1930 р.	ск. Мандич, Шіналі	залізобетон	с. Колочава	418	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
160	Пам'ятник А. Волошину				с. Келечин		

№ п/п.	Назва пам'ятника	Рік створення	Архітектор, скульптор	Матеріал, з якого зроблено пам'ятник	Адреса пам'ятки	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття пам'ятника під охорону
смт Міжгір'я							
161	Пам'ятник В. Гренджі-Донському	2001 р.	М. Белень	бронза, бетон	смт Міжгір'я		
смт Перечин							
162	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1967 р.		залізобетон	смт Перечин, вул. Жовтнева	276	Постанова РМ УРСР від 16.01.70 р.
Перечинський район							
163	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1969 р.	ск. Текель В.Ф., арх. Богдан І.К.	залізобетон	с. Дубриничі	277	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
164	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1969 р.		залізобетон	с. Зарічево	278	Ріш. ОБК №43 від 22.03.1989 р.
165	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1967 р.		залізобетон, андезит	с. Сімерки	279	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
166	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1967 р.	ск. Пал Й.О.	залізобетон	с. Туриця	288	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
167	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1967 р.	Симчишин І.С.	залізобетон	с. Туря Пасіка	282	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
168	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1969 р.	Симчишин І.С.	залізобетон	с. Туря Поляна	289	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76

№ п/п.	Назва пам'ятника	Рік створення	Архітектор, скульптор	Матеріал, з якого зроблено пам'ятник	Адреса пам'ятки	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття пам'ятника під охорону
169	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни	1967 р.		залізобетон	с. Туря Ремети	283	Ріш. ОВК №12 від 16.01.70 р.
Рахівський район							
170	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1967 р.		залізобетон, латунь	с. Білин	293	Ріш. ОВК №191 від 06.07.76
171	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1967 р.		залізобетон	смт Великі Бички	295	Ріш. ОВК №12 від 16.01.70 р.
172	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1976 р.	ск. Барнич І.М.	залізобетон, мармурова крихта	с. Водиця	667	Ріш. ОВК №139 від 21.05.85 р.
173	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1966 р.		залізобетон	с. Ділове	297	Ріш. ОВК №12 від 16.01.70 р.
174	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1979 р.	ск. Дяківський Р.Д., арх. Бондаренко І.Є., Медвецький А.Т.	залізобетон	с. Кваси	559	Ріш. ОВК №139 від 21.05.85 р.
175	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1987 р.		залізобетон	с. Кобилецька Поляна	282	Ріш. ОВК №49 від 22.03.1989 р.
176	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1975 р.	ск.Чувалов Г.І., Медвецький А.Т.	залізобетон	с. Косівська Поляна	298	Ріш. ОВК №191 від 06.07.76
177	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1967 р.		залізобетон	с. Костилівка	299	Ріш. ОВК №12 від 16.01.70 р.
178	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1967 р.		андезит	с. Лазещина	301	Ріш. ОВК №12 від 16.01.70 р.
179	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1967 р.		залізобетон	с. Луг	302	Ріш. ОВК №12 від 16.01.70 р.

№ п/п.	Назва пам'ятника	Рік створення	Архітектор, скульптор	Матеріал, з якого зроблено пам'ятник	Адреса пам'ятки	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття пам'ятника під охорону
180	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1985 р.	арх. Медвецький А.Т., Бондаренко І.Є.	залізобетон	с. Луги	718	Ріш. ОВК №49 від 22.03.1989 р.
181	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1988 р.		залізобетон	с. Розтока	838	Ріш. ОВК №49 від 22.03.1989 р.
182	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1978 р.	Чувалоа Г.І., Микита В.М.	залізобетон	с. Росішка	657	Ріш. ОВК №139 від 21.05.85 р.
183	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1978 р.	ск.Чувалов Г.М., арх.Бондаренко І.Є., Медвецький А.Т.	залізобетон, латунь	с. Середнє Водяне	666	Ріш. ОВК №139 від 21.05.85 р.
184	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1975 р.	Жураховський В.І.	андезит, метал	с. Чорна Тиса	303	Ріш. ОВК №191 від 06.07.76
185	Пам'ятник І.П. Локоті	1978 р.	ск. Барнич І.М., Чувалов Г.І., арх. Попович М.Є.	залізобетон, оргскло	смт Великий Бичків	582	Ріш. ОВК №139 від 21.05.85 р.
186	Пам'ятник Д. Климпушу				смт Ясіня		Розпорядження ЗОДА №65 від 22.02.2000 р.
187	Пам'ятник О.Борканюку	1962 р.	Львівська скульптурна фабрика	залізобетон	смт Ясіня	430	Ріш. ОВК №12 від 16.01.70 р.
м. Рахів							
188	Пам'ятник О.Борканюку	1978 р.	ск. Гарабко І.І., Баранич І.М., арх. Дяченко В.М., Євдокімов І.Н.	граніт	м. Рахів	581	Постанова Ради Міністрів УРСР №9 від 09.02.1971 р.
189	Пам'ятник Т.Г. Шевченку				м. Рахів		Розпорядження ЗОДА №65 від 22.02.2000 р.

№ п/п.	Назва пам'ятника	Рік створення	Архітектор, скульптор	Матеріал, з якого зроблено пам'ятник	Адреса пам'ятки	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття пам'ятника під охорону
Свалявський район							
190	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1969 р.		залізобетон	с. Березники	308	Ріш. ОВК №191 від 06.07.76 р.
191	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1969 р.		залізобетон	с. Голубине	310	Ріш. ОВК №191 від 06.07.76 р.
192	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1975 р.	Саніч М.М., Штихляйтер К.К.	залізобетон, мармурова крихта, мідь	с. Дусино	311	Ріш. ОВК №191 від 06.07.76 р.
193	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1967 р.		залізобетон	с. Керецьки	312	Ріш. ОВК №12 від 16.01.1970 р.
194	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1969 р.		залізобетон	с. Неліпино	313	Ріш. ОВК №191 від 06.07.76 р.
195	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1965 р.	Лигздинь Ф.Ф.	залізобетон, мармур	с. Плоске	720	Ріш. ОВК №12 від 16.01.70 р.
196	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1971 р.	Дроздов Г.І.	залізобетон	с. Родниківка	314	Ріш. ОВК №12 від 16.01.70 р.
197	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1979 р.	Штихляйтер К.К.	залізобетон, мармурова плитка, мідь	с. Родникова Гута	561	Ріш. ОВК №139 від 21.05.85 р.
198	Пам'ятник радянським воїнам-визволителям	1973 р.		залізобетон	с. Стройне	315	Ріш. ОВК №191 від 06.07.76 р.
199	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1971 р.	Ісак І.Ю.	залізобетон	с. Тибава	316	Ріш. ОВК №191 від 06.07.76 р.
200	Пам'ятник О.Духновичу	1991 р.	Груша І.	гіпс, мармур, граніт	с. Поляна	46	Розп.ДАЗО №452 від 11.10.93 р.

№ п/п.	Назва пам'ятника	Рік створення	Архітектор, скульптор	Матеріал, з якого зроблено пам'ятник	Адреса пам'ятки	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття пам'ятника під охорону
м. Свалява							
201	Пам'ятник В.Гуці	1991 р.	Белень М.М.	бронза, мармур	м. Свалява	392	Розп. ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
202	Пам'ятник І.Франко	1960 р.		залізобетон, гіпсо-цемент	м. Свалява	432	Ріш. ОВК №12 від 16.01.70 р.
Тячівський район							
203	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1969 р.		залізобетон	с. Біловарці	322	Ріш. ОВК №191 від 06.07.76 р.
204	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1967 р.		залізобетон, камінь	с. Бедевля	321	Ріш. ОВК №191 від 06.07.76 р.
205	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1978 р.	ск. Дяківський Р.Д., Текель В.Ф., арх. Бондаренко І.Є., Медвецький А.Т.	залізобетон, мармурова крихта	смт Буштино	563	Ріш. ОВК №139 від 21.05.85 р.
206	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1975 р.		залізобетон	с. Вільхівці	334	Ріш. ОВК №191 від 06.07.76 р.
207	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1967 р.		залізобетон	с. Ганичі	325	Ріш. ОВК №12 від 16.01.70 р.
208	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1967 р.		залізобетон	с. Грушево	327	Ріш. ОВК №12 від 16.01.70 р.
209	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1967 р.		залізобетон	с. Діброва	323	Ріш. ОВК №12 від 16.01.70 р.
210	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1969 р.		залізобетон	с. Дубове	326	Ріш. ОВК №191 від 06.07.76 р.

№ п/п.	Назва пам'ятника	Рік створення	Архітектор, скульптор	Матеріал, з якого зроблено пам'ятник	Адреса пам'ятки	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття пам'ятника під охорону
211	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1974 р.	ск. Дяківський Р.Д., Текель В.Ф., арх. Бондаренко І.Є., Медвецький А.Т.	залізобетон	с. Добрянське	564	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
212	Пам'ятник Герою Радянського Союзу С.Вайді	1981 р.	ск. Гарабко І.І., арх. Дяченко В.М.	Бронза, граніт	с. Дулове	648	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
213	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1967 р.		Залізобетон, мармурова крихта	с. Калини	328	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
214	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1967 р.		залізобетон	с. Красное	329	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
215	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1988 р.		Бетон, мармурова крихта, мармур	с. Крива	840	Ріш. ОБК №43 від 22.03.1989 р.
216	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1967 р.		залізобетон	с. Лопухів	330	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
217	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1967 р.		залізобетон	с. Нересниця	331	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
218	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1970 р.		залізобетон	с. Нововарово	333	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
219	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1967 р.		залізобетон, андезит	с. Новоселиця	332	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
220	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1967 р.		залізобетон	с. Руське Мокре	335	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
221	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1965 р.		залізобетон	с.мт Солотвино	336	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
222	Пам'ятник Мозговому	1989 р.		бронза, бетон, андезит	с.мт Солотвино	842	Розп. ДАЗО №452 від 11.10.93 р.

№ п/п.	Назва пам'ятника	Рік створення	Архітектор, скульптор	Матеріал, з якого зроблено пам'ятник	Адреса пам'ятки	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття пам'ятника під охорону
223	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1982 р.	арх. Бондаренко І.Є., Медвецький А.Т.	залізобетон	с. Тарасівка	689	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
224	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1967 р.		залізобетон	с. Теремля	338	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
225	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1971 р.	Мейсарош І.Ю.	бутовий камінь, мармурова крихта	с. Тересва	337	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
226	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1967 р.		залізобетон	с. Терново	339	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
227	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1967 р.		залізобетон	с. Чумальово	340	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
228	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1981 р.	арх.Бондаренко І.Є., Медвецький А.Т.	Залізобетон, мармур	с. Широкий Луг	638	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
229	Пам'ятник Герою Радянського Союзу С.Вайді	1981 р.	ск. Гарабко І.І., арх. Дегебко В.М.	бронза, граніт	с. Дулово	564	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
м. Тячів							
230	Пам'ятник Л.Кошуту	1896 р.		бронза, мармур	м. Тячів	437	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
231	Пам'ятник Герою Радянського Союзу С.Вайді	1967 р.		залізобетон	м. Тячів	435	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
232	Пам'ятник Ш.Холоші						

№ п/п.	Назва пам'ятника	Рік створення	Архітектор, скульптор	Матеріал, з якого зроблено пам'ятник	Адреса пам'ятки	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття пам'ятника під охорону
м. Хуст							
233	Пам'ятник рос. воїнам, які загинули під час I-ої світової війни на Закарпатті	1915 р.		андезит	м. Хуст	360	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
234	Пам'ятник О.Маркушу			камінь, мармур	м. Хуст	393	Розп. ДАЗО №452 від 11.10.93 р.
235	Пам'ятник Д.Вакарову	1967 р.		бронза, мармурова крихта	м. Хуст	450	Ріш. Хустського РВК №12 від 16.01.70 р.
236	Пам'ятник О.Духновичу	1932 р.	ск. Е.Мендич, Шінаді.	камінь, мармур	м. Хуст	491	Ріш. Хустського РВК №12 від 16.01.70 р.
237	Пам'ятник жертвам Карпатської України	1991 р.			м. Хуст, "Красне Поле"		Розп. ЗОДА №65 від 22.02.2000 р.
Хустський район							
238	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1971 р.	ск.Тегза І.В.	залізобетон	с. Березово	363	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
239	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1968 р.		залізобетон	с. Боронява	364	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
240	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1967 р.	Рихва С.Н.	залізобетон	с. Вилятино	365	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
241	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1966 р.	Єгоров А.П.	залізобетон	смт Вишково	366	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
242	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1966 р.	Єгоров А.П.	залізобетон	с. Горінчево	368	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
243	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1964 р.		залізобетон	с. Данилово	369	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
244	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1987 р.		залізобетон	с. Драгово	790	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.

№ п/п.	Назва пам'ятника	Рік створення	Архітектор, скульптор	Матеріал, з якого зроблено пам'ятник	Адреса пам'ятки	Охоронний №	№ і дата рішення про взяття пам'ятника під охорону
245	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1964 р.		залізобетон, марм. плитки	с. Золотарево	372	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
246	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1967 р.		залізобетон	с. Іза	371	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
247	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1965 р.		залізобетон	с. Крайниково	373	Ріш. ОБК №43 від 22.03.1989 р.
248	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1974 р.	ск. Єгоров А.П.	залізобетон	с. Крива	374	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
249	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1967 р.		залізобетон	с. Липча	375	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
250	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1971 р.	ск. Єгоров А.П.	залізобетон	с. Нанково	376	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
251	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1975 р.	ск. Єгоров А.П.	залізобетон, марм. плитки	с. Нижній Бистрий	377	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
252	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1968 р.	ск. Єгоров А.П.	залізобетон	с. Нижнє Селище	318	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
253	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1974 р.	ск. Єгоров А.П.	залізобетон	с. Олександрівка	378	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
254	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1970 р.		залізобетон, андезит	с. Рокосів	379	Ріш. ОБК №191 від 06.07.76 р.
255	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1964 р.		залізобетон	с. Сокирниця	380	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
256	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1968 р.		залізобетон	с. Стеблівка	381	Ріш. ОБК №12 від 16.01.70 р.
257	Пам'ятник односельчанам-добровольцям Радянської Армії	1968 р.		залізобетон	с. Яблунівка	640	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.
258	Пам'ятник Д.Вакарову	1985 р.	Гарабко Н.	бронза, граніт	с. Іза	685	Ріш. ОБК №139 від 21.05.85 р.

**VI. ПЕРЕЛІК ВТРАЧЕНИХ ПАМ'ЯТОК ІСТОРІЇ МІСЦЕВОГО
ЗНАЧЕННЯ, ЩО ЗАПРОПОНОВАНІ НА ВИЛУЧЕННЯ З
ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРУ**

№ п/п.	Назва пам'ятки	Місце знаходження	Рік	Охоронний №
м. Ужгород				
1	Будинок, в якому жив і працював відомий Закарпатський художник А. Ерделі	Провулок Ерделі, 3	1910 р. меморіальна дошка 1993 р.	133
2	Фрагмент млина	Площа Жупанатська, 21	1939 р.	113
3	Будинок, в якому жив і працював Закарпатський угорський художник Д.Іяс	Площа Корятовича, 19	1994 р.	266
4	Будинок в стилі неокласицизму 2 пов.	Площа Корятовича, 25	1873 р.	-

**VII. ПЕРЕЛІК ПАМ'ЯТОК, ЩО ЗАПРОПОНОВАНИ ДО
ЗАНЕСЕННЯ ДО ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРУ
НАЦІОНАЛЬНОГО КУЛЬТУРНОГО НАДБАННЯ**

№ п/п.	Назва пам'ятника	Рік створення	Архітектор, скульптор	Адреса пам'ятки
Міжгірський район с. Колочава				
1	Скульптурна композиція присвячена видатній пам'ятці сакральної творчості XVII ст. – рукопису колочавського дяка Івана Лугоша “Перло дорогецінное”	2010 р.	Скульптор Петро Штаєр	Територія музею Свято духів-ської церкви
2	Лаз “ Ісус Христос ”, “ Покров Пресвятої Богородиці ”	2010 р.	-	Біля католицької церкви Івана Предтечі
3	Пам'ятник (погруддя) Т. Г. Шевченка	2010 р.	Автор І. Г. Буркало, виготовив П. Штаєр.	Біля ЗОШ №1
4	Пам'ятник І. Ольбрахта	1931 р.,	постав. тов-ом О. Духновича Автор О. Мондич	-
5	Пам'ятник І. Франку	2010 р.	Автор П. Штаєр	Біля ЗОШ №2
6	Колочавський гусак	2010 р.	Автор проекту – художник В. Шиндра, скульптор П. Штаєр.	-
7	Джерело – символ колочавської молоді	2010 р.	-	Біля мінерального джерела “Беркут”
8	Обеліск загиблим воїнам, які воювали на протилежних фронтах у Другій світовій війні	2009 р.	-	Центр села
9	Пам'ятник вівчарю		Скульптор І. Вітка.	-
10	Пам'ятник та меморіальна дошка І. Ольбрахту	2000 р.	Скульптор М. Белень	-
11	Пам'ятник Вчительці з України	2010 р.	Автор П. Штаєр	-

№ п/п.	Назва пам'ятника	Рік створення	Архітектор, скульптор	Адреса пам'ятки
12	Погруддя Т. Г. Масарика –	2007 р.	Подарунок Франтішена Гібела	У музеї “Чеська школа”
13	Пам'ятник колочавським євреям	30 квітня 2009 р.	-	-
14	Пам'ятний хрест загиблим колочавцям у таборах ГУЛАГУ	2009 р.	Автор В. Шиндра	-
м. Мукачеве				
15	Пам'ятник “Ангел з дитиною” Пам'ятник, присвячений людям, які спасали жителів міста від паводку у 1998 р.	2010 р.	Автор І. Бровді	-

VIII. ПЕРЕЛІК ПАМ'ЯТОК ЗАМКОВОЇ АРХІТЕКТУРИ ОБЛАСТІ, ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ ПЕРШОЧЕРГОВОЇ РЕСТАВРАЦІЇ ТА КОНСЕРВАЦІЇ

1. Середнянський замок (XII століття)
2. Невицький замок (XII- XIII століття)
3. Мукачівський замок „Паланок” (XIV-XVII століття)
4. Чинадіївський замок, XIV-XV століття
5. Квасівський замок (XII-XIII століття)
6. Королівський замок „Нялаб” (XII-XVII століття)
7. Виноградівський замок „Севлюшський” (XII-XIV століття)
8. Хустський замок (XI-XII століття)
9. Ужгородський замок (XI-XIV століття)

ІХ. ПЕРЕЛІК ПАМ'ЯТОК ДЕРЕВ'ЯНОЇ САКРАЛЬНОЇ АРХІТЕКТУРИ ОБЛАСТІ, ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ РЕСТАВРАЦІЇ ТА РЕМОНТУ

№ з/п	Найменування пам'ятки	Дата будівництва (перебудови) пам'ятки	Місцезнаходження пам'ятки
Берегівський район			
1	Вознесіння Господнього	1940 рік	с. Гуняді
2	Св. архангела Михайла	1920 рік	с. Берегуйфалу (Нове Село)
Великобerezнянський район			
3	Св. архангела Михайла	1798 рік	с. Бегендецька Пастіль
4	Св. Анни	XVII ст. (у 1791 р. перебудована майстром Г.Макарович)	с. Буківцьово
5	Св. архангела Михайла	1700 рік -XVIII ст.	с. Вишка
6	Св. Миколи	1655 рік	с. Гусний
7	Св. архангела Михайла	1907 рік	с. Домашин
8	Покрови Пресвятої Богородиці	1645 рік(у 1703 р. перевезена з с.Сянки)	с. Кострино
9	Покрови Пресвятої Богородиці	XIX ст.	с. Костринська Розтока
10	Св. архангела Михайла	1893 рік	с. Стужиця (Нова Стужиця)
11	Св. Василя Великого	1703 рік (у 1844 р. перевезена з с.Сянки)	с. Сіль
12	Св. Миколи	1905 рік	с. Стужиця (Стара Стужиця)
13	Св. Івана Хрестителя	1701-1703 роки	с. Сухий
14	Св. архангела Михайла	1745 рік	с. Ужок
15	Св. Миколи	XVII ст. (перебудована майстром М.Химич)	с. Чорноголова
Виноградівський район			
16	Св. архангела Михайла	1770 рік	с. Тисобикень (Бобове)
17	Успення Пресвятої Богородиці	1669 рік (у 1661 р. перебудована майстром Кочалович)	с. Новоселиця
18	Стрітення Господнього	XV ст. - 1750 рік	с. Руська Долина
Волевецький район			
19	Введення Пресвятої Богородиці	XIX ст.	с. Абранка
20	Св. Духа	XIX ст.	с. Котельниця (Вишній Бистрий)

21	Успення Пресвятої Богородиці	1935 рік	с. Гукливий (Веретечів)
22	Св. пророка Іллі	1925 рік	с. Верхня Грабівниця
23	Св. Духа	XVIII ст.	с. Гукливий
24	Св. Василя Великого	П. XX ст.	с. Задільське
25	Св. пророка Іллі	1992 рік	с. Збини
26	Св. Духа	К. XIX ст.	с. Котельниця
27	Св. Миколи	XIX/XX ст.	с. Біласовиця (Мішкаревиця)
28	Стрітіння Господнього	1888 рік	с. Верб'яж (Нова Розтока)
29	Різдва Пресвятої Богородиці	1932 рік	с. Пашківці
30	Вознесіння Господнього	1947 рік	с. Перехресний
31	Преображення Господнього	1887 рік	с. Верб'яж (Петрусовиця)
32	Успення Пресвятої Богородиці	1898 рік	с. Тишів
33	Вознесіння Господнього	XIX ст.	с. Ялове
Іршавський район			
34	Покрови Пресвятої Богородиці	XVIII ст. (перевезена з с.Сільце)	с. Дешковиця
35	Св. архангела Михайла	1658 рік	с. Івашковиця
36	Каплиця	XIX ст.	с. Кам'янське
37	Св. Духа	1922 рік	с. Климовиця
38	Введення Пресвятої Богородиці	1734 рік	с. Локіть
Міжгірський район			
39	Введення Пресвятої Богородиці	1808 рік	с. Буковець
40	Св. архангела Михайла	1933 рік	с. Верхній Бистрий
41	Св. Миколи	1804 рік	с. Верхній Студений
42	Покрови Пресвятої Богородиці	1924 рік	с. Діл
43	Покрови Пресвятої Богородиці	1930 рік	с. Завийка
44	Св. Миколи	1798 рік	с. Ізки
45	Св. Духа	1795 рік (перебудована майстром Ф.Гекка)	села Колочава, Горб
46	Успення Пресвятої Богородиці	1937 рік (Репинська)	с. Репинне (Кужбії)
47	Св. Миколи	1830 рік	с. Лозянське
48	Св. пророка Іллі	1926 рік	с. Лозянське
49	Введення Пресвятої Богородиці	1928 рік	с. Лопушне
50	Св. архангела Михайла	XVII ст., 1818 рік	с. Негровець
51	Св. Миколи	XVIII ст.	с. Негровець (Імшадь)
52	Благовіщення Пресвятої Богородиці	1820 рік	с. Нижній Студений

53	Каплиця	I пол. XIX ст.	с. Новоселиця
54	Св. Миколи	1750 рік	с. Голятин (Обляска)
55	Введення Пресвятої Богородиці	XVIII ст.	(с. Павловець)
56	Різдва Пресвятої Богородиці	1780 рік	с. Пилипець
57	Св. Миколи	XVII ст.-1785 рік	с. Подобовець
58	Вознесіння Господнього	1936 рік	с. Потік
59	Св. Миколи	1797 рік	с. Присліп
60	Св. Дмитра	1780 рік	с. Репинне
61	Св. Миколи	XVII ст., 1751 рік	с. Рекіти
62	Введення Пресвятої Богородиці	XVII ст., 1750 рік	с. Розтока
63	Каплиця	XIX ст.	с. Майдан (Рудавець)
64	Покрови Пресвятої Богородиці	1817 рік	с. Синевирська Поляна
65	Св. Василя Великого	1934 рік	с. Сойми
66	Св. пророка Іллі	1927 рік	с. Сопки
67	Покрови Пресвятої Богородиці	1913 рік	с. Стригальня
68	Св. апостолів Петра і Павла	XVIII ст.	с. Сухий
69	Св. Івана Хрестителя	1931 рік	с. Тітківці
70	Введення Пресвятої Богородиці	1809 рік	с. Торунь
71	Св. Миколи	1808 рік	с. Тюшка
Мукачівський район			
72	Св. Дмитра	XVII ст. (у 1910 р. перевезена з с.Бистриця)	с. Вільховиця
73	Св. Юрія	XIX ст.	с. Герцівці
74	Св. Отців	1924 рік	с. Ільківці
75	Царя Христа	1901 рік	с. Кеңдерешів (Коноплівці)
76	Різдва Пресвятої Богородиці	1946 рік	с. Нижній Коропець
77	Різдва Пресвятої Богородиці	1943 рік	с. Пузняківці
78	Св. архангела Михайла	XVIII ст.	с. Руська Кучава
79	Св. архангела Михайла	XVII ст.	с. Щасливе (Серенчівці)
80	Воздвиження Чесного Хреста	1921 рік (1926 рік)	с. Яблунів
Перечинський район			
81	Св. Василя Великого	XVII ст. - 1748 рік	с. Лікіцари
Рахівський район			
82	Св. архангела Михайла	1870 рік	с. Білин
83	Св. Дмитра	1870 рік (1893 рік)	с. Верхнє Водяне
84	Успення Пресвятої Богородиці	1750 рік (Требушани)	с. Ділове

85	Св. апостолів Петра і Павла	1860 рік (Білий Потік)	с. Ділове
86	Різдва Пресвятої Богородиці	1860 рік (1931 рік)	с. Кваси
87	Преображення Господнього	XVIII ст. (Плитоватий)	с. Лазещина
88	Св. апостолів Петра і Павла	1780 рік (у 1871 р. перев. з с. Яблуниця)	с. Лазещина
89	Зішестя св. Духа	1947 рік	с. Луг
90	Каплиця	XIX ст.	с. Рахів
91	Св. Миколи (верхня)	1428 рік	с. Середнє Водяне
92	Св. Миколи (нижня)	XVII ст.	с. Середнє Водяне
93	Св. архангела Михайла	1856 рік	с. Стебний
94	Успення Пресвятої Богородиці	1836 рік	с. Чорна Тиса
95	Вознесіння Господнього	1824 рік	с.мт Ясіня
96	Св. архангела Михайла	XIX ст.	с.мт Ясіня
Свалявський район			
97	Св. архангела Михайла	1931 рік	с. Плав'є
98	Вознесіння Господнього	1946 рік	с. Родникова Гута
99	Св. Миколи	1588 рік (1759 рік Бистрий)	м.Свалява
100	Св. апостолів Петра і Павла	XVIII/XIX ст.	с. Уклин
Тячівський район			
101	Покрови Пресвятої Богородиці	1899 рік	с. Біловарці
102	Св. Миколи	1604 рік	с. Нижня Апша (Діброва)
103	Св. Василя Великого	XVIII ст.	с. Нижня Апша (Діброва)
104	Вознесіння Господнього	1928 рік	с. Добрянське
105	Св. Миколи	1470 рік - XVIII ст.	с. Колодне
106	Св. архангела Михайла	1908 рік (Требушани)	с. Тарасівка
107	Каплиця	1910 рік	с. Тарасівка
м. Ужгород			
108	Св. архангела Михайла	1777 рік (у 1927 р. перен. з с. Шелестово, у 1976 р. перен. з м. Мукачеве)	м. Ужгород
Хустський район			
109	Благовіщення Пресвятої Богородиці	1774 рік (монастир)	с. Бороняво
110	Св. Миколи	1779 рік	с. Данилово
111	Св. архангела Михайла	1688 рік	с. Крайниково
112	Св. Параскеви	1613 рік	с. Нижнє Селище
113	Св. Параскеви	XV ст., 1753 рік	с. Олександрівка
114	Св. Миколи	XVII ст., 1770 рік (перен. з с. Шашвар)	с. Сокирниця
115	Каплиця	XIX ст.	с. Сокирниця

**Х. ПЕРЕЛІК ЩОЙНО ВИЯВЛЕНИХ АРХЕОЛОГІЧНИХ ОБ'ЄКТІВ
КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ**

№ п/п	Місцезнаходження пам'ятки	Найменування	Епоха, до якої відноситься	Час та автор відкриття
1	Виноградівський район с. Мала Копаня ур. «Середній Грунок»	Дакійський грунтовий могильник	1 ст. н. е.	2003 р. проф. УжНУ Котигорошко В. Г.